

XXI. ÉVFOLYAM.

12. SZÁM.

BUDAPEST, 1931

ÁPRILIS 20.

ISZENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGEDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Böszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

1921—1931.

Néhány nappal ezelőtt töltötte be kormányzatunk működésének tizedik esztendejét. Bethlen István gróf tíz éve miniszterelnök. Szokatlan talán, hogy a Csendőrségi Lapokban politikai évfordulóval foglalkozunk.

De ez az évtized nem lehet közömbös a mi számunkra sem, mert útját a nemzet nagy eseményei mellett, amelyeknek elvégre szintén részesei vagyunk, a mi szorosán veti kisebb közösségünkön, a csendőrségen belül is, az építő és újraépítő munka jelentős állomásai jelzik.

A tízéves kormányjubileumot elsősorban a miniszterelnök úr személyében ünnepli az ország, mert aki csak valamenynyire járatos a politikában, tisztában van személyének jelentőségével, nem a miniszterelnökével általánosságban, hanem a Bethlen István gróffal különösképpen.

Nem dolgozunk kedvező vagy kedvezőtlen véleményt mondani arról, amit a jubiláló kormányzat az utolsó évtizedben tett vagy nem tett, mert mi katonák vagyunk. De ha megtehetnők, sem használnók fel a jubileumot hizelgési alkalmul, mert nagy emberek nagyságát csak utókorok távlatából lehet hizelgés gyanúja nélkül nyilvánosan megmérni.

Hogy a kormánynak ellenfelei is vannak, az nemcsak természetes, de egyenesen hozzátartozik az egészséges politikai élethez. A bírálat hangja, vagy a támadások lendülete azonban a gondolkodó embert egymagában meg nem téveszti, mert kritizálni alulról is lehet, a bírálónak tehát nem kell mindig és okvetlenül magasabban állania annál, akit lebírál.

A kormánynak a nemzet nagy érdekeire kiható ténykedéseit nem boncolgatjuk. Minket csak a mi kisebb, sajátabb szempontunkból, a csendőrség tes-

ületi szempontjaiból érdekelnek az érettünk történetek és azok eredményei. Vannak szép számmal. Az elmúlt évtizedben többet fejlődünk, mint az

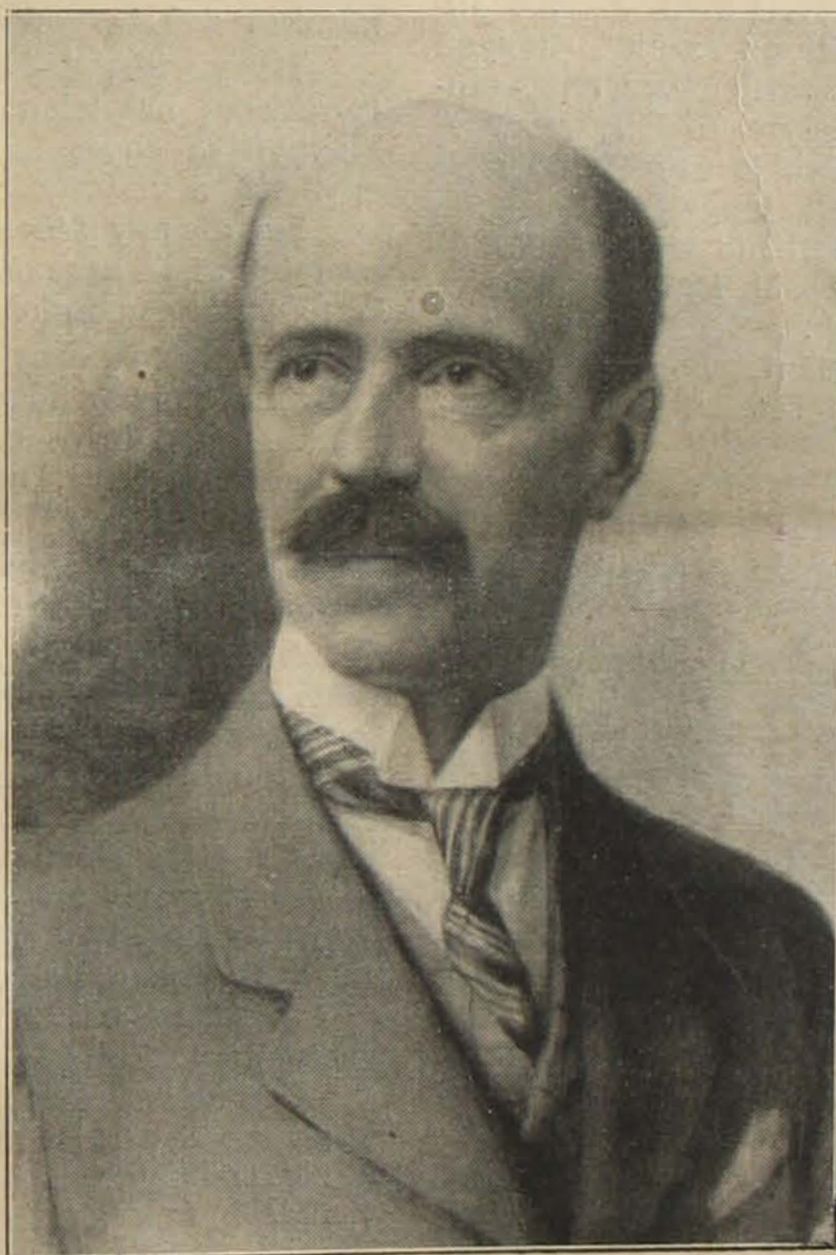
utolsó negyven év alatt együttvéve. A fejlődés távolról sincs ugyan még befejezve, de elindultunk rajta és ez a fő. És ha elgondoljuk, hol állottunk a kommunizmus után, megfogyatkozva, kifosztva, hajléktalanul, sorsunk és jövőnk iránt való teljes bizonytalanságban és hol állunk az azóta eltelt idők minden példátlan nehézsége dacára ma, akkor elmondhatjuk, hogy a csendőrség ezt a második életét a mai kormányzatnak köszönheti.

Persze, hogy nem lehetett minden vágyunk maradéktalanul teljesedésbe. Persze, hogy akadnak bölcsek, akik pipájuk füstfelhőjéből amondók, hogy többet is lehetett volna dolgozni, több eredményt felmutatni. Megnyugtattuk őket: nem lehetett. Vagy ha igen és nem történt meg, az nem a kormány jószándékán múlt, mert az, különösen és éppen a csendőrséggel szem-

ben mindig változatlan volt. Ha nem sikerült mindig minden, ha mégis akadt baj, nehézség vagy akár hiba is, az a körülményekben rejlett, vagy olyan természetű volt, hogy magunknak kell rajta segítenünk.

Kormányzó Úr Öfömméltósága az évforduló alkalmából azt találta méltó kitüntetésnek az ország miniszterelnöke számára, hogy szolgálatonkívüli ezredessé nevezte ki. E kitüntetés fénye visszasugárzik honvédségünkre és mireánk is, kifejezetten pedig olyan érdemeket jutalmazott, amelyek legközelebb állanak szívünkhöz és Nagy-Magyarország ígéretéhez.

Engedtetsek meg tehát nekünk is, hogy őszintén, szívesen elküldjük mi is tiszteletteljes szerencsekívánatainkat az évfordulóra.

Gépjárműbalesetek okai és azok nyomozása.

Írta: BALOGH BÉLA őrnagy.

Gyakran olvasunk halálosvégű motorbicikli- és automobilszerencsétlenségekről, melyeknél az a feltűnő, hogy a baleset szinte lehetetlennek látszó, „értelmetlen” körülmények között történt. Az eset legtöbbször az, hogy a rohanó autó beleszalad az országutat szegélyező árokba, vagy ha az nincs, akkor valami jól megtermelt útszéli fának megy neki és pedig legtöbbször az út irányára majdnem merőlegesen. Sőt előfordult már olyan eset is, hogy a „rejtélyes okból” keresztbe kanyarodó automobil lendületével a szó szoros értelmében átrepült az árkon s csak azután zúzta össze magát és utasait az útjába került vastagabb faderékon vagy sziklatömegben.

Az ilyen eseteket rendszerint részletesen szokta tárgyalni a napisajtó s a leírásokban gyakran kiemelik, hogy a mentésben résztvetteknek az első pillanatokban valósággal „megállt az eszük”, hogyan kerülhetett a legtöbbször szakszerűen vezetett automobil a kérdéses lehetetlen helyre és helyzetbe? A kérdésre persze rendszerint nem is tudnak feleletet adni, mert az összetört kerekek, tengelyek és egyéb alkatrészek hallgatnak s ha véletlenül életben maradt is valaki az automobil utasai közül, legtöbbször csak ennyit tud mondani: „A szerencsétlenség pillanatok alatt és olyan váratlanul történt, hogy közvetlen okára a legjobb akarattal sem tudok visszaemlékezni!”

Amit a halálrarémmült utas és a szakképzettség-

gel nem rendelkező utólagos észlelő nem tud megmagyarázni, azt a fizika könnyen megfejti. Vizsgáljuk meg tehát a nagy sebesség veszedelmes következményeit.

Legveszedelmesebb a száguldó automobilra pl. a levegővel feszesre fújtatott belső gumigyűrűnek: a „pneumatik”-nak kilyukadása. Idegéletünk törvényei miatt már ez a kis „defektus” (hiba) is halálos veszedelemmel fenyegetheti az automobilon ülőket. Nem az ijedelemben van ilyenkor az idegéletnek itt valóban életbevágó szerepe, hanem egy félig fizikai, félig élettani jelenségben, melynél fogva az idegingernek bizonyos időre van szüksége, hogy egyrészt az érzékszerveink végső készülékeitől származó tudósításokat gondolkozásunk kapcsolóközpontjába: az agyvelőbe vezesse, másrészt pedig, hogy az agyvelőnk közvetítésével e tudósításokat feldolgozva, cselekvési elhatározáshoz jussunk és végül, hogy ezen cselekvés végrehajtására kiadott parancsunk eljuthasson kezünkhöz vagy más, munkavégző berendezésünkhöz.

Hogy idegrendszerünk ezirányú működéséről mennyire helytelen fogalmak vannak elterjedve, bizonyítják egyes közkeletű szólásmódok s azoknak egymáshoz viszonyítása. Így például a modern ember, ha a nagy sebesség jellemzésére valamilyen hasonlatot akar használni, a „villámsebesség”-en kívül legtöbbször a „gondolatgyorsaság”-ot fogja választani.

Az ilyen, vagy ehhez hasonló kifejezésekkel nyilvánvalóan az ideginger terjedési sebességére történik hallgatólagos célzás, mert hiszen gondolataink különböző irányú, megszabott idegpályákon kényte-

szott, aki nappal mindent tud, éjjel pedig a rendre vigyáz, meg a becsületre. Főleg a fehérmépekére.

A kertes házak alatt járkált most is s bizony már sehol se lát egy kis világot. Itt már se félmessző boroska, se egy-két garas kereset nem látszik ki. Ez kellett tudniillik ahhoz, hogy a becsületre ne igen vigyázzon, csak a rendre. Borús volt az ég alja, a csillagok alig pislákoltak, Csongor is versenyt pislákol az égi gyertyákkal. Az a jó tulajdonsága is megvolt, hogy megúván a pislákolást, nekitámaszkodott egy kerítéssaroknak, átengedte a dicsőséget az angyaloknak, ő pedig gyengéd horkolásba fogott. Egy állóhelyében.

Csodálatos ember volt ez a Csongor. Ha lehunyta is a szemét, a fülét már nem tudta lehunyni, az akkor is éberén vigyázott a nesztelen éjszakában. A kutya-vonításon és csaholáson kívül mindent meghallott.

Alig szundított el így Csongor, valami neszre felébredt. Mintha nem messze kocsi poroszkálna. Meg is találta a Lantos Flóris kocsiját, amint hazafelé igyekezett vele a két sárka.

— No, e' meg hun járkál iccaka — gondolta magában, aztán odakiáltott:

— Flórián té! De komódos lettél! Tán hajtanál is hozzá.

Miután választ nem kapott, a saroglyában aludni vélt Lantos se kelt ki, utána ereszkedett. Csodálkozására a gazda nem feküdt a kocsiban. Csongor nem azért volt a rend őre, hogy ne szimatolta volna azonnal, hogy ebből rendellenes dolog fog kikeveredni. Elkísérte a kocsit, a lovak pedig elérkezvén a kerítés elé, megálltak. Senki nem jött ki a zajra. Csongor bezörgetett.

Két „eset”.

írta: NYÁRY LÁSZLÓ.

Bakterész.

Amikor még pandurvilág járta Magyarországon, valahogy boldogabbak voltak az emberek. Csendbiztos, bakter, pandur... régmúlt idők tartozékai, akikre ráfonta az idő a feledés fátylát. Öreg emberek mesélnek még legfeljebb pandur-eseteket, amik élethű kortörténeti képet adnak.

A nyáregyházi baktort Csongornak hívták. Bakter volt ősidők óta és örök életében. Úgy látszik, igen hűségesen szolgálta a községet, mert emberöltő óta senki sem ismert más baktort, csak Csongort. Ezzel szemben Csongor is ismert mindenkit. Tudta, mikor születik majd meg a Vadas ispánék gyereke, mikor halt meg a Kapás Jóska anyja, meg a többi nevezetességet. Ha valamit meg akartak tudni a falubeli eseményekről, akkor Csongorhoz fordultak. Csongor fejből tudott mindent. El is fogadták az ő tudását, ha jó volt, ha nem. Igen hasznavehető hivatalbélnek lát-

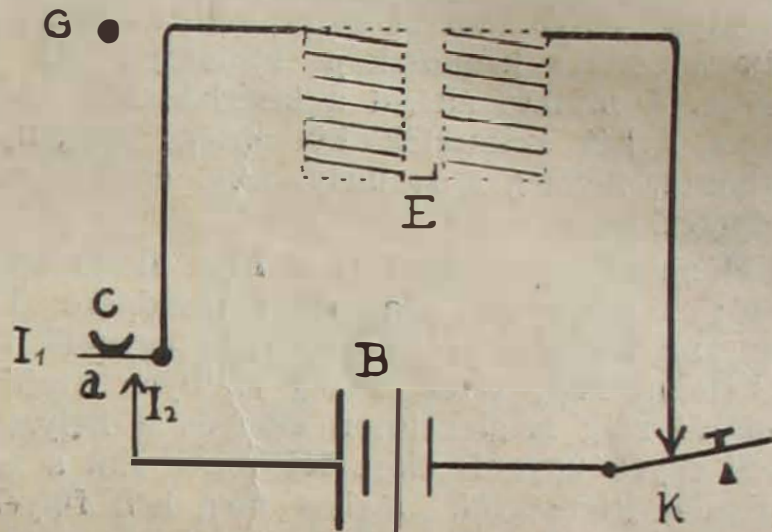
lenek száguldozni. Ha azonban az ideginger terjedési sebességét kísérletileg meghatározzuk, ugyan-csak el fogunk bámulni az eredményen, mert míg a fény és elektromosság terjedési sebessége másodpercenként 300.000 kilométer, addig az ideginger másodpercenként mindössze 40 méter utat tesz meg. Ez pedig elenyésző csekélység az előző értékhez képest.

Amióta a fizika és rokontudományágai az ezredmásodpercet is pontosan mérő kronoszkóppal rendelkeznek, azóta az ilyen érzékelhetetlen mennyiséget is meg lehet mérni. Így például a műegyetem technika-fizikai laboratóriumában gyakorlásul ú. n. „személyi-hiba”-méréseket szoktak végezni a Hipps-féle kronoszkóppal. (Németországban a csendőroket felvételük alkalmával hasonló vizsgálat alá is vonják.) Ez lényegében nem más, mint másodpercenként 1000 rezgést végző hangvilla, mely rezgésével súlyhajtású s mutatókkal ellátott fogaskerék-rendszert szabályoz. Az óramű megindításakor állandó magas, sivítő hangot hallunk, mely az 1000 rezgésszámú hangvillától származik s ez az állandó hangmagasság a kronoszkóp egyenletes járásának ellenőrzője. A mutatókat a vizsgálandó jelenség elektromágneses úton kapcsolja be és ki s azok állásának különbsége adja az időtartamot ezredmásodpercekben.

A „személyi hiba” ismerete nemcsak tudományos vizsgálatoknál fontos, hanem felvilágosítást nyújt az automobilszerencsétlenségek egyik okáról is, azért a következőkben néhány szóval ismerjük meg e furcsa kifejezés lényegét és mérési módszerét egy igen egyszerű kísérlettel kapcsolatban. (A rajz

az eljárásnak csak az alapelvét mutatja, a tényleges mérés komplikáltabb módon történik.)

A kísérleti egyén háttal ül a rajzon jelzett kísérleti szerkezetnek. Keze az úgynevezett nyugvóáramú K rugós kikapcsoló gombján pihen s ezt le kell nyomnia abban a pillanatban, amikor a kísérletező által a C csészébe ejtett G golyónak a koppanását hallja. Minthogy az idegingernek bizonyos időre van szüksége, hogy egyik helyről a másikra jusson, a golyó koppanása és a billentyű lenyomása nem történik ugyanazon pillanatban, hanem közöttük bizonyos késedelem mutatkozik. Ezt az időközt, ezt a mindenképpen más-más időtartamú késedelmet nevezzük az illető kísérleti egyén „személyi hibájá”-nak.

A „személyi hibát” kimutató készülék vázlatos rajza. K = rugós áramkapcsoló; B = galvánelemek; C = csésze; G = golyó; E = elektromágnesek. Az E elektromágnesen átvett áramkör I_1 és I_2 kontaktus-végek között $a = 0.1$ mm. hézaggal van megszakítva.

— Mi van, na? A luvak hazajöttek, nyissátok ki a kaput.

Csongor észrevette, hogy a házbeliek mocorognak, mécseszt gyujtanak, aztán nemsokára a menyecske gömbölyödött ki az ajtón.

— Mit akar kend má' meg?

Csongornak furán jött a kérdés. Hamarjában azt se tudta, mit feleljen. Hivatalosra fordította az ügyet:

— Ehun-e, a luvak. Hol van Flóris, az urad?

Lantos Flórisné széjjelebb vetette a mellén a tarka vigánóját, közel jött a kapuhoz s ártatlan arccal mondta:

— A' hát! Hát a Flóris hol maradt? Nem látta kend a csárdába?

— Ugyan má, Julis! A Flóris nem jár icsaka csárdába!

— Hát hun fordút ki akkor... No, jöjjék, oszt' segítsen kend.

Csongor kitárta a kaput, a lovak beereszkedtek, az istállóig meg se álltak. Egy darabig fáradtan bámultak Csongorra, mintha a szerszám leszedését kérték volna. Csongor megértette. Beeresztette az istállóba őket, pár villa szénát adott nekik, aztán hivatalos funkcióba fogott.

Lantosné ezalatt kihozta a tavalyi törkölyt, töltött Csongornak. Az öreg bakter első ténykedése tehát az volt, hogy: lenyelt vagy három pohárral. Ezalatt meg a szép Julist faggatta, persze csak úgy félvállról.

Miután Csongor úgy beszédközben „kinézte magának a helyszínt”, a kihallgatást is foganatosította, elindult megkeresni Maricsek Istvánt, a pandúrt. Ujtelepen lakott, a cigánysátrakon innen. Csongor felzörgette. Az eseményt, meg a kihallgatást el kellett mondania.

— Má' megest valami marhaságot akarsz kicifrázni. Ugyan! A Lantos Flóris?

— Pediglen a Lantos Flóris baj van. Az asszony-nál egész icsaka ott vót a Hosszú Pali. Azt mondja Julis, hogy a vásárra indult, de nem került haza. A luvak hazahozták a kocsit üresen.

Maricsek István gyanakodva nézett az öreg Csongorra.

— Hosszú Palit honnant tudod? Láttad?

— Nem a'! Hanem a pitvarajtó mellé van támasztva a fokosa. Azt láttam. Panduram is megláthatja.

A kimerítő „feljelentés” után Maricsek István elküldte az öreg Csongort két cigánylegényért. Addig teljes pandúri adjusztírungra szedte magát. Lovára kapott és elindult a két cigánylegénnyel az országút mentén, Lantos Flórist keresni. Jó órajárásnyira találták meg az árok mélyén.

Szegény Lantos Flóris. Fejét meglékelték. Körülötte vértócsa, maga már kihülten feküdt a megalvadt vér közepében. A cigányok vállra vették és Maricsek parancsára hazacipelték.

— No, Julis. Az uradnak élve-halva melletted a helye. Hazahoztuk — mondta a pandúr.

Julis megrökönyödött. Hogy hát ez a Flóris?! Hát mi szél érte, hogy így került haza. Közben újra előhozakodott a törkölyvel.

— Egy kis tavalyi, pand'uram!

— Julis, ne számárkodj! Hol a Hosszú Pali fokosa innen-e? — s a pitvarajtó mellé mutatott.

— Fokos? A Hosszú Palié? — álmélkodott az asszony.

— Julis, nem érek rá veled cicázni. Add elő egy-kettő.

Lantos Flórisnét a guta kerülgette. Honnan tudja a pandur, hogy a fokos itt állt.

A személyi hiba mértékének meghatározása már most a következőképpen történik:

A kísérletező megindítja a rajzban nem ábrázolt, ezredmásodperces Hipp-féle koronoszópot, melynek mutatója egyelőre állva marad, mert B galván-telepnek a K kikapcsolón és a kronoszóp E elektromágnesén átvezető áramköre az 1₁ és 1₂ kontaktus-végek között a $= 0.1$ mm hézaggal meg van szakítva. Ezután mintegy félméternyi magasságból C esésébe ejti a G golyót, mely ott nemcsak nagyot koppan, hanem ugyanabban a pillanatban a-nál zárja az áramkört is, mire az óraműnek az E elektromágnes által bekapcsolt mutatói forogni kezdenek s mindaddig forognak, amíg a kísérleti egyén K billentyű lenyomásával az áramkört meg nem szakítja s ezzel a kronoszóp mutatóját ki nem kapcsolja. A mutató állását a kísérlet előtt és után leolvassa, a két számérték különbsége megadja az időtartamot, illetőleg a személyi hiba értékét ezredmásodpercekben.

Különböző egyéneknél ez a hiba általában különböző; rendszerint 135 ezredmásodperc körül mozog, ami kereken $\frac{1}{7}$ másodperccel egyenlő, tehát meglehetősen nagy érték. Pedig az ilyen kísérletek alkalmával még meglehetősen előnyös a helyzet. A kísérleti egyén ugyanis előre tájékozva van a bekövetkezendő jelenségről, melyet meg kell figyelnie, teljes figyelemmel várakozik rá, előre tudja, mit kell cselekednie a jelenség bekövetkezése után, vagyis a végrehajtandó cselekvésről is tájékozva van s nem szükséges az időt közbeeső fontolgatásokkal vesztegetnie. Mégis mintegy $\frac{1}{7}$ másodperc telik el

a jelenség (koppanás) tudatosítása és a megkívánt cselekvés (a billentyűlenyomás) végrehajtása között!

Mennyivel hátrányosabb helyzetben van ezzel szemben a nagy sebességgel rohanó automobil vezetője még a legkisebb váratlan defektus esetén is. Nincs elkészülve a bekövetkező jelenségre. (Pl. a pneumatik kilyukadása az első keréken.) Nincs tájékozva arról, mi fog történni ezután, vagyis, hogy a megkisebbedett kerékátmérő következtében milyen irányba fog elfordulni a járómű? Emiatt bizonyos időt vesz igénybe ez az önkéntelen várakozás, mely a helyzet felismeréséhez szükséges.

Időbe kerül annak megfontolása is, mit kell cselekednie a katasztrófa elhárítása céljából (merre kell fordítani a kormányt)? Végül időbe kerül a cselekvés fizikai végrehajtása is, mert tehetetlen tömeg kormányzásáról van szó!

Tegyük fel már most azt a nem éppen valószínű esetet, hogy az automobil vezetője abszolút hidegvérrel dolgozik, vagyis nem ijedt meg a váratlan veszedelemtől, akkor is legalább $\frac{1}{10}$ másodperc kell a pukkanás tudatosítására és a figyelem koncentrálására, ugyanennyi a bekövetkező helyzet felismerésére, a végrehajtandó cselekvés megfontolására és ugyanannyi a végrehajtásának megkezdéséig. Eszerint a leggyakorlottabb észlelők adataival számítva is, $\frac{1}{10}$ másodperc múlik el a pukkanás pillanatától a kormánykerék kezelésének megkezdéséig. A valóságban azonban rosszabb a helyzet, mert a váratlan pukkanástól megzavarva, rendszerint megdöbbenve látják, hogy gépük nem engedelmeskedik, az egyenes kormánytartás dacára lekanyarodik az út közé-

— Hát keresse, pand'uram, én nem tudom előadni.

— No, jól van, Julis, majd még beszélünk.

Lóraszállt, elvágatott s meg se állt az öreg Hosszú Istvánék portájáig.

— Palit keresem, — mondta az öregeknek.

— A Palit? Valahun a búját-bánatát issza. Az iccaka se vót itthon, — mondta az öreg Hosszú.

Maricsek István erre beállított a Mózsi kocsmájába. Odalépett a fiatal Hosszú Pali elé s magátólértetődően rakta rá a béklyóvasat.

— Gyere no, gazember! — szólt rá Maricsek István.
— Gyere, ahogy csak tudsz.

A csendbiztos kétfalunyira lakott, odaértek jó délelőtt.

— Tekintetes uram! Hosszú Pali agyonverte Lantos Flóriánt az éccaka. Agyonverte, oszt' otthagya az országút árkában. A lovai egyedül poroszkáltak haza. Mindezt azért, hogy elszerethesse az asszonyát. Az éccaka is ott pitvarolt nála.

A csendbiztos ráripakodott Hosszú Palira:

— Így volt-e?

— Megesett, tekintetes uram. Szeretem a Julist...

— No, fiam, ha szeretted, ezután már nem fogod szeretni, mert két hét múlva lógni fogsz. Lógni! Érted-e?... Hát az asszony, a' mit mond? — kérdezte a csendbiztos a pandurt.

— Tagad a bestia. Tagad, az ebadta. Ha tudná, még azt is letagadná, hogy esméri ezt a legényt...

A csendbiztos eltalálta. Hosszú Palit két hét múlva a törvény nevében felhúzta a cigány-hóhér.

Ész kell ám sokszor még a bakterséghez is.

Menyus.

Berlinben „ismerkedtem” meg vele. Az ismeretséget neki köszönhetem, én nem akartam. Nem vagyok rá túlságosan büszke, de Berlin, egyedül kóborolva az utcán, a végén már unalmas volt. Unalmas az ő kimondhatatlan Potsdamkurtfürstengasseivel, túlságos és nem magyar emberre szabott precizségével.

Igy akadtam össze Menyussal. Talán sohasem találkoztunk, ha a pesti szabóm nem varr a hátsó nadrágzsebemre egy úgynevezett biztonsági gombot. Tudniillik Menyus éppen e zsebem tartalma iránt érdeklődött egy szűkreszabott villamosperronon. Ez a biztonsági gomb úgy van megszerkesztve, hogy aki nem ismeri a fortélyát, az nem tud belenyúlni a zsebbe.

Menyus se ismerte s ennélfogva addig babrált vele, amíg észrevettem a szándékát. Hátranyúltam és jól megmarkoltam a kezét. Röviden és velősen akartam a dolgot elintézni. Azt mondtam neki magyarul:

— Gyere, gazember! — és a megállónál húztam lefelé.

A magyar szóra felfigyelt.

Ekkor még nem „ismertem”. Lent az utcán könyörgésre fogta a dolgot. Hogy ő nem akart semmi rosszat, ő is magyar, ne vigyem a rendőrségre, meg így, meg úgy.

Nem engedtem el a csuklóját. Arra gondoltam, hogy összesen százhusz márkám van s mi lett volna, ha véletlenül ismeri a szabóm titkát. Mondtam is neki, elég szomorú, hogy magyar és idejön lopni. Ha már lopni akar, lopjon otthon, ne hurcolja meg itt is a magyarságot. Később ugyan rájöttem, hogy ez is rossz tanács volt, de ez már Pesten volt.

Menyus tovább alkudott velem. S mert látta határo-

péről s az árok felé rohan. E tétozásból ismét $\frac{1}{10}$ mp késedelem származik, még ha az illető egyébként félelem nélkül nézi is a feléje közelgő veszedelmet s így $\frac{5}{10} = \frac{1}{2}$ másodpercre tehető az az idő, mely a jelenség kezdetétől az ellenintézkedés megkezdéséig okvetlenül eltelik és amelyet semmiféle gyakorlással sem lehet kisebbé tenni, mert idegéletünk törvényei ellentmondanak minden ilyen irányú törekvésnek.

A következőkben egyszerű számítással ki lehet mutatni, hogy ez a félmásodpercnyi késedelem nagy sebesség esetén elkerülhetetlen katasztrófát jelent. Jó úton ugyanis óránként 90 kilométeres sebességet gyakran megengednek maguknak az automobilon járók, ami percenként $\frac{90}{60} = 1.5$ km = 1500 métert, másodpercenként pedig $\frac{1500}{60} = 25$ méternyi utat jelent. Az ilymódon rohanó automobil tehát a kritikus félmásodperc alatt $12\frac{1}{2}$ méter utat fog megtenni, vagyis a körülbelül 14 méter széles műút közepétől az árokba rohan, ha a kipukkadt pneumatik okozta átmérőcsökkenés legalább 45° -nyi irányváltozást okoz, ami pedig a szokásos méretek mellett rendszeren bekövetkezik.

Ebből láthatjuk, milyen fontos minden vezető számára a teljes nyugodtság és az erős idegzet. Mindezek a józan vezetőre vonatkoznak. Többszörösen áll ez az alkohol által elkábított vezető szervezetre. Ezideig csak Olaszország törvényei tiltották el az autóvezetőknek, hogy vezetés előtt vagy alatt alkoholt fogyasszanak. Most azonban már nálunk is a Közlekedési Kódex 4. § 1. pontja szerint közlekedési eszközt csak józan egyén vezethet, illetőleg hajthat

s mindazok, kik e rendelkezés ellen vétnek, a 119. § értelmében kihágást követnek el és pénzbüntetéssel büntetendők.

Ittas egyének, kik közlekedési eszközt vezetnek, a Szut. 312. pont 11. vagy 12. alpont értelmében elfoghatók, mint olyanok, kik a személy- és vagyonbiztonságra veszélyesek.

Mindezeket tudják a vezetők is, de ennek dacára mennyi autót látni nap-nap után kocsmák, útszéli csárdák előtt, melyeknek vezetői télen melegítőt, nyáron pedig hűtőt keresnek a különféle szeszes italokban.

Mindaz, amit fentebb a pneumatik kipukkanásával kapcsolatos szerencsétlenségekről elmondtam, korántsem jelenti, hogy minden gyors hajtás okvetlenül szerencsétlenséggel fog végződni, mert a pneumatik gyártása ma már elég magas fokon áll ahhoz, hogy kifogástalan minőségű és tartósságú áruhoz juthassunk s ezenkívül a tömlők kilyukadása is különböző természetű lehet.

Legkevésbé veszedelmesek azok az esetek, amikor a kilyukadást az úton heverő s a normálisan befújt tömlőbe fúródó szegek idézik elő. A szegek ugyanis bizonyos fokig betömik a saját maguk által ütött lyukat s emiatt a bezárt levegő távozása ezzel kapcsolatban a kerék átmérőjének csökkenése nem történik pillanatszerűen, hanem, mint az erre vonatkozó tapasztalatok rendszeren mutatják, négy-öt másodperc múlik el addig, amíg a szeg körüli kicsiny nyíláson át az egész légtömeg eltávozik. Ilyenkor tehát az automobil irányváltozása nem történik

zott meggyőződésemet, hogy zsebtolvajt fogtam, nem ragaszkodott már csökönnyösen az ártatlanságához. A csuklóját még mindig igen erősen fogtam.

Elmondta, hogy ő már nem mehet haza zsebtolvajolni sem, mert Szobnál már biztosan megfognák. Ő ugyanis a körözött „Menyus”.

Ezt, hogy körözött Menyus, úgy mondta, mintha azt mondaná: én vagyok Edison. Mint intelligensforma emberről feltételezte rólam, hogy tudom, ki az a Menyus. Ugy látszik, az volt rám nagy hatással, hogy nem tudtam, mert elfelejtettem tovább szorítani a kezefejét.

Menyus azonban annak hallatára, hogy ujságíró vagyok, elmondta „eseteit”, bizonyára azért, hogy jobban megismerjem.

Még rövid nadrágban járt, amikor erre a „pályára” lépett. Nagyobb művészettel, mint szerencsével a zsebtolvajlasi szakmára szánta veleszületett tehetségét. Először csak Pesten „dolgozott”, de azután beutazta egész Európát. A keze elért mindenüvé: tábornokok, miniszterek zsebeibe. Mert mondanom sem kell, Menyus csak elsőosztályú, vagy hálókocsiban utazott s a tökéletes világi benyomását keltette. Kár volt elmondania, hogy Angyal földön 15 éves koráig mezítláb járt. Nagy tökélyre vitte a mesterségét. Példaképpen felemlítette, hogy egy bárban lelopta a „kapurtami” maharadzsa mogyorónagyságú két briliáns inggombját. Hogy művészi tudását megerősítse, kijelentette, hogy képes ellopní a saját zseboráját anélkül, hogy ő maga is észrevenné.

Nos hát ebben én határozottan némi tulzást láttam. Menyus bizonykodott s folytatta:

— De igen! Csakhogy a művelethez hiányzik az óra.

— Némi rezignációval tette hozzá: — A sors rútul el-

bánt velem. Művészetemnek egyedüli jutalma tizenhatévi fegyház, amit a szélrózsa minden irányában elszenvedtem. Ma már valami különös, megfoghatatlan nemezis üldöz minden vállalkozásomban. A tárcák duzzadnak, de számláktól és névjegyektől. Az aranyórákról, amelyeket a zsebekben találok, kisült, hogy tűzben égetett dublék. Egyszer elloptam egy híres színésznő ékszereit. Hamisak voltak. Hogy nem szégyel magára üveget rakni. S a közönség nem tiltakozik az ilyen hazug becsapás ellen. Hallatlan! Hát mi más ez, ha nem közönséges csalás?

Mélyen tisztelt művésznők, a kerek világon, e helyről küldöm intésemet, méltóztassanak a jövőben valódi ékszereket felrakni s ti, jámbor villamos-utasok, méltóztassatok dubléoráitokat sürgősen valódi 14 karátosra kicserélni, mert ellenkező esetben a Menyus megvetésének teszitek ki magatokat.

Nagyot sóhajtott és tovább beszélt:

— Éveket kockáztatok egy zsebbenylulásért, s kapok egy csomó kifizetetlen számlát. Mi ezzel a sok csillogó talpival, meg a duzzadó tárcával valósággal félre vagyunk vezetve.

— Hát menjünk, Menyus, a rendőrhöz, azután a dutyiba! — s újra megmarkoltam a karját.

— Csak még ezt elmondom, szerkesztő úr, aztán megyek, — kérlelt.

Vártam.

— Hat év előtt rámmosolygott a szerencse. A Páris-marseillei vonaton „megvágтам” egy angol gyárost. Harmincezer frank volt a tárcájában. Még az óráját is „ledolgoztam”. Nagyszerűen sikerült. Gyönyörű óra volt, valódi kronométer. A negyedeket is ütötte. Szinte sajnáltam, hogy ilyen gyönyörű órához nem viselt láncot az

hirtelen s így a vezetők módjában van egyrészt kellő időben fékezni (lábbal), másrészt az irányváltozást megfelelő kormányzással (kézzel) ellen-súlyozni.

Veszedelemesebbek ennél a tömlőnek hirtelen történő kipukkanásai, melyek vagy úgynevezett természetes elhasználódás következtében, vagy a soffőr ügyetlensége miatt jönnek létre. Ennek oka legtöbbször nem a gumi anyagának rossz minőségében, nem is a természetes elhasználódásban, hanem a soffőr túlbuzgóságában keresendő, mert rendszerint a túlfeszésre fújtatott légtömlők szoktak kipukkadni. Amint ugyanis az automobil útnak indul, a belső légtömlő a vastag gumiból készült külső védőréteg dacára állandóan ki van téve az út egyenetlenségeitől (apró kövek, kis mélyedések stb.) származó ütések szakadatlan sorozatának s mint-hogy a keményre fújtatott tömlő ezeket az ütések nem képes rugalmas alakváltoztatással kiegyenlíteni, illetőleg nagy felületre elosztani, mintegy merev test módjára viselkedik s a legelső erősebb zökkenésnél kiszakad. Előmozdítja ezt az a körülmény is, hogy az említett apró ütések energiája legnagyobb részben hővé alakul át s így a pneumatikba zárt légtömeg hamarosan annyira felhevül, nyomása pedig ennek következtében olyan nagy mértékben emelkedik, hogy ezt a nyomástöbbletet a gumi-

tömlő összetartása nem bírja sokáig, hanem felreped s a beléje zárt légtömeg nagy pukkanással hirtelen vagyis a másodperc törtrészei alatt a szabadba távozik.

Önmagában véve azonban még a légtömlő kipukkanása sem okoz okvetlenül nagyobb bajt, mert a szerencsétlenség létrejöttéhez két körülmény szerencsétlen összetalálkozása szükséges. 1. A defektusnak az első kerekek egyikén és 2. akkor kell történnie, amikor az automobil már 80—90 km óránkénti sebességgel halad. Ez az utóbbi feltétel szerencsére igen ritkán szokott teljesülni, mert az előbb részletezett okok miatt a légtömlő szakadása nem sokkal az indulás után, vagyis aránylag kicsiny sebességeknél következik be s ez a magyarázata annak, hogy az ilyen természetű automobilszerencsétlenségek miért nem mindennaposak.

A tömeg tehetetlenségének is lényeges része van a balesetek okozásában s elsősorban ez az oka az automobilok fölfordulásának még teljesen sík és akadálytalan, tehát kedvező terepen is.

Vegyünk egy közép nagyságú autóból, melynek átlagos tömege teljes felszereléssel együtt 1000 kg és így két utast és a vezetőt is számításba véve, az összes mozgótömeg 1200 kg-nak vehető.

Az erre vonatkozó részletes és komplikált számítások elhagyásával nézzük csak a táblázatot:

Mozgó tömeg 1200 kg.

Sebesség: km/óra	18	27	36	54	72	90	108
Mozgási energia: mkg	1500	3375	6000	13500	24000	37000	54000

én angolom. A jó eredményre elhatároztam, hogy ezentúl becsületes ember leszek. Kivándorolok Amerikába, a harmincezer frank tökével valamit kezdek. Meg volt már váltva a vasúti és hajójegyem, összevásároltam — tisztességesen — a legszükségesebbeket s türelmetlenül vártam a marseillei vonatra. Az utasok tolongásában újra angolt vettem észre. Egy másikat. Mert, tudja szerkesztő úr, az angolt úgy meg lehet ismerni, mint a japánt. Magas, jól megtermett úr volt, afféle lord-típus. Gyönyörű óralánc fityegett kockás mellényén. Elfogott a kísértés. Hogy ez a lánc milyen nagyszerűen illenék az én kronométeremhez! Azután aztán valóban és végérvényesen tisztességes leszek... csak még ezt. Így küzdöttem magamban. Egy lépést tettem előre, aztán megállottam. Igyekeztem magamat az utolsó percben visszatartani. Hiába. Szinte önkívületben férköztem mind közelebb az angolhoz. Gépszerűen dolgoztam már. Egy-két másodperc és máris a zsebemben éreztem a láncot egy duzzadt tárcával. Az angol kényelmesen pőfékelt fapipájából, nem vett észre semmit. Már a vonat is elhaladt előtte s én az egyik ablakból akaratlanul is föl kacagtam, amikor őt ugyanazzal a hallatlan nyugalommal pőfékelni láttam. Később elővettem az új szerzeményt. Autólakkból készült szép tárcsa volt. Jó jel. Az én harmincezer frankos angolnak is éppen ilyen tárcája volt. Föl nyitottam. Mit gondol, uram, mi volt benne?

— Nos? — kérdeztem öntudatlanul.

— Egy esomó számológécédula, fekete, meg kapuciner-adósságokkal. Az óralánc pedig? Olyan volt, amit garanciával árulnak, hogy két évig „arany” marad. Az egész megért száz frankot. Dühösen vágtam a kupé sarkába, hát ezért kockáztattam én öt évet?

— Később mégis felvettem az új tárcát, hogy ha jobb a harmincezer frankos angolnál mégis ezt viselem.

Menyus, a tizenhárompróbás nemzetközi csirkefogó sírni kezdett, mint egy kisgyerek.

— ...nyúlok a pénztárcám után, hol az egyik zsebet nézem, hol a másikat, az alsót, a felsőt, a tárcsa nincs sehol. Keresem a negyedórát ütő Schaffenhauzenemet: nincs.

Akkorát ordítottam, mintha a vonat ült volna én rajtam, nem én rajta. Meglopott, meglopott a nyomorult, amíg én a tárcájával voltam elfoglalva. Engem meglopott!...

Ezt annyira indignálódva mondta, mintha egy történelemtanárnak nem jut eszébe, mikor volt a honfoglalás s bukott diákja világosítaná fel erről. Hogy megvigasztaltam, kivettem a tárcámat, adtam neki tíz márkát. De előbb megigértettem vele, hogy rendes útra tér. Egy névjegyre írtam néhány ajánlást az egyik ismerős lapkiadónak, ahova kihordónak ajánlottam.

Megköszönte szépen, azután lehorgasztott fejjel tovább állt. Látszott rajta, hogy nagyon bánja eddigi bűneit.

Elkéstem a találkáról, ahová indultam, éhes is voltam, betértem hát egy közeli kávéházba.

Kitűnő uzsonnát ettem, elolvastam az összes lapokat és hazaigyekeztem.

Kis tárcámban csak néhány pfenniget találtam, a tárcámba kellett nyúlnom bankjegyért.

Nyúlok a tárcámért, — nincs.

...Elfelejtettem a pesti szabó patentgombját rágombolni...

E táblázat szerint tehát egy közép nagyságú automobil mozgási energiája kis sebességeknél aránylag nem nagy, a sebesség növelésénél azonban olyan óriási értékre emelkedik, mellyel a kormányzásnál és fékezésnél egyaránt számolnunk kell. Így 100 km-es sebességnél az automobilban főlhalmozott mozgási energia kereken 50.000 mkg munkával egyenlő értékű, ami annyit jelent, hogy az automobil a motor megállítása után is pontosan 50.000 kg terhet tudna 1 méter magasra emelni, amíg sebességét teljesen elvesztené, vagyis megállana. Még világosabban kifejezve: ha az automobil 1, $\frac{1}{2}$, illetőleg $\frac{1}{4}$ m hosszú úton akarnók motorhajtás nélkül is megállítani, akkor 50, 100, illetőleg 200 ezer kg súlynak megfelelő óriási ellenérőt kellene vele szemben kifejtenünk. Ezzel megtaláltuk az okát annak is, hogy miért kell egy ilyen sebességgel szilárd akadályba (pl. sziklafalba) ütköző automobilnak izzéporrá zúzódnia.

A tehetetlenség szerepének tisztázása céljából olyan ideális határeseteket fogok megvizsgálni, melyek a valóságban ugyan ilyen alakban sohasem fordulnak elő, mindamellett alkalmasak a dolog lényegének megértésére, amikor azután az itt szereplő fizikai körülményekkel tisztába jöttünk, könnyű lesz áttérni a tényleges esetek vizsgálatára.

Képzeljük el, hogy egy, óránként 100 km sebességgel haladó automobil első kerekeit valami mesebeli óriás megragadja s haladó mozgását lehetlenné teszi. Képzeljük el továbbá, hogy a tengely és a kerékpár nem törik össze s vizsgáljuk meg, mi lesz ennek a beavatkozásnak a következménye?

(Folytatjuk.)

Fegyverhasználat a templomban

Írta: BENKE FERENC ny. tiszthelyettes, Cegléd.

Igen, ez is megtörtént. A szeretet és békeesség legmagasztosabb órájában's a legszentebb helyen két csendőr kardot rántott és a kardhasználat eredményeképpen vér folyt a templomban. Az egyik csendőr én voltam. De akkor sem bántott a lelkiismeret, ma sem bánt, bár mindig jó kereszténynek éreztem magamat.

A csendőr sohasem tudhatja, hol és milyen helyzetbe kerül, milyen feladattal állítja szembe a véletlen, ezért kell mindig készen lennie arra, hogy a hivatása által reáráott kötelesség elől semilyen körülmények között se térjen ki. Még akkor sem, ha egy másik belső hang talán arra késztené is, hogy feledkezzék meg a csendőrmivoltáról, keresse inkább az úgynevezett emberi megoldást. Bizony, nekem is jobban esett volna, ha azon az éjjeli misén kard nélkül vehettem volna részt, de, ha már a kard az oldalamon volt, a szükséges pillanatban ki is kellett azt rántanom a hüvelyéből.

Szabadka-Tavankútpusztán szolgáltam 1911-ben. Őrsparancsnokom Golyán József őrmester, később cinkotai őrsparancsnok, tiszthelyettes volt. Sokat köszönhettem neki, mint őrsparancsnokomnak, mert valóban hivatása magaslatán állott, sok jóra és helyesre tanított bennünket s mindenképpen jól irányította az őrs működését. Ottani volt bajtársaim közül Szurgyi Ferencre, Orosz Jánosra és Rajcsányi Gézára emlékszem, aki most is szolgál valahol.

Nagy örskörletünkben volt dolgunk elég. Sok kellemtelenséget okoztak az úgynevezett dívánházak — be-

szélgető-helyek —, amelyekben a fiatalság gyülekezett össze táncra, mulatságra. Hetenként háromszor szolt ezekben a hatóságilag engedélyezett pusztai mulatókban a zene s folyt a bor, a padló pedig bizony elég gyakran vértől is piroslott. A kakastoll aztán kijózanította a legrészegebb legényt is, amikor már odafajult a multság, hogy jobban a szemükbe kellett nézni a garázda legényeknek. Nem mi féltünk tőlük, az bizonyos.

Karácsony estéjén Rajcsányi Gyula csendőr bajtársammal a dívánházak ellenőrzésére vezényelt ki az őrsparancsnokom. Mikor a fiatalság az éjjeli misére indult, mi is bevonultunk az őrsre. Az őrsparancsnokunk már várt s a jelentkezés után megkérdezett bennünket, hogy elmegyünk-e vele az éjjeli misére. Velementünk.

A templom akkor már tömve volt, de csak bejutottunk valahogyan. Őrsparancsnokom beljebb sodródott, mi ketten Rajcsányival pedig a kórushoz vezető lépcső aljában szorongtunk.

A szertartás ahhoz a pillanathoz érkezett, amikor a miséző pap kihirdeti a Megváltó megszületését. Ilyenkor az orgona felujjong s a hívek az öröm énekét szokták énekelni. De egyszerre csak felfigyelünk. Megtörtént az, ami talán soha és sehol másutt nem fordult elő: a részeg kántor ujjai alatt az orgona billentyűi világi dallamra igazodtak s felhangzott az orgonán a szerb kóló, ami magyarban körülbelül a csárdásnak felel meg.

Döbbenetes megbotránkozás és felháborodás vett erőt a híveken, de különösen mirajtunk, csendőrökön. Nekünk nemcsak az általános emberi vallásos érzésünket dorongolta le ez a durva szentségsértés, hanem az isteni és emberi törvények iránt különösen érzékenyre fejlődött, második természetünké vált törvénytiszteletünkre is úgy zuhogtak az orgonából ezek a csárdásütemű hangok, mintha valami szennyes áradat sodrába kerültünk volna. Két-három lépcsőfokot is ugorva rohantunk fel a kórusra, hogy elhallgattassuk a részeg kántort.

Mire felértünk, elhallgatott az orgona s a kóruson duhaj kavarodásba kerültünk. A részeg legényekben több volt a tisztesség és a vallásos érzés, mint a kántorukban, akire az ökölcsapások áradata csak úgy zuhogott s a legények káronkódva (!) követelték tőle, hogy a kóló helyett egyházi dalt orgonáljon, mert — mondották — „Nem vagyunk a dívánban!”

A kántor azonban nem hagyta magát, ordítva bizonygatta, hogy a Megváltó születésének örömeire csak a legvidámabb zenét, tehát a kólot orgonálhatja. És visszaadta az ütlegetet, erre is, arra is, mire aztán vérszemet kaptak a legények, letépték a padról a kántort és döntögették az orgonát is, hogy mindkettőt ledobják a kórusról.

Odalent pedig egymást taposták az emberek az ajtón kifelé. Lárma és sikoltozás verte fel a templom máskor olyan áhítatos csendjét. Láttam, hogy ha a legényeknek sikerül a kántort, meg az orgonát a kórusról ledobniok, a legnagyobb szerencsétlenség kerekedik ebből.

Gyorsan közbeléptünk. Félreleökdöstük a legényeket, de azok már egészen meg voltak vadulva: se láttak, se hallottak, csak a kántort emelgették kifelé a korláton, az pedig rémülten rúgott, harapott és kapaszkodott. Akkor már akármilyen egyházi dallamban is kiegyezett volna, csak élni hagyják. Közben az orgonát már az oldalára döntötték a legények s ha pedig az lehull a népre, több halott marad alatta. Nem lehetett halogatni az erőlyes közbelépést. Rajcsányi csendőrrel együtt kardot rántottunk és a szájasabb legényekre lesújtottunk.

Rend és csend lett. Sajnáltam a megsebesült legé-

nyeket, akiknek mégis csak igazuk volt s akiket alapjában nemes harag vezetett, amikor a kántort le akarták hajítani a kórusról, aki ezt meg is érdemelte volna. De mégis csak így kellett tennünk, máskülönben még több vér folyt volna az éjféli misén.

Mindenfelől nagy vizsgálatok követték az esetet. A fegyverhasználatot a bizottság jogosnak mondotta ki. A lakosság hálájára jellemző, hogy amikor a hadbíró úr megjelent a községben, ötvenen keresték fel a lakosság köréből s kérték, hogy ne essék bántódásunk a fegyverhasználat miatt, mert nagy szerencsétlenséget akadályoztunk meg általa.

Hogy a pappal, kántorral és a legényekkel mi történt, nem tudom, mert aztán elkerültem onnan. Eljárás folyt ellenük, arra emlékszem. A szabadkai helyi lap is foglalkozott az esettel.

A tevékenységi napló és a tevékenységi kimutatás vezetése.

írta: BÁRÓ BÉLA százados.

A Csüsz. 44. és 46. §-hoz szándékozom egyes részeiben hozzászólni, mert úgy tapasztaltam, hogy azok intézkedéseit egyes esetekben helytelenül alkalmazzák.

A Csüsz. 173. pontja szerint a „Tevékenységi Napló” a „csendőrnek a csendőrségi szolgálat alatt előfordult büntetendő cselekmények felderítése körül kifejtett tevékenységéről ad számot, ennél fogva abba mind a kiderített, mind a kiderítetlen eseteket a fogalmazványok alapján be kell vezetni”.

A 174. pont pedig úgy rendelkezik, hogy: „ha az eset nem derült ki, a 4. rovatot átlós vonallal át kell húzni”.

A 175. pont pedig: „ha a tevékenységi naplóban kiderítetlennek jelzett eset utólag kiderítenék, akkor a tevékenységi naplót az őrsparancsnok megfelelően helyesbíti és a bejegyzés hitelességét a 11. rovatban piros tintával igazolja”. (A Csüsz. 31. mintája nyújt felvilágosítást, a miként eszközzésre.)

Ezen utóbbi pont körül tapasztaltam eltérést a vezetésben.

Az őrsparancsnokok és a naplót vezető csendőrök rendszerint a kiindulási pontban tévednek. A tevékenységi napló ugyanis nem a bűncselekmények kiderítésének nyilvántartásáról, hanem — mint a 173. pont mondja — a csendőrnek a tevékenységéről ad számot.

A téves kiindulási elv miatt aztán pl. ha egy járőr, mondjuk Kiss Károly őrmester és Nagy Ferenc csendőr egy bűncselekményt nem derített ki, tevékenységét bevezették a tevékenységi naplóba és a 4. rovatot átlóval áthúzták. Félév múlva azonban egy másik járőr, Kovács Sándor őrmester és Varga Péter csendőr kideríti ugyanezt az esetet. Ilyenkor az őrsparancsnok rendszerint beírja a Kiss őrmester és Nagy csendőr tevékenységi naplójába, hogy „utólag lett kiderítve”, mert a Csüsz. 175. pontját szövegszerűen veszi, hogy „a tevékenységi naplóban kiderítetlennek jelzett eset utólag kiderítenék”. Világos, hogy itt az utasítás csak a ki nem derítő járőrre vonatkoztatja ezt, mert a 173. pont a „csendőr”-t em-

líti, amiből az következik, hogy a kiderítés is az előbb eljárt csendőrré vonatkozik.

Mert hogyan fest a dolog, ha az utólag történt kiderítést a megelőzően eljárt járőr tevékenységi naplójában is átvezetik? Ugy, mintha Kiss őrmester és Nagy csendőr addig buzgólkodott volna, míg csak ki nem derítette az esetet, holott a kiderítésben semmi részük nem volt.

A 175. pont helyes alkalmazása az, hogy az utólag történt kiderítést csupán akkor kell a tevékenységi naplóba pótlóan bevezetni, ha a bűncselekményt ugyanaz a járőr derítette ki, amelyiknek az a megelőző nyomozás alkalmával kiderítetlen maradt. Ha a kiderítő járőrben az előző járőrnek csak az egyik tagja szerepelt, úgy az utólagos kiderítést is csak ennél vehetjük be.

A bevezetés úgy történik, hogy az átlóval áthúzott rovatba (ez az átló a Csüsz. mintából kimaradt) beírjuk a kiderítés napját (pl. 1930. X. 10.). De mivel ez a keltezés az előző átló miatt megsemmisítettnek látszik, azért kell az őrsparancsnoknak igazolnia, hogy az eset utólag kiderült.

Ha az esetet más járőr derítette ki, akkor a ki nem derítő járőr tevékenységi naplójába semmit sem jegyzünk be, még a kiderítés napját sem, az új járőr tevékenységi naplójába pedig az egészet, mint új tételt, illetőleg tevékenységet jegyezzük be.

Mi a következménye annak, ha a ki nem derítő járőrnek is bevezetjük a nem általa elért utólagos eredményt?

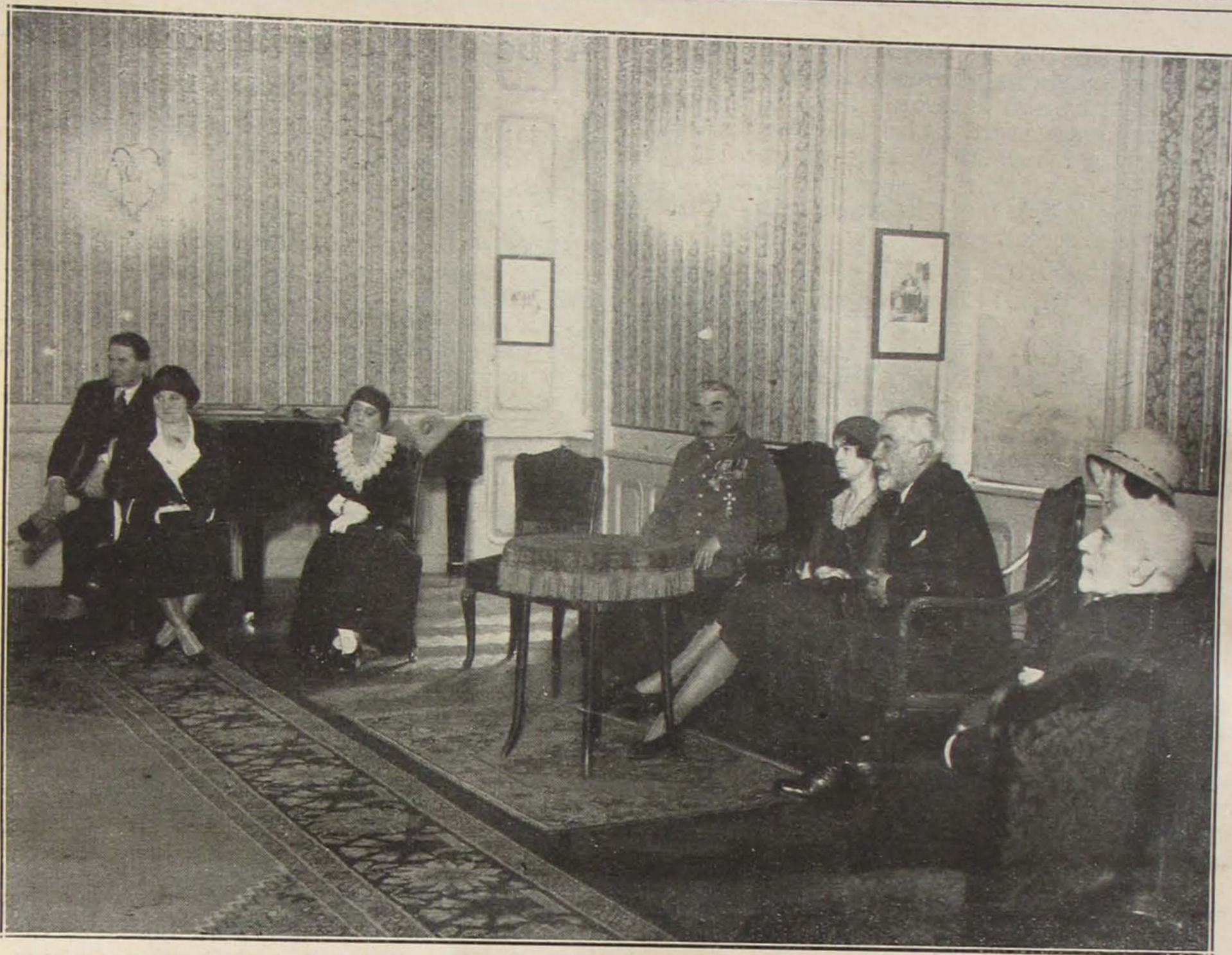
Tegyük fel, hogy A. csendőrnek van 15 tevékenysége. Ebből azonban csak ötöt derített ki. A többi 10-et más járőrök derítették ki, de A. csendőrnél is mindenütt be van jegyezve, hogy az eset utólag kiderült. Áthelyezik egy másik osztály vagy kerület állományába. Ott a tevékenységi naplója alapján tévesen így fogják minősíteni: „Kitartó, buzgó nyomozó, igen jó eredménnyel.” Miért? Mert úgy látszik, mintha minden — kezdetben kiderítetlen — bűncselekményt addig nyomozott volna, amíg csak ki nem derítette, vagyis tévesen bírálhatják el az illető tevékenységét.

Kérdés még, hogy kiknek kell a kiderítetlen esetet a tevékenységi naplójába bevezetni?

Ennél is helytelen gyakorlatot láttam. Az eddigi gyakorlat szerint ugyanis csupán annak a járőrnek jegyezték be a naplójába, amelyik legelőször nyomozta az esetet. Ez nézetem szerint helytelen, mert mindazoknak a tevékenységi naplójába be kell vezetni, akik az esetet pótnyomozták és nem derítették ki, tehát a pótnyomozó őrsparancsnoknak is. Mert nemcsak az első járőrnek, hanem minden pótnyomozó járőrnek is eredménytelen volt a tevékenysége, ennek a feljegyzése pedig helyes megbírálsuk szempontjából szükséges.

Így ugyanazon az őrsön az összes csendőröknek egyformán bírálható el nyomozóképességiük. Mert az őrsparancsnok az őrsön feljelentett nehezebb esetek nyomozására mindig a jólnyomozó járőrt rendeli ki, a saját tevékenységi naplójába a pótnyomozás eredménytelenségét nem vezeti be s így minden kiderítetlen eset a jólnyomozó csendőr terhére esik.

Természetes viszont, hogy ha a nyomozó és pótnyomozó járőrök helyes nyomon jártak és csupán tárgyi bizonyíték, vagy beismerés hiánya miatt ma-

A háborúban elpusztult állatok emlékét megörökítő szoborbizottság első ülése, amelyen *Magdolna* kir. hercegnő — fővédnök — is megjelent.

radt az eset kiderítetlen és az utóbbit sikerült később egy járőrnek megszerezni, annak nincs akadálya, hogy az eredményt az összes helyesen nyomozott járőrök elkönyveljék.

Mi az eljárás, ha egy járőr a tettesre több bűncselekményt derít rá?

Ez esetben a tevékenységi napló 1—3. rovatát tételenként, illetve esetenként külön-külön töltjük ki, a 6—10. rovatokat pedig egy tétel módjára.

Áthelyezés esetén miként kell lezárni a tevékenységi naplót?

Ha az áthelyezettnek az előző hónapról tevékenysége van, tevékenységi naplóját vissza kell tartani, míg a fogalmazványok a szárnyparancsnokságtól vissza nem érkeznek. Azután annyi helyet hagyjon a tevékenységi naplóban az őrsparancsnok, amennyi szükséges az áthelyezett csendőr tevékenységének bejegyzésére, itt lezárja és értesíti az új őrsöt, hogy az áthelyezett milyen tevékenységet jegyezhet be. Ha az áthelyezettnek az előző hónapról nincs tevékenysége, a napló azonnal lezárható és megküldhető az új őrsnek. Egy hónapi visszatartásának semmi akadálya nincs, mert a legközelebbi tevékenység bejegyzésére ugyanis csak a harmadik hónap elején kerül sor.

A Csüsz. 186. pontja szerint a közbiztonsági tevékenységi kimutatás az őrs közbiztonsági tevékenységének áttekintésére szolgál. És pedig két szempontból:

a) a bűncselekmények számából megállapítjuk, hogy milyen a megelőző szolgálat;

b) a kiderítésekben pedig, hogy milyen az őrs nyomozóképessége.

Ennek figyelembevételével, a tevékenységi kimutatások vezetésénél az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

Bevezetendők az „előfordult” esetek közé mindazok a büntettek, vétségek és kihágások, amelyek az őrskörletben előfordultak, akár az illetékes őrs, akár pedig más őrs járőre derítette ki.

A Szut. 64. §-a nyomozási illetékesség szempontjából (396. pont) nem zárja ki ugyanis azt, hogy egy járőr a szomszédos őrskörletben is nyomozzon, ha különböző bűncselekményeket ugyanaz a tettes követett el, vagy ha a tettestársnak, részesnek stb. más őrskörletben elkövetett cselekményét ismeri be.

Ilyenkor az eljárás a következő: Fekete János sátoraljaújhelyi lakos elkövet egy lopást a mikóházai őrskörlet Vily községében és egy másik lopást a pálházai őrskörlet Füzérradvány községében.

A mikóházai őrs járőre a lopást kideríti, de a tettes beismerése és a nála levő bűnjelek alapján kideríti a füzérradványi esetet is, amiről a pálházai őrs még nem is tud. Hogyan tölti ki ez esetben a mikóházai őrs a tevékenységi kimutatást? Beírja, hogy előfordult egy és kiderült egy lopás.

Megtörtént, hogy pl. a mikóházai őrök beírta a tevékenységi kimutatás fejlécébe Füžerradvány községet, holott az nem is tartozik hozzá és ott könyvelte el a tevékenységet. Ez helytelen, mert a Csüsz. 178. pontja a 2. rovatnál előírja, hogy csak az őrskörlet községei vehetők fel. Viszont mások Vilyénél írtak be két lopást. Ez is helytelen, mert Vilyben csak egy eset fordult elő.

Mi tehát a helyes eljárás?

Az, hogy Vilyénél előjegyez a mikóházai őrök egy előfordult és egy kiderült lopást, a pálházai őröket pedig átiratban — esetleg a fogalmazvány csatolása mellett — értesíti, hogy Füžerradványnál jegyezzen elő egy előfordult és egy kiderült lopást. Az átirat vétele után a pálházai őrök előjegyzik, a megjegyzés rovatban feltüntetve, hogy a bejegyzett lopást a mikóházai őrök derítette ki és az átiratot csatolja a tevékenységi kimutatáshoz.

A mikóházai őrök járőrének ezen tevékenysége nem vész el, mert tevékenységi naplójában mind a két esetet elnaplózza.

Ismétlem, hogy a tevékenységi kimutatás statisztika, ha pedig az, úgy pontosnak kell lennie. Ha a mikóházai őrök az első példa szerint jár el, a sátoraljaújhelyi főszolgabíró, akihez Vily tartozik, a füžerradványi esetet nem jegyzi elő. Több ilyen eset mellett a csendőrség által összeállított országos statisztika a közigazgatás által összeállított statisztikával nem fog megegyezni. Ha a második példát vesszük, úgy az őrparancsnok Vily községnek, tehát a saját őrskörletének közbiztonságát szándékosan rontja. De azonfelül, hogy a saját közbiztonságát egy esettel rontotta, a pálházai őröket eggyel javította.

Ha aztán az előjárók elbírálják a közbiztonsági állapotokat, azokat így minősítik:

„A mikóházai őrskörletben gyenge a megelőző szolgálat, mert sok az elkövetett bűncselekmény, de jók a nyomozók, mert mindent kiderítenek. Az őrparancsnok a megelőző szolgálat vezénylésében nem elég körültekintő. Míg Pálházánál: a közbiztonsági állapotok nyugodtak, a megelőző tevékenység helyes, mert az előfordult bűncselekmények száma kevés.” Pedig a helyzet éppen fordítva áll.

A tevékenységi kimutatás olyan vezetésének semmi akadályát sem látom, hogy az illetékes őrök értesíttessék, hogy egy, már kiderített esetet a saját kimutatásába vegyen fel. Ez másként el sem képzelhető, mert hiszen községenként kell vezetni a tevékenységet.

Nem fordul ez elő természetesen, ha a Szut. 396. pontja alapján a gyanúsítottat a saját esetünk kiderítése után az illetékes őröknek átadjuk, vagy értesítjük, hogy őt az ügyészségtől kérje ki.

Viszont nem lehet a nyomozási képességet és kedvet csupán a statisztika miatt korlátozni, de különben a Szut. hivatkozott pontja egyes esetekben egyenesen kötelességévé teszi a nyomozást megindító járőrnek a nyomozás lefolytatását idegen őrskörletben is. Ez az általam itt javasolt eljárás a szárnyparancsnok urak munkáját sem nehezíti, mert a megjegyzésből és a csatolt átiratból láthatják, hogy a kérdéses esetnek ott nincs fogalmazványa, az pedig, hogy mi volt az előfordult cselekmény, az átiratból kitűnik.

A bejelentő hivatalok kezelési rendszere.

írta: Dr. TÜREI-OSVÁTH ISTVÁN rendőrfogalmazó.

Az 1930. évi 7270. M. E. sz. r. (Belügyi Közlöny 1930. évf. 1027. oldalán) az egységes m. kir. rendőrség felállításáról kiadott 1919. évi 5047. M. E. sz. r. kiegészítéseképpen az egész ország területére kiterjesztette a bejelentési kötelezettséget.

Az 1930. évi 63.410—1. sz. belügyminiszteri rendelet (Belügyi Közlöny 1930. évf. 1091. oldalán) ezt az új rendszert 1931 január 1-ével életbe léptette.

Az államosítás óta a törvényhatósági, megyei városokban, vagy azokban a községekben, ahol a m. kir. állami rendőrség székel, a rendőrség kebelében fokozatosan megszervezték mindenütt a rendőri bejelentő-hivatalokat. Ahol — elvéve még előfordul — a bejelentő-hivatal még nem folytatja a működését, a szervezés előmunkálatai ott is folyamatban vannak és hamarosan véget érnek.

Szinte felbecsülhetetlen jelentőséget nyer a bejelentési kötelezettség azzal az új rendelkezéssel, amely ezt a kötelezettséget az egész országra kiterjeszti. Tehát nemcsak a városokra, hanem a községekre is. Tekintet nélkül a lélekszáma.

A gyakorlati tapasztalatok azt igazolják, hogy egy jól megszervezett, célszerűen kezelt bejelentő-hivatal kellően alig értékelhető segédeszköz a hozzáforduló hatóságok vagy magánosok részére.

Különösen fontos segédeszköz természetesen a rendészeti hatóságok és közegek részére. Így a csendőrség részére is.

Az ez év elején életbeléptetett új rendszer figyelembevételével nem tartom hiábavalónak, hogy a csendőrök előtt a bejelentés kérdésével kissé részletesebben foglalkozzam.

A kérdésnek két főrésze van. Az egyik — hogy így fejezzem ki magam — a kérdés anyagi része. Itt csoportosítható a bejelentésre vonatkozó anyagi jogszabályok minden olyan rendelkezése, amely a helységben tartózkodó egyénekre vonatkozólag kötelezettségeket tartalmaz. A másik az összegyűlt, beszolgáltatott anyag célszerű kezelése, csoportosítása. Ezt a részt nevezhetnénk a kérdés alaki részének.

Mind a két rész egyaránt fontos. De gyakorlati szempontból mégis fontosabbnak találom az utóbb említett részt. Így fejtegetéseimben ezt veszem előre. Tehát a kész anyag felosztását, kezelését. Egy másik alkalommal pedig majd áttekintő képet adok a vonatkozó anyagi jogszabályokról.

Tagadhatatlan, hogy ez a kérdés szokatlan és váratlan újdonságot jelent a községek előtt. Valószínű az is, hogy huzamosabb időnek kell eltelnie addig, amíg ezzel az új rendszerrel a lakosság megbarátkozik. Idő kell ahhoz, amíg az újonnan megszervezett bejelentő hivatalok kifogástalanul tudják teljesíteni a hivatásukat.

Bizonyosnak tartom, hogy az átmenet elején a polgárok mindenütt a kellő megértéssel és méltánnyal találkoznak, hiszen a falu népének mindez rendkívül szokatlan újításszámba megy.

Pedig alapjában véve a helyzet egyszerű. Csak kezdetben jelent hirtelenül erős megterhelést. Addig, amíg egy közigazgatási terület — nagy vagy kis köz-

Nehéz paragrafus.

Mazóly Béla nyj. es.-százados rajza.

ség — minden lakosa eleget nem tett a bejelentési kötelezettségének.

Az erre a célra rendszeresített szürke színű bejelentőlapokon eszközölt bejelentések adják meg a bejelentőhivatal anyagát. Ezt az anyagot kell célszerű módon elrendezni úgy, hogy az összegyűjtött tömérdek adat bármikor használható is lehessen. Ha a bejelentőhivatal jó, akkor kimeríthetetlen segédeszköz gyanánt minden pillanatban rendelkezésünkre áll, ha azonban nem jó, ha az anyaga megbízhatatlan, akkor sok-sok megszólásnak, bosszankodásnak lehet okozója.

Vajjon nem sokszorozottan megkönnyebbül-e a csendőrzárőr helyzete akkor, ha valamelyik község lakosai közül valakire szüksége van. és a község háza bejelentő hivatala azonnal elébetárja a keresett egyén pontos lakáscímén kívül a keresett életkorát, foglalkozását, vallását, atyja, anyja nevét, családi állapotát, születési helyét, előző rendes lakásait, felesége nevét, gyermekeinek a számát. Mindezt megtudhatja a csendőrzárőr a bejelentőhivatalban a nélkül, hogy csak egy lépést is kellene fáradnia, csak egy szót is kellene szólnia.

Hogyan történjék most már ezeknek az összegyűlt bejelentőlapoknak az elosztása célszerű módon?

Leghelyesebb, ha mindenütt a budapesti rendőrség mintaszerű bejelentőhivatalának a rendszerét követjük. Ebben a hivatalban a bejelentőlapok milliói

sorakoznak szépen egymáshoz. Végtelen kaoszként egy hozzá nem értő egyén számára, míg a gyakorlott kéz néhány másodperc alatt kiemeli a lapmilliók közül azt, amelyikre valakinek éppen szüksége van.

Leghelyesebb még a legkisebb községben is az a rendszer, hogy a bejelentőlapok kezelése a lapon feltüntetett név után igazodik. Még akkor is, ha esetleg a község háza alkalmazottai mindenkit személyesen ismernének.

A lakáscím szerinti rendezés a kezelés teljes csődjét jelentené hamarosan. És nem volna semmi gyakorlati haszna. A név után keressük a lakást, és nem a lakás után a nevet,

A bejelentőhivatal hivatásából önként következik, hogy adataival mindenkor, mindenkinek a rendelkezésére álljon. A közhatóságoknak természetesen díjtalanul, a magánfeleknek pedig bizonyos méltányos összegű díjazás ellenében.

Hogy rendeződjék most már az anyag a nevek szerint? Általában mindenkinek két neve van. Egy családi név, pl. Fehér és egy keresztnév, pl. István. Előfordulhat kettős családi név is. Különösen örökbefogadások útján, ahol rendesen az első nevet kell a lapkezelésnél figyelembe venni.

Csekély lélekszám mellett — pl. ha egy községben a lakosság összlétszáma néhány száz főre rúg csak — kezelhető a bejelentőlapok összessége az abc betűi szerint, egymásutáni sorban elkülönítve.

A lapok elhelyezése mindig a családi név alapján történjék a gyűjteményben. Pl. Nagy István az N betűnél helyezendő el, Kovács Péter lapja a K betűs csoportban stb.

Ha az anyag kevés, akkor hamarosan meg lehet találni a keresett egyént. Hiszen egy-egy betűre nem sok lap jut és csak az azonos betűvel kezdődő lapokat kell átlapozni.

Fontos elv legyen az, hogy minden egyes betűcsoportban szigorúan be kell tartani az abc sorrendet a keresztnéveknél is. Pl. az F betűs csoportban a Fehér István előbb következik a sorrendben, mint a Fehér Pál, vagy a Fehér Sándor. Vagyis a családi név kezdőbetűje szerint egymásután következő csoportokon belül minden csoportban abc sorrendben kell következnie, sorakoznia a keresztnév kezdőbetűi szerint is a lapoknak. Elöl az A betűs keresztnévvel rendelkezők jönnek, pl. Aladár és végül a Zs betűsök, pl. Zsuzsanna.

Ezeknek az elveknek a szem előtt tartásával már nem fog gondot okozni a keresett bejelentőlap kiemelése. Feltéve, ha a lapok elhelyezésére és kezelésére mindig különös gondot fordítunk.

Nagyobb lélekszámú helyeken azonban már ezzel a rendszerrel nem boldogulunk. A gyakorlati tapasztalatok szerint egy kb. 40.000 állandó lakossal bíró helyen egy évben 100.000-en messze felül jár azoknak az eseteknek a száma — feltételezve egy már kb. 10 éve kezelt, tehát megbízható anyagot —, amikor akár változás, akár felvilágosításnyújtás végett a lapok között keresni kell.

Ilyen nagytömegű lapgyűjteményben már fáradalmas és nehézkes lenne a megkívánt gyors eligazodásunk, ha a fenti rendszert követnénk. Így gyorsan felszaporodna a hátralék, akkor pedig a rendszertelen lapok tömege megakasztja a bejelentőhivatal teljes adminisztrációját. A kezelés nem sokat ér. Ott egy napon szabad maradnia semmiféle hátraléknak.

Ily esetben a csendőrszolgálat bizony gyorsabban megtalálja a keresett egyén tartózkodási helyét, személyi adatait a faluban a régi módszer szerint, mint a bejelentőhivatalban eltöltött várakozással.

Ha valamely községben a lakosság lélekszáma a nyolc-tízezret eléri, ott már a lapok kezelésében bizonyos összevonást kell végrehajtani. Ez az összevonás, csoportosítás szintén csakis a családi nevek kezdőbetűinek a figyelembevételével történhetik.

A gyorsaság elvének a szem előtt tartásával ilyenkor egy csoportban kell kezelni azokat a lapokat, amelyeken rokonhangzású nevek szerepelnek. Ezt a rendszert nevezzük fonetikus-rendszernek.

Könnyebb megértés céljából lássuk az alábbi tabellát.

A mássalhangzóval kezdődő neveknél csak annyiból fog állni ez az összevonás, hogy az Á kezdetű nevet az A) csoportba, az É kezdetű nevet az E) csoportba, az Ő kezdetű nevet az O) csoportba, az Ú kezdetű nevet az U) csoportba osztjuk be és együttesen kezeljük.

A mássalhangzóval kezdődő neveknél már óvatosaknak kell lennünk.

A rokonhangzás elvénél fogva a:

B) csoportban kezeljük a P betűs; a

C) „ „ a Cz, Cs, K, G, Gy betűs; a

D) „ „ a T, Ty betűs; az

F) „ „ a V betűs; az

I) „ „ a J betűs; az

S) „ „ az Sz, Z, Zs betűs nevet.

Ezzel a rendszerrel az abc betűiből máris többet a felénél sikerült eltüntetnünk, tehát kisebb keretben találhatjuk fel a keresett egyén lapját.

Nem győzöm eléggé hangsúlyozni újból azt, hogy a rokonhangzású csoportosítás után is nagyon vigyázzunk az egyes csoportok keretén belül a keresztnévek pontos abc sorrendjére, mert ha ezt nem tartjuk be, akkor semmit se fogunk megtalálni, vagy pedig csak nagy idővesztések után.

Már pedig a bejelentőhivatal csakis akkor felel meg az igazi rendeltetésének, ha a pontossága, a megbízhatósága mellett gyorsan, percek alatt rendelkezésünkre tudja bocsátani a kért adatot. Így gyorsan felébreszthetjük a bizalmat az új intézmény iránt és elérhetjük azt, hogy valóban mindenki bizalommal fordul majd hozzá.

A nagy anyag kezelésénél gyorsan jelentkezni fog annak a szüksége, hogy ennek az új, most már összevont csoportosításnak a keretében bizonyos osztályozást végezzünk. Mert nincs sok értelme a kezelésnek úgy, ha egy név keresése közben pl. a B betűnél esetleg 3—400 bejelentőlapot is átforgatunk, amíg rátalálunk a keresettre. Így bizony a vékony papírosú lapok gyorsan elkopnának.

Újabb részletezésre van szükség. Mindig a helyi viszonyok, az egyes helységekből használatos nevek — családi nevek — figyelembevételével tetemesen megkönnyíthetjük a feladatunkat, ha az egyes betűk keretén belül célszerűen alcsoportokat alkotunk.

Maradjunk a B betűnél. B betűvel kezdődő családi név aránylag sok fordul elő. Alkothatunk a szükséghez képest pl. B)—c) csoportot. Itt keressük pl. a Bogár, Bocskay, Pogács, Bakos stb. neveket.

Figyelemmel kell lennünk itt már az előbb ismertetett hasonlósággal kezdődő betűk, fonetikus nevek. Ezekben a csoportosításokban is természetesen pontosan abc sorrendben kell kezelni a keresztnéveket.

Alkothatunk B)—d) csoportot. Itt keressük pl. a Pados, Bata, Bűdös, Bodor, Botos stb. neveket.

Vagy pl. a C betűben — itt van elhelyezve a Cz, Cs, K, G is — alkothatunk C)—f) csoportot. Itt kereshetjük pl. a Sági, Szakács, Zágonyi, Zsiga, Csiger, az F-nek — Gávai, Csóva stb. neveket.

Alkothatunk C)—d) csoportot. Itt kereshetjük pl. a Csodás, Kótai, Gattyán, Kadar stb. neveket.

Vagy az S betűnél — itt van elhelyezve az Sz, Z, Zs, St, Sch is — alkothatunk S)—c) csoportot. Itt kereshetjük pl. a Sági, Szakács, Zágonyi, Zotnai, Zsitvai, Szita stb. neveket.

És így tovább.

Azokból a nevekből, amelyekből a helyi viszonyok figyelembevételével feltűnően nagy lélekszám szerepel — pl. Farkas, Kovács, Nagy, Kis, Dobos, Turi, stb. — lehet teljesen külön csoportot alkotni. Ebben a csoportban csakis ezek a nevek szerepelnek. Így a sok hasonló név között is tetemesen megkönnyíthetjük az eligazodást.

Ezeknek az elveknek a szem előtt tartásával felállított bejelentőhivatalban mindenki részére azonnal megadható lesz a kért felvilágosítás.

A fenti szempontok szerint — de a helység rendes lakosságának az adataira vonatkozó anyagtól teljesen elkülönítve — lehet rendezni a szállodákban megszállt és a szállodák által bejelentett egyénekre vonatkozó lapokat. Ezeket célszerű is külön kezelni, mert a szállodában megszállt egyén a helység rendes lakosának rendesen nem te-

Német rendőrtisztviselők balkáni tanulmányútkról visszatérőben 3 napot töltöttek Budapesten s fővárosunk egyéb nevezetességei sorában a parlament épületét is megtekintették.

kinthető; ott csak egy-két napra, esetleg még kevesebb időre száll meg. Átmenetileg.

A külföldi állampolgárok bejelentőlapjait együttesen lehet kezelni a magyar állampolgárok bejelentőlapjaival. Ha ilyenre van szükség, annak az eltérő színe — az érkezés bejelentéséhez sárga, a távozás bejelentéséhez zöld színű lapokat kell használni — úgyis azonnal szembeötlő.

A bejelentőlapok anyagában úgyszólván naponként történt változások pontos keresztülvezetése alapos munkát igényel. A változásokkal az egyes csoportokban elhelyezett bejelentőlapok egy része — igazodva a tényleges állapothoz — feleslegessé válik. Jelentkezik a szüksége annak, hogy az élő anyagot — ez felel meg mindig a tényleges állapotnak — a holt anyagtól — hivatalosan ezt antikvár anyagnak nevezik -- elkülönítsük.

Elvül szolgáljon ennél az elkülönítésnél az, hogy az élő anyagban mindenkinek csak egy bejelentési lapja szerepelhet. Az, amelyik a legutolsó változást feltünteti. Tehát vagy egy érkezést, vagy egy távozást bejelentő. A többi, egyazon személynek az előző lakásaira vonatkozó lapokat az élő anyagban kezelni már nem lehet, mert ezek ott csak felesleges zavart okoznának. Ezeket a lapokat onnan ki kell emelni és az ugyancsak a fenti elvek alapján felállított antikvár anyagban kell pontosan elhelyezni. Ott évtizedekre visszamenőleg azután minden egyes személyre vonatkozóan rendelkezésre állhat bármikor

bárminek az összes elmúlt időkben történt lakásváltoztatás.

Mindezekből önként következik az is, hogy az antikvár anyagot ugyanolyan gondossággal és lelkiismeretességgel kell kezelni, rendben tartani, mint az élő. Mert ez az anyag az élőknek a szerves kiegészítő része.

Úgy érzem, hogy nem lesz hátrányos, ha ezen a még kissé szokatlan területen megismerkedünk a kezelés rendszerével, mert ezeket a gyakorlatban úgyis hamarosan meg kell ismernie mindenkinek.

Gyakorlatból tudom azt is, hogy bizony a bejelentőlapok kezelője igen örül annak, ha — pl. a csendőrzárőr vezetője — megbízható egyén saját maga is eligazodik a lapok rengetegében és egykettőre rátalál a keresett lapra.

Ehhez kívántam nyújtani ezt a kis áttekintő tájékoztatót.

KI TUDTA?

A LANCHIDAT gróf Széchenyi István megbízásából Tirney William (1783—1852) angol mérnök tervezte és Clark Adám (1814—1866) angol hídépítő építette. A budai alagutat Clark Adám tervezte és építette.

Eskükhöz!

Bajtárs, aki most eskükhöz készülsz
S felkötöd első csendőrkardodat,
Isten s Hazád álljon most előtted,
Mikor az ajkad eskiűvést fogad!
Viseld a terhet: a kemény hatalmat,
E hivatás amit ruház rád,
S kard, mit im, erős kezédbe adnak,
Szolgálja híven összetört Hazád.
Hogy szebb idő köszöntson majd e földre,
Melyért e nemzet annyit vérezett
S boldog jövőben éljen mindörökre:
Erre emeld eskükhöz kezéd!

Pajzsod szilárd: Törvény és Igazság;
E vérttel küzd a rendnek harcosa.
Ki ezzel áll, azt nem fogja a gazság.
Mert göröngyén el nem bukik soha.
Látod, ott kinn a pénzkergető Élet,
Minden nyomán ezernyi bűn fakad,
Aki gyöngé és hinárba téved,
Az elesik az ádáz harc alatt.
Gyűlöld a bűnt, de szánd a bűnös embert,
Segítsd fel azt, ki gyarlón vétkezett;
Ne sujts arra, kit a sors már megvert:
Erre emeld eskükhöz kezéd!

Csendőrnevedre büszke légy! Nem szürke holmi.
Szent hivatás és férfias erény
Lemondva, küzdve, másokért harcolni
S őrt állani a bűnnek harcterén;
Nézz végig a csendőr-hősök során
És vérrel írott névtelen nevén;
Védd be szivedbe jó korán
Az Igét, mellyel im, fogadtak én!
Esküdhöz híven, élve-halva
Érdemeld meg a csendőrnevet.
S hogy az lehetsz, légy mindig büszke arra:
Igy emeld fel eskükhöz kezéd!

Juhász Lajos g. tiszthelyettes.
Budapest.

Miután a nehéz lovasság részére szükséges lovak az ausztriai tartományokban nem voltak elegendő számmal, a XVIII. század végén ezen lószükséglet beszerzését lókereskedőkre bízta. A főszállító egy Julius nevű zsidó volt, aki Holsteinből és az Elbén túl fekvő területekről hozott alkalmas lovakat. A vértés ló átlagára 120, a dragonyos lóé 105 forint volt. Mellékiadásokkal együtt ezen lovak 1775—1779-ben darabonként 131, illetőleg 116 forintba kerültek, sőt a bajor örökösödési háború alatt (1778—79) 163 forint 10 krajcárra emelkedett az árak. Julius zsidó 1778—1781-ig 3120 vértés lovat és 1238 dragonyos lovat liferált. Az 1781-re szóló szerződés szerint további 648 vértés lovat és 465 dragonyos lovat kellett szállítania és pedig darabonként 80, illetőleg 70 tallérért. Háború esetére a szerződés helyett újabb szerződés lépett érvénybe. Ezen új szerződés értelmében Julius valamely meghatározott helyre a saját veszélyére volt köteles szállítani a lovakat, melyeknek ára darabonként legfeljebb 5 tallérral lehetett több, magasságukból viszont fél hüvelyket elengedtek. A tudtadás napjától számított nyolc hét alatt 1000, további felszólításra minden újabb nyolc hét alatt további 1000—1000 lovat volt köteles szállítani. Hogy Julius úr nem halt meg szegénységben, az valószínű.

Emléket állítanak a háborúban elpusztult állatoknak.

A gondolatot hat évvel ezelőtt *De Sgardelli* Caesar alezredes — az „Örszem” főszerkesztője — vetette fel s annakidején vetített képek mellett előadást is tartott arról, hogy a ló, a kutya, öszvér és postagalamb milyen hűségesen és hasznosan vette ki a részét az ember háborús szenvedéseiből. Hat évvel ezelőtt azonban még a hős katonák emlékművé is sok helyütt hiányzott, az állatokról való megemlékezéssel tehát, etikai okokból, várni kellett mostanig, amikor a hősök emlékművei előtt már a kis falvakban is tiszteleghetünk. A nagy nyugati nemzeteket tehát újra csak gondolatban előzhattuk meg, a kivitelben megint ők — a tehetősebbek — járnak előttünk: Londonban, Berlinben, Párisban, Bécsben, Brüsszelben, sőt Tokióban is, már évek óta állanak a világ-háborúban elpusztult állatok emlékművei.

Nálunk csak most alakulhatott meg s ülhetett össze — első ízben április 12-én délután, az Országos Tiszti Kaszinó tanácstermében — a háborúban elpusztult állatok emlékét megörökítő szoborbizottság, amelynek fővédnöke: *Magdolna kir. hercegnő*, védnökei: *vitész Pávai Mátyás Sándor ny. altábornagy*, *dr. szepeshelyi Hutyra Ferenc*, a m. kir. állatorvosi főiskola rektora, *Pekár Gyuláné*, ny. miniszter neje. Elnök: *De Sgardelli* Caesar alezredes, főtitkár: *Homonnai-Percel Sándor* őrnagy, az „Örszem” szerkesztője, titkár: *Pogány Sándor* százados, a „Honvédelmi Hírek” szerkesztője, jegyző: *Bernhardt János*, az „Örszem” segédszerkesztője. A szoborbizottság tagjai: *dr. Kóla Margit* író, *Szalay Sári*, *Harsányi Zsolt* író, *Follért Károly*, az Országos Állatvédő Egyesület elnöke, *dr. Raitsits Emil*, az állatorvosi főiskola tanára, *Bajor Gizi*, *Gabányi László*, *vitész Garamszeghy-Géczy Sándor* és *Csortos Gyula*, a Nemzeti Színház tagjai, *Dummel Nándor* gyáros, *székelyvásárhelyi Egyed Zoltán* író, *dr. Déry Géza* országgyűlési képviselő, *Malanotti Lajos* ezredes, *Reitter József* alezredes, báró *Ungár Károly* őrnagy, *Arleth Lajos* őrnagy, *Vályi Nagy Géza* százados, költő, *Pinczés Zoltán* és *Mahács Lajos* csendőr-századosok, *Balassa Imre* író, *Zádor István* festőművész, *Nadler Herbert*, a budapesti állatkert igazgatója, *dr. Hamary Géza*, a Máv. üzletvezetője és az állatorvosi főiskola két delegáltja.

Az ülésen megjelent *Magdolna kir. hercegnő* is. *De Sgardelli* Caesar alezredes elnöki megnyitójában ismertette a gondolat megszületését, majd beszámolt azokról az eredményekről, amelyeket eddig elérnie sikerült. Hangsúlyozta, hogy az emlékmű a társadalomnak egy fillérjébe sem fog kerülni, mert a művészi tervezést, megalkotást, szállítást és minden más munkálatot az arra hívatottak önzetlenül, ingyenesen végzik el, az anyagot pedig néhány állatbarát-mecénás adja. Ez a költségmentes megoldás annyira határozott elv, hogy az eddig önként beküldött adományokat is a beküldők, köszönet kíséretében, visszakapták. *De Sgardelli* alezredes bemutatta egy lépcsőzetesen álló obeliszk tervét, amelynek a csúcsán a kardot tartó sas, az obeliszk körül négy oldalt pedig négy oroszlánnak, mint az állatok királyának, szobra áll dísz-örséget a háborúban szenvedett állatok: a ló, az öszvér, a kutya és postagalamb előtt, amelyek az obeliszk négy lapján, háborús kompozíciók keretében, reliefeken kapnak örök emléket. A négy sarkon négy öreg ágyúcső, láncsal egybefűzve egészíti ki a művészi keretet. A felállítás tervezett ideje és helye: ez év őszén a budapesti állatkertben.

Afrikai francia gyarmati benszülött katonaság zenekara.

De Sgardelli alezredes már az első ülésen annyira kész tervekkel és annyira előrehaladott eredményekkel számolt be, hogy a megalakított albizottságokra már csak a részletek megoldása hárul. *Vitéz Pávai Mátyás Sándor* ny. altábornagy, *dr. Hutyra Ferenc*, *Raitsits Emil*, *Harsányi Zsolt* és *Follért Károly* felszólalása után a szoborbizottság kijelölte az albizottságokat, meghatározta azok feladatkörét s a következő ülés időpontjának megjelölése után *Magdolna* kir. hercegnő távozásával az ülés véget ért.

A háborútjártak különösen ismerik az állatok önfeláldozó, sokszor életmentő hűségét. Ismerik azokat a szenvedéseket, amelyeket azok a katona sorstársaként a háborúban elviseltek. Az emlékmű megörökítését célzó gondolatlan szemben csak szkeptikusok és az ember mindenekelőtt valóságát túlzók foglalhatnak állást. Nem vagyunk barátai a túlzott állatkultusznak, nekünk is keserűre görbül a szájunk, ha öklömnyi kutyust vastag bársonymellényben látunk sétálgatni az utcán, de annak sem vagyunk barátai, hogy azoknak a lényeknek, amelyek a háborús szenvedéseinket hangtalanul megosztották velünk, olyan sokat használtak nekünk, s olyan alázatos hűséggel szolgáltak bennünket a gránáttűzben is, megtagadjuk az emléket csak azért, mert — állatok voltak. Emberi célok szolgálatában éheztek, szenvedtek és pusztultak el, kitartva gazdájuk, az ember mellett, — egy kis szobor valóban a legkevesebb, amivel tartozunk nekik érte. Ha a szobor valóra válik, legkifejezőbb neve „a hűség szobra” lehetne.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

„Megbeszélés tárgyát képezi“.

Legutóbbi közleményemben már rámutattam, hogy a hivatali nyelv mennyire kedveli a — legtöbbször idegen mintára alkotott — nyakatekert, nehézkes kifejezéseket. Szinte szándékosan tér el az élő nyelv természetes szerkezetétől, talán azért, hogy a hivatalos írás valami különleges, „feltétlenül komoly” színezetet kapjon. Pedig ezzel súlyosan vét a helyes beszéd- és írásmód legfontosabb követelménye: az érthetőség ellen.

Schopenhauer ugyan már megállapította, hogy amely írásműben az egyes mondatok értelmét kutatni kell, az egyáltalán nem érdemes az olvasásra. Dehát számunkra vannak olyan írásművek is, amiket olvasnunk kell, akár

tetszik, akár nem. Ilyenek a különböző hivatalok nyelvileg nagyon is egyforma termékei. Egyben ugyanis majdnem mind megegyezik: a terjedelmeskedő, mesterkéltné, kicirkalmazott írásmódban. Legtalálóbban talán *irodalmi pomádénak* nevezhetném el ezt a tulajdonságukat.

Ennek a szagát érezzük az ilyen kifejezésben is: *megbeszélés tárgyát képezi*. Miért „képezi”? Nem elég az, hogy *ez vagy az megbeszélés (szóbeszéd) tárgya*? Dehogyan is nem elég, hiszen a becsületes nyelvérzékű magyar ember más-ként nem is mondja. Dehát a hivatalokban — úgy látszik — van idő böven, minek takarékoskodjanak a szavakkal és tintával. Ez úgysem „képezi elszámolás tárgyát” (vagyis magyarul: *nem kell vele elszámolni*). Mégis jó volna talán „meggondolás tárgyává tenni” (magyarul: *meggondolni*), hogy ezzel a fölösleges és lapos terjengősséggel sokat ártunk a magyar stílus egyik főszépségének és erejének: a rövidségnek?!

Ezt a súlyos vétséget követte el az a csendőr is, aki ezt írta: „X. Y. előadta, hogy a kalap nem az ő tulajdonát képezi.” Szegény derék csendőr! Elhiszem, hogy tudta volna ő ezt egyszerűen, magyarán is mondani (X. Y. előadta, hogy a kalap nem az övé), dehát bizonyára nem merte. Hivatalosan kellett írnia, no és ehhez kellett egy kis „irodalmi pomádé” is.

Hasonló hiba ez is: *kivételt képez*, helyesen: *kivétel*. Általában jobb, ha a rokonértelmű kifejezésekből lehetőleg mindig a rövidebbet használjuk, tehát:

befejezést nyer helyett: *befejeződik*,

teljesedésbe megy (in Erfüllung gehen) helyett: (be)teljesül.

kifejezésre juttat (zum Ausdruck bringen) helyett: kifejez, meg- vagy elmond,

levonásba hoz helyett: *levon*,

meggyőződést szerez helyett: *meggyőződik*,

tudomást szerez helyett: *megtud*,

tudomására ad (zur Kenntnis geben) helyett: *tudatja vele, értesíti, megmondja neki*.

A katonai nyelvben is gyakran előfordul *jelentést tesz* kifejezés helyett is jobb a rövidebb alak egyszerűen: *jelent*. Hasonlóképp a *javaslatot tesz*, *javaslatba hoz* helyett a: *javasol*.

Végeredményben tehát ne rontsuk mi magunk a magyar stílus eredeti tömörségét, rövidségét. Ne eresszük mindenáron hosszú lére mondanivalónkat még a hivatalban se. Az utolsó írnokember is legyen büszke arra, hogy pl. ezt az egyetlen magyar szót: *szeretlek*, a német hárommal (ich liebe dich), fejezi ki, sőt a francia se tudja rövidebben (je t'aime).

vitész Rózsás József ny. százados,

a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára.

A szemfényvesztéssel elért magas állásoknak egyik érdekes példája báró Mack Károly cs. kir. altábornagy karrierje, aki minden tehetségtelensége ellenére a XVIII. század végén a vezérkar főnöke lett. Hogy mennyire nem értett a hadművészethez, meglátszik abból az esetből, midőn 1797-ben a nápolyi király rábízta a 60.000 főnyi hadsereg vezérségét, 12.000 francia által engedte magát súlyosan megveretni. Napoleon „charlatan”-nak jellemezte őt. Fényes pályafutását nagyrészt kiváló szónoki képességének köszönhette, amiért is „katonai Demosthenes”-nek hívták őt. Csak azért tették át a vezérkarba, mert ügyesen forgatta a tollat. Ékesszólásával a császárt elszédítette, aki a hadvezetés kérdéseiben a többi tábornokok egyhangú ellenzésével szemben mindig Mack véleményének adott igazat.

CSENDŐR LEKSZIKON.

56. Kérdés. *Milyen magyaros hangzású neveket kérhetnek a csendőrség idegen nevű tagjai? Hogyan kell kérni a névváltoztatást?*

Válasz. A csendőrség tagjaira ugyanazok a névváltoztatási szabályok irányadók, mint a honvédség tagjaira. Történelmi vonatkozású nevet, főnemesek, régi és ismertebb nemesi családok, valamint irodalmi és művészi kiválóságok nevét a belügyminiszter semilyen körülmények között és senkinek sem engedélyezi. Nem engedélyezi továbbá általánosságban az „y”-nal vagy „i”-vel végződő és a községnévből alakított neveket; kivételesen is csak a vitészek, a honvédség és a csendőrség tisztjei kaphatnak ilyen neveket a következő feltételek mellett: 1. Legalább 25 évi tényleges szolgálat. 2. Harctéri arcvonalbeli szolgálat. 3. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért elnyert legalább egy kardos kitüntetés. 4. Mindenkor kifogástalan magaviselet.

A felsorolt feltételek fennforgása esetén a legénységi állományúak „i”-vel végződő nevet vehetnek fel. A kitüntetésnek természetesen nem kardosnak, hanem vitézségi érmének kell lennie.

A feltételeknek együttesen kell meglenniök, mert, ha pl. a 2. 3. és 4. feltétel megvan, de az 1. feltétel hiányzik, a kivételes névengedélyezést már nem lehet kérni. Bármelyik feltétel hiánya kizárja az ilyen kivételes névengedélyezést.

Azoknak, akik a teljes szolgálati idejüket kitöltötték, de harctéri arcvonalbeli szolgálatot nem teljesítettek s háborús kitüntetésük sincsen, esetleg megadja a belügyminiszter az engedélyt, hogy „y”-nal, „i”-vel végződő és községnévből alakított nevet vehessenek fel, ha ezt a kérelmüket külön egyéni vagy családi körülményekkel is indokolni tudják. Míg azonban a fentebb felsorolt feltételek fennforgása esetében a belügyminiszter külön egyéni mérlegelés nélkül adja meg a névváltoztatási kivételes engedélyt, addig a csak teljes szolgálati idővel rendelkezők ilyen kérelmeit egyénenként külön is elbírálja s aszerint dönt az engedély megadása vagy megtagadása tekintetében.

Azok, akik az „y”-nal, „i”-vel végződő és községnévből alakított neveket a fentebb felsorolt feltételek hiányában nem kaphatják meg, a magyar szókincsben rengeteg olyan főnevet találnak, amelyek szép és magyaros családnevet adnak. Ma már vége annak az időnek, amikor az emberek legfőbb díszé és sokszor egyedüli értéke a nevük volt. Azoknak tehát, akik a nevük megváltoztatásával is hangsúlyozni akarják a magyarságukat, teljesen egyremegy, hogy a választott név milyen hanggal, illetve betűvel végződik, községnévből van-e vagy sem; az a fontos, hogy a név magyaros hangzású legyen.

A névváltoztatásra vonatkozó kérvényt sajátkezüleg kell aláírni és csatolni kell hozzá: 1. Születési anyakönyvi kivonat. (Nősöknél a házassági anyakönyvi kivonat, a gyermekek születési anyakönyvi kivonatát. Az anyakönyvi kivonatokat eredetiben kell csatolni; másolatok akkor sem felelnek meg, ha hitelesítve vannak. Az 1896. év előtti időből felekezeti anyakönyvi kivonatokat (keresztleveleket), az említett éven túl azonban állami anyakönyvi kivonatokat kell csatolni. Ha kiskorúak kéri a névváltoztatást, akkor az anyakönyvi lapon kívül, hitelesített szülői beleegyező nyilatkozatot is csatolni kell a kérvényhez. 3. Községi illetőségi bizonyítvány, vagy állampolgársági igazolvány. Ha az illetőségi bizonyítványt 1926 július 26 után Csonkamagyarország területén állították ki, azt is fel kell venni a szövegbe, hogy az érdekelt már az említett időpont előtt is az illető községben volt illetékes.

A szerb nyelvű okmányok hiteles magyar fordítását fel-

tétlenül csatolni kell, de a kérvényező érdekében áll, hogy a más idegennyelvű okmányok hiteles magyar fordításait is csatolja. Az itt felszerelt kérvényt örskihallgatáson kell az örsparancsnoknak átadni, ki szolgálati úton továbbterjeszti.

57. Kérdés. Abban az esetben, ha a járőr oly egyént fog el közveszélyes munkakerülés miatt, aki ilyen kihágásért már kétszer büntetve volt s utolsó büntetésének kiállása óta még nem telt el két év, a közigazgatási hatóságnak vagy a járásbírósnak kell-e a gyanúsítottat átadni?

Válasz. Minthogy a gyanúsítottat az 1913:XXI. t.-cikk 2. §-ába ütköző közveszélyes munkakerülés vétségének gyanuja terheli, ennek elbírálása pedig a járásbíró hatáskörébe tartozik, a gyanúsítottat a járásbírósnak kell átadni.

58. Kérdés. A Szut. 420. pontja intézkedést tartalmaz arra az esetre, ha bírói szemle várható a nyomozás során. A Szut. nem jelöli meg közelebbről, mikor várható bírói szemle, csak jegyzetként hoz fel néhány példát. Felsorolhatók-e kimerítően azok az esetek, amikor bírói szemle elrendelésének helye van?

Válasz. Bírói szemlét akkor rendelnek el, ha a bűnvádi ügyre nézve fontos ténykörülmények megállapítására vagy felderítésére személyes megfigyelés szükséges. Ebből következik, hogy a bírói szemle nincs egyes bűncselekményekhez kötve, sőt gyakran tartanak bírói szemlét akkor is, ha nem a bűncselekmény valamely tényálladási eleméről van szó, hanem például a tanúk megbízhatóságáról (láthatott-e vagy hallhatott-e a tanu valamit a helyszíni viszonyok szerint stb.). Felsorolni minden esetet, amikor bírói szemlére szükség lehet, olyan vállalkozás lenne, amelyben már a képzelőerőnek is szerepet kellene játszania s mégsem lenne a felsorolás kimerítő.

A Szut. 420. pontja arra a helyzetre vonatkozik, amikor az állandóan követett gyakorlat szerint bírói helyszíni vagy szakértői szemlét szoktak tartani. Ezeket az eseteket a csendőrnök tapasztalatból kell ismernie s azonkívül kellő érzékkel is kell rendelkeznie a tekintetben, mikor látszik fontosnak és elkerülhetetlennek a helyszíni viszonyok pontos megöröztetése bírói szemle útján, annyival is inkább, mert a bíróság rendszerint a csendőrség jelentése alapján száll ki.

59. Kérdés. Egy fogműves-mester (fogtechnikus) szabályszerű jogosítvány nélkül fogorvosi tennivalókat végez. El kell-e fogni a gyanúsítottat, tekintve a Szut. 312. C. 14. pontját, mint tiltott meserséggel foglalkozót?

Válasz. A gyanúsítottat a Kbt. 92. §-ának 1. pontjában ütköző közegészség ellen elkövetett kihágás gyanuja terheli. Minthogy azonban a fogorvosi gyakorlat nem mesterség, a Szut. idézett pontját szorosan magyarázva, az elfogásnak e pont alapján nincs helye.

A fogművesiparosokra vonatkozólag fennáll egyébként az a különleges helyzet, hogy egyesek vizsga kiállása után jogosítványt nyertek egyes fogorvosi tennivalók végzésére is.

A kihágás elbírálása a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik.

60. Kérdés: Indíthat-e Magyarországon külföldi állampolgár magyar állampolgár ellen vagyonjogi pert?

Válasz: Általában indíthat, de joga van az alperesnek tőle az ítéleti illeték és a perki költség fedezéséül biztosítékot kérni. Ilyent köteles is adni, kivéve, ha abban az államban, amelynek a felperes honosa, a magyar állampolgárt megfelelő esetben biztosítékkadására nem kötelezik. Milyen e tekintetben a nemzetközi helyzet, azt az igazságügyminiszter mondja meg. Nyilatkozata a bíróságokra kötelező.

61. Kérdés: Egy falusi kocsmáros a lakásával összefüggő kocsmahelyiségen kívül külön arra a célra berendezett szobát tart fenn, hogy egyes vendégeknek éji szállást adjon. Joga van-e ehhez a kocsmárosnak s nem ütközik-e eljárása az 1922. évi XII. t.-c., az ipartörvény módosításáról alkotott törvényekbe?

Válasz: Az 1922. évi XII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 78000. K. M. 1923. sz. rendelet szerint fogadó (szálló, penzió) iparnak azt kell tekinteni, amelynek célja embereknek keresetszerű elhelyezése a szükséges bútorzattal és egyéb berendező tárgyakkal ellátott szobákban, mivel kapcsolatban a szükséges kiszolgálást is megadják.

E meghatározás alá tehát a kocsmáros eljárása nem vonatkozik, mert ő csak éjjeli szállást ad, lakást és kiszolgálást, pedig nem s ha ezért díjazást kér és fogad is el, iparszerűnek és keresetszerűnek az eljárás esetleg nem is minősíthető, mert faluhelyen az ilyen szükséglet nem gyakori.

Az idézett kereskedelemügyi miniszteri rendelet egyébként azt is kimondja, hogy a csárdákban szokásos szállásadás

nem minősíthető a fogadós-ipar gyakorlásának. Ha a kocsmáros a falu végén vagy faluhoz közel van, csárda-jellegűnek kell tekinteni, bár csárdán általában a pusztai kocsmát értjük.

Ha még hozzá a községben más szálló vagy vendéglő nincsen, a kocsmáros eljárását nem tartjuk ipara törvényellenes gyakorlásának, illetve oly ipar önálló gyakorlásának, amelyre engedelmé, jogosítványa nincsen.

62. Kérdés. Mily jogállása van a természetes apának házasságon kívül született gyermekét illetőleg? Rendelkezhet-e a gyermek sorsáról, ha a gyermek erkölcsi fejlődését az anyjánál veszélyeztetve látja?

Válasz. Minthogy a törvénytelen gyermek atyja családjából ki van zárva s rajta a szülői jogokat, mint természetes és törvényes gyám az anya gyakorolja, az atyának a törvénytelen gyermekben semmiféle hatalma nincsen. Az atyának csak az a kötelessége van törvénytelen gyermeke iránt, hogy 16. életéve betöltéséig eltartsa. Ez a kötelesség az atya örökösire is átszáll. Ennek a kötelezettségnek alapja az a természetes vérségi viszony, amelyben az atya van az általa nemzett gyermekkel, de jogi rokonságban vele nincsen. Amíg az atyaság megállapítva nincsen, a természetes gyermeket az anya köteles eltartani.

Ebből következik, hogy az atya törvénytelen gyermeke sorsának intézésébe bele nem avatkozhatik.

Ha az atya úgy látja, hogy a gyermek erkölcsi fejlődése az anya családjában veszélyeztetve van, közérdekű kérdésszerű van szó, amelybe a hatóságok joggal beavatkozhatnak. Ezért az apa is megteheti, amint egyébként bárki más, hogy a gyámhatóság figyelmét az esetre felhívja s intézkedését kéri.

63. Kérdés. Milyen törvényes rendelkezések állnak fenn a 18 évet még be nem töltött egyének kocsmái látogatását és részükre szeszestál kiszolgáltatását illetőleg?

Válasz. Az 1927:XXXIII. t.-c. szerint olyan ifjú egyén számára, aki még nem töltötte be életének 18. évét, nyilvános helyiségben vagy helyen (vendéglőben, kávéházban, kocsmában, vásáron, stb.) szeszestált sem fizetésért, sem ingyen nem szabad kiszolgáltatni, még akkor sem, ha a fiatalokú felnőtt kíséretében van.

A törvény határozott rendelkezésével szemben tehát még az atya sem rendelhet gyermeke számára nyilvános helyeken szeszestált. Joga van különben a szeszestál kiszolgáltatójának kétség esetén a kor igazolását követelni hatósági okirattal. Kivétel a törvény alól, ha a fiatalokú, mint küldönc megy a kocsmába szeszestálért olyan egyén megbízásából, aki szeszestál fogyasztására jogosult.

A szeszestálnak az a kiszolgáltatója, aki megszegi a tilalmat, hacsak gondatlanságból is, kihágást követ el, amelynek elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. Kihágást követ el az a felnőtt is, aki a törvény ellenére a fiatalokúnak szeszestált rendel vagy megengedi neki szeszestál fogyasztását, mint olyan, akinek a fiatalokún apai, gyámi vagy egyéb címen fegyelmi hatalma van.

E törvény végrehajtása a csendőrségre kényes és nagy tapintatot igénylő feladatot ró. Egyfelől a legerélyesebben kell követni a törvény célzatát, hogy a fiatalokúak olyan nyilvános italfogyasztását, amelyből dorbézolás kerekedik vagy kerekedhetik, megakadályozzák, másrészt óvakodni kell a magánéletbe való benyúlástól és a lakosság olyan zaklatásától, amely a törvény nemes célzatával szemben ellenszenvet kelt.

A belügyminiszter úr részletes tájékoztató-rendeletet adott ki a törvény végrehajtása tárgyában az 1929. évben 329.609—1918. sz. alatt. E rendelet értelmé az, hogy a csendőrnök nem kell okvetlenül beavatkozni a szeszestáltatás feladatát, amikor fiatalokú részére szeszestált szolgáltatott, például ünnepi alkalommal vagy megbízható családi környezetben nyilvános helyen is, ha nem látja abban semmi veszélyt, a lerészegedésre való alkalmat; ellenben a magánlakást sem szabad kímélnie, ha az a gyanuja, hogy ott zugkocsmák vannak, vagyis ellenértékért szeszestálokat szolgálnak ki olyanoknak, akik csak azért járnak oda. Nem kell beavatkozni tehát abba sem, ha a gazda felfogadott fiatalokú alkalmazottjainak szeszestált ad, ellenben nyugodtan beavatkozhatik, ha az ilyen alkalmazottak a nekik juttatott szeszestált nem munkájuk körében vagy lakásukon, hanem nyilvános helyen (utcán, kiránduláson) fogyasztják el.

Faluhelyen e törvény végrehajtásának nagy jelentősége van, mert kétségtelen, hogy a sok bicskázásnak és egyéb veszedelmes duhajkodásoknak szülőke a serdülő legények szeszestál fogyasztásában keresendő. Viszont éppen itt van szüksége a csendőrnök belátásra és önmérsékletre, mert szembekerül esetleg a lakosság általános felfogásával és szo-

kásaival. Itt kell érvényesülnie annak az ősi szabálynak: Fortiter in re, suaviter in modo! Magyarul: Erősnek lenni a cselekvésben, szelődnek a módban!

64. Kérdés: Mily szabályok állanak fenn szeszesitalok árusítására vasárnap?

Válasz: A gyógyszerárakban az orvosszerül rendelt égetett szeszes italok árusíthatók a nyitvatartás ideje alatt. Más üzletekben égetett szeszes italokat sem tisztán, sem más italokhoz keverve, nem szabad árusítani s kiszolgáltatni; vendéglőben kávéházban, kávémérésben és a cukrászboltban szabad a szokásos mennyiségben rumot kiszolgáltatni.

Bort, mustot, gyümölcsbort, sört a korlátlan kimérő üzletekben reggel 7 órától kezdve a megállapított záróráig lehet árusítani és kiszolgáltatni. Ugyanezeknek az italneműeknek nagybani eladása, valamint az egyes üzleteknek ilyen irányú üzletága körében iparosszerű eladása kicsinyben, az üzleti helyiségen kívül történő fogyasztásra: Budapesten reggel 7 órától 9-ig, másutt 7—10 óráig van megengedve.

A korlátolt kimérő üzletek közül a kávéházakban és cukrászboltokban csemegebornak kiszolgáltatása álló és ülő vendégek részére az ezekre az üzletekre megállapított záróráig van megengedve.

Fűszer- és csemege-üzletek, vegyeskereskedések a nyitvatartás ideje alatt kiszolgáltathatják az üzlet engedélyében foglalt szeszes italokat, az égetett szeszes italok kivételével.

A kizárólagos pálinkaméréseket egész vasárnap zárva kell tartani.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Vasúti kocsiba történt betörés nyomozása.

írta: RAKÓ SÁNDOR törzsőrmester.

Nyomozta: a felsőgallai örs.

A felsőgallai állomásfőnökség a felsőgallai örsöt telefonon arról értesítette, hogy a 72-es tehervonat 54.487. számú kocsiját 1929 március 17-én 21—22 óra közötti időben Felsőgalla és Bicske állomások között ismeretlen tettesek feltörték. A kocsik rakományát a bicskei állomásfőnökség egy másik kocsiba átrakatta s ekkor megállapították, hogy a feltört kocsiból 1 bál sötétkék selyem, 1 bál mintás grenadin és 1 bál batizst hiányzik.

Egyebet sem az állomásfőnökség, sem a szolgálatot teljesítő vasúti személyzet nem tudott előadni a lopás elkövetésére vonatkozólag. A feltört kocsit — mivel azt az állomásról már elvitték — megvizsgálni egyelőre nem lehetett. Ezért a helyi ismeretünkre támaszkodva, elsősorban azt igyekeztünk megállapítani, hogy a kocsit hol törték fel. Tudtuk azt, hogy a vasúti pályatest Felsőgallától Budapest felé erősen emelkedik és ezen a pályarészen több kanyarulat is van. A tehervonatok ott csak nagyon lassan tudnak mozogni. Ehhez járult még, hogy a felsőgallai pályaudvar nyugati kijáratától 500 m-re erdővel borított hegyek között vezet a vasút. Valószínűnek tartottuk,

hogy a tettesek cselekményüket ezen, a végrehajtásra nézve minden tekintetben kedvező pályarészen követték el, ezért a vasúti pályatestet és annak környékét kezdtük vizsgálni. Abból a feltevésből indultunk ki, hogy az ellopott ruhaneműeket a tettesek a mozgásban levő vonatról ledobták és azután a vonat csekély sebessége lehetővé tette számukra, hogy maguk is leugorjanak. Ha az így történt, akkor valószínűnek tartottuk, hogy a ledobás és leugrás nyomaira rá fogunk bukkanni. Feltevésünk helyes volt. Találtunk a vasúti pályatest mellett két olyan helyet, hol a fű le volt nyomódva és taposás nyomai is kivehetők voltak. Erről a helyről elvezető nyomokat azonban felfedezni és követni nem tudtunk, mert az erdő talaja füves és avaros volt, tehát benyomatok előidézésére és megőrzésére alkalmatlan. Az elkövetés helye tehát már valószínűsítve volt. Miután itt újabb adatot beszerezni nem tudtunk, a feltört kocsit megvizsgáltuk, a végzett Bicskére utaztunk. Ott a kocsit megvizsgáltuk, a vasúti személyzetet, kik a kocsit feltörését felfedezték és az átrakásnál dolgoztak, kikérdeztük. A kikérdezés nem vezetett eredményre, mert a nyomozásra nézve semmi használható támpontot nem szolgáltatott. A vasúti kocsit megvizsgálása már nyújtott olyan adatokat, hogy a puhatóiással szűkebb térre szorítkozhattunk. Találtunk a vasúti kocsit lépcsőjén egy agyagos, meszes sárcsomót, mely jobblábás csizma vagy bakancsnak sarok és a féltalp közötti részéről (hidrói) származott. Ebből arra következtettünk, hogy a tettesek felsőgallaiak lehetnek. Ott ugyanis nagy mészégetőtelepek vannak. Visszautaztunk Felsőgallára s a puhatólást tovább folytattuk. Kimentünk újra a vasúti pályatest mellett talált nyomokhoz és átkutattuk az egész erdőt, de eredményt nem értünk el. Azonban az erdő mellett elterülő, trágyával beterített szántáson találtunk három egyéntől származó lábnyomokat, melyeknél a sarok benyomata sokkal mélyebb volt, mint a talpé, ami megterhelésre mutatott. Ezen nyomokat követve egy helyre jutottunk, hol a szalmás trágya szépen el volt igazítva, sőt földhányásnak a nyomai is látszottak. Ezt a helyet, mivel a szántás többi részén a trágya kisebb-nagyobb szabálytalan csomókban volt lerakva, itt pedig mesterkéltén el volt igazítva, gyanusnak találtuk. Szuronnyal megpiszkáltuk a földet s onnan kerültek elő az ellopott textilárak. Felfedezésünk eredményét jelentettük a más irányban nyomozó örsparancsnoknak, ki úgy határozott, hogy az ellopott tárgyakat otthagyja és a helyet lesállás tartásával figyeltetni fogja. A lesállásnak eredménye is lett, mert a lopás elkövetése utáni 4. napon éjjel a tettesek, felsőgallai vasúti pályamunkások, a lopott tárgyakért kijöttek és a lesállást tartó járőrök munkaközben fogták el őket.

A vasúti kocsit feltörésének színhelyéhez a nyomozás a helyi ismeretek segítségével jutott. Helyi ismeret engedte meg a helyes következtetés levonását a vasúti kocsiban talált sárdarabból is. A vasúti pályatest mentén fekvő helyszín megismerésénél a járőr egy hibát követett el. Csak a szűkebb helyszínt tekintette meg. Itt az erdős talaj nem volt alkalmas

KI TUDJA?

Az ARANYSZARV keskeny tengerből, benyulik Konstantinápolyba és elválasztja a tulajdonképeni várost Pera és Galata elővárosoktól.

lábnyomatok megőrzésére, tehát ilyeneket nem is talált. Ilyen esetben tovább kell menni addig, míg a talaj lábnyomok megőrzésére alkalmassá válik. Ott be kell járni egy nagy kört a helyszín körül és így rábukkanhatnak a nyomokra. Ha ezt a járőr megteszi, úgy a lopott holmit már akkor megtalálta volna. Igen célravezető intézkedés volt az őrsparancsnok részéről a bűnjelek érintetlenül hagyása mellett azok rejtekhelye közelében lesállást tartani. Ezzel nemcsak a tettesek kilétét sikerült megállapítani, hanem a tettenérés által lehetővé vált azok ellen megdönthetetlen bizonyítékot is szerezni.

—O—

Sikkasztás kiderítése.

írta: RAKÓ SÁNDOR törzsőrmester.

Nyomozta a nagykörösi őrs. Segédkezett a budapesti nyomozó alosztály.

Az egyik nagykörösi egyesület 1930 június hó 30-án az őrsön feljelentést tett, hogy ugyanaznap, 2—4 óra között, Nagykörös határában levő „Pálfája”-erdőben, hol majálist tartottak, a majálison kimért italok árát, kb. 600 pengőt, egy 20x40 cm nagyságú, feketére lakkozott, jól lezárt kazettával együtt ismeretlen tettesek ellopták.

Az őrs az eset tudomásulvétele után a nyomozást nem tudta azonnal bevezetni, mert csak egy fiatal csendőr volt otthon. A többiek külső szolgálatban állottak. Az őrsparancsnok hazaérkezése után azonnal intézkedett, hogy az esetet a nyomozó alosztálynak bejelentsék, maga pedig a bűncselekmény színhelyére indult. A helyszíni szemlét megtartotta, de a helyszínt nem találta a bűncselekmény elkövetése utáni állapotban. Ugyanis az egyesület tagjai, számszerint 9—10 ember, az őrsön tett jelentés után kimentek a helyszínre s ott csoportokra oszolva, átkutatták a multság színhelyét és környékét. Ezen kutatás alkalmával megtalálták az erdőben a felnyitott kazettát pénz nélkül.

Az eset nyomozására az alosztályparancsnokság Horváth K. Lajos tiszthelyettes urat és engem vezényelt ki.

Az őrsre történt megérkezésünkkel még gyanúsítva nem volt senki. Az őrsparancsnok közölte a nyomozás addigi eredményét. Ezután kimentünk az erdőbe és megtartottuk a helyszíni szemlét. Ennek során a következőket állapítottuk meg:

A majális színhelye 150—200 négyzetméter kör alakú terület, magastörzsű, nagy cser- és bükkfákkal. Ezen területen belül van egy fedeles mulatóhely. Ettől délkeletre, 50 méterre volt felállítva az italkimérő sátor. A sátorban az italt az illető egyesület gondnoka, Bedő József* mérte ki és az árát is ő szedte be. Segédkezett neki testvére, Bedő Jakab és sógora, Varga Dezső. A mulatóhely körül az erdő többi része sűrű és cserjés. A pénzes kazetta az italkimérő sátorban, egy hosszú kocsmái asztalon volt elhelyezve. A lopás megtörténte után a kazettát a mulatóhelytől 150 méterre északi irányban, egy sűrű akácfabokorban találta meg Bedő Jakab. Találtak még a mulatóhely északi oldalán kelet-nyugati irányba vezető erdei úton 2 darab 20 és 1 darab 2 fillérest. Ezek a pénzdarabok a talajjal teljesen párhuzamosan, lapjukon feküdtek a homok tetején. A mulatóhelytől

északi irányba vezető gyalogúton és mellette még 2 darab 20, 1 darab 10 és 1 darab 2 fillérest, a kiszolgált italokról blokkcédulákat, Bedő József nevére kiállított nyugtákat és helypénzjegyeket fedeztek fel. A megtalált kazettán ujjnyomok voltak, amelyeket Gönczy Antal őrmester daktiloszkópus előhívott és rögzített. Ezen ujjnyomok a későbbi azonosítás adatai szerint a gondnoktól és öccsétől, Bedő Jakabtól származtak. A helyszínén mást nem lehetett megállapítani.

A kikérdezés folyamán a gondnok előadta, hogy a mulatságnak hajnali 2 óra tájban volt vége. A helyszínen maradt még két szikvízszállító kocsis, egy cukorkaárus öregasszony, öccse, Bedő Jakab és sógora, Varga Dezső. Öccsét és sógorát fél 3 óra tájban hazaküldötte. Eltávozásuk után az italkimérőasztalra lefeküdt aludni. Fél 4 óráig aludt s felébredve, rémülten vette észre, hogy a mellette levő pénzeskazetta a pénzzel együtt eltűnt. Ekkor a szikvízszállító kocsisokat — kik még aludtak — felköltötte és közölte velük, hogy egész napi bevételét a kazettával együtt ellopták.

A kocsisok és a cukorkaárus öregasszony a lopás elkövetésére vonatkozólag semmit sem tudtak előadni, mert aludtak.

A lopásra és a kazetta megtalálására vonatkozólag a mulatságot rendező egyesület elnökségi tagjait is kikérdeztük. Kérdéseink arra is irányultak, hogy a mulatságon résztvettek-e idegenek vagy olyan ismerőseik, akikről a lopás elkövetését fel lehet tételezni. Megtudtuk, hogy a multság szigorúan zártkörű volt és azon a meghívottak és családtagjaik vettek részt. Ezekről pedig sem az Iparoskör elnökségi tagjai, sem az őrs nem tételezték fel, hogy a lopást elkövették volna.

A tanuvallomások és a helyszíni szemle adatainak mérlegelése után az volt a feltevésünk, hogy a lopást a gondnok vagy hozzátartozói vagy pedig közösen követték el. A helyszínen talált állapotot pedig mesterségesen készítették elő, azért, hogy a lopás látszatát keltsék. Ezen feltevésünket támogatták az alábbi adatok:

A pénztartókazettán semmiféle sérülés nem volt. A zártartó vaslemez a fára két kis csavarszeggel volt felerősítve. A vaslemez hiányzott, a csavarok pedig vissza voltak csavarva. A fényezett kazettán — ha azt idegen ember fogta volna meg — az ujjlenyomatnak is rajta kellett volna lenni. De a kazettán csak a gondnoknak és öccsének ujjnyomai találtattak. A földön megtalált pénzdarabok fekvése és helyzete is gyanús volt. Valamennyi lapjával feküdt a homok tetején, mintha valaki elővigyázatosan odahelyezte volna őket. Már pedig ha azokat a menekülő tettes vesztette volna el, alig hihető, hogy azok mind úgy estek volna le. A kazettát, bár többen keresték, a sűrű, cserjés erdőrészben a gondnok öccse találta meg. A kazettában volt papírok, nyugták és blokkok az erdőn keresztülvezető gyalogúton és tovább, a dülőúton is körülbelül 800 méterre, csaknem egyenlő távolságra voltak egymástól elszórva. Ezek hivatva voltak azt mutatni, hogy a tettes merre menekült. Puhatoltunk a gondnok személyes viszonyai után is. Megtudtuk, hogy anyagilag rosszul állott, mert csak 700 pengő készpénzzel kezdett hozzá házáépítéshez.

Ezen adatok elébetárása után a gondnok tagadta, hogy a sikkasztást elkövette volna. A kazettán talált ujjnyomok eredetére azt adta elő, hogy azt egész nap

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

fogdosta. Azonban azt is előadta, hogy azt rajta kívül más nem fogta meg.

Bedő Jakab kikérdezése már eredményesebb volt, mert ő a fenti adatok ismertetése után a cselekmény elkövetését beismerte. Előadta, hogy bátyjával a majális megelőző napon elhatározták, hogy ha a mulatságon jó bevétel lesz, akkor a pénzt megszerzik. Mikor a multság végetért, sógorával, Varga Dezsővel kerékpáron bementek Nagykörösre. Mikor sógora bement a lakásába, ő nem ment haza, hanem visszament a majálisra. Mikor odaért, már a kocsisok is lefeküdtek. Várt egy ideig s mikor gondolta, hogy már alusznak, odament az asztalon fekvő bátyjához, tudomására adta, hogy most itt az alkalom, a pénzt elvehetik. Magukhoz vették a kazettát s óvatosan a sűrű, cserjés erdőbe mentek. Ott a pénzt kivették. Hogy a lopás látszatát keltsék és a gyanút magukról eltereljék, ő a kazettát az akácos erdőben eldobta. A benne levő papirokat és aprópénzt azért rakták le az út mellett, hogy a nyomozó közegeket félrevezessék. Mikor mindennel elkészültek, a pénzzel hazament.

Öccsének beismerő vallomása után a gondnok is megtört s a lopás elkövetését beismerte. Előadta, hogy öccse eltávozása után várt egy ideig, azután felkeltette a kocsisokat és közölte velük, hogy a pénzt a kazettával együtt ellopták.

Ez a nyomozási eset két tanulságot tartalmaz. Az egyik — mellyel ugyan mindnyájan tisztában vagyunk, de melyre azért minden adandó alkalommal rámutatunk — a daktiloszkópia jelentősége. A második tanulság az, hogy a bűnöző igen gyakran megkísérli a helyszín beállításával hamis irányba terelni a nyomozást. Egy kis megfigyelőképességgel, gondolkodással azonban rá lehet az ilyen mesterkedésre jönni, mint ahogy ez jelen esetben is sikerült. Elv az, hogy a félrevezetés lehetőségével a nyomozás minden teendőjének számolni kell. Minden nyomot, bűnjelet vizsgálat, bírálat alá kell vonni ebből a szempontból. Azt a csendőrt, aki ezt sohasem mulasztja el, nem lehet sem helyszínbeállítással, sem hazudozással félrevezetni.

—o—

Három adat a feljelentések megbízhatóságához.

írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy, Toponár.

Amikor a sértett a járőrnél vagy az őrsön feljelentést tesz, a nyomozó járőr első dolga rendszerint annak a megállapítása, hogy a sértett által feljelentett bűncselekményt milyen körülmények között, hogyan követték el. Vagyis a járőrök rendszerint nem teszik nyomozás tárgyává, hogy vajjon a feljelentett bűncselekményt valóban elkövették-e? Pedig erre mindig gondolni kell. Elmondok három esetet ennek a bizonyítására.

1915-ben Hunyad megyében a kudzsini őrs parancsnoka voltam. Nikuleszku Juon kudzsini lakos, román ember, kinek egy kis szatócsüzlete volt, az őrsön megjelent és panasolta, hogy a belső szobában levő szekrény alsó fiókjában elhelyezve volt 170 korona papírpénzt ismeretlen tettes ellopta, amíg ő lement a vasgyárhoz valami dolgát elvégezni.

Megkérdeztem, hogy ki tudta, hol tartja a pén-

zét, mire előadta, hogy mikor a szobaajtót bezárta és a kulcsot az ajtó feletti gerenda fölé elrejtette, a szomszédja látta és azt is tudta, hogy hol tartja a pénzét, mert többször váltott neki.

Személyesen felszereltem és két bizalmi egyénnel a sértett lakására mentem. Ott megkérdeztem, hol, mibe volt a pénz beletéve, milyen pénznemek voltak benne és végül, hogy más pénze van-e a háznál. A sértett megmutatta a ruhaszekrény alsó fiókjának külső balsarkát, hol a pénz volt egy kis vászonzacskóban. Más papírpénz, előadása szerint, a háznál nem volt.

Megkezdtem a kutatást a sértettnél és ugyanabban a fiókban, a belső jobbsarokban megtaláltam a zacskót. A pénz is hiány nélkül benne volt.

Mikor a zacskót s a benne levő pénzt megmutattam sértettnék, azt mondta: „Jaj, uram, bocsánatot kérek, megfeledkeztem, hogy a külső sarokból a belső sarokba áttettem a zacskót”.

1918-ban Brassó megye feketehalomi őrsparancsnok voltam. Volt a községben a többek közt egy kisebbszű szatócsüzlet, mely egy 60—65 év körüli özvegy száz asszonyé volt.

Egy nap 11 óra tájban egy gyermeket küldött az öregasszony az őrsre, hogy menjen egy járőr hozzá, mert egy 15 éves fiú ellopta 200 koronáját. A fiút ottfogta az üzletben.

Itt is személyesen mentem, mert a pénzlopások nyomozását nem igen szoktam másra bízni. Az öregasszony panaszolta, hogy az a fiú, akit visszatartott, míg ő a szobába bement, a boltban levő kiszolgálóasztal fiókjából 200 korona papírpénzt ellopt, mely pénz egy régi, betelt sókönyvben volt elhelyezve. Előadta, hogy amikor ő bement a szobába, a fiú a pult mellett állott.

A fiú tiltakozott a gyanúsítás ellen és kérte a megmotozását, de nem találtunk nála semmit, habár a sértett őrizte, hogy meg ne szökjék és magától semmit el ne dobjon.

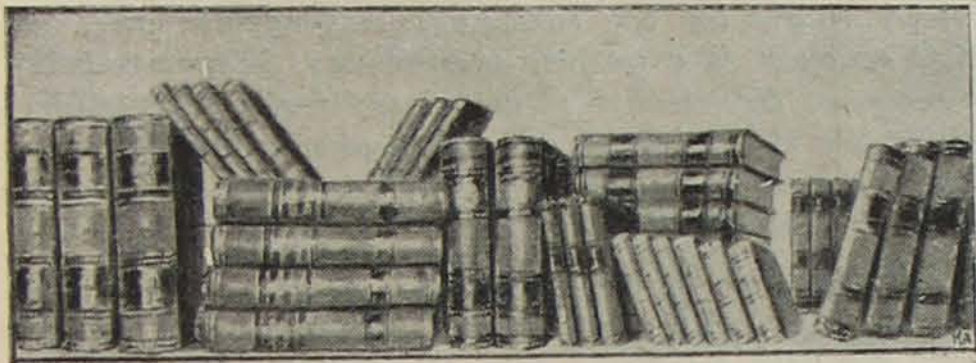
Ismét megkérdeztem az öregasszonyt, hogy milyen pénz volt, mibe volt és az elveszett pénzen kívül van-e a háznál más pénze? Pontosan elmondta a pénznemeket, leírta a betelt sókönyvet és kijelentette, hogy csak a kiszolgálóasztal fiókjában levő 4—5 korona váltópénze lehet, papírpénze egyáltalában nincs.

Elkezdtem kutatni a bolthelyiségben, de eredmény nélkül. Bementem a sértett lakószobájába, ott is minden szekrény belsejét, az ágyakat stb. átkutattam, végül felálltam egy székre és felnéztem a szekrény tetejére. A régi, betelt sókönyvet a 200 korona papírpénzzel együtt a szekrény tetején hiány nélkül megtaláltam. A könyvet már a por is belepte, olyan régen feküdt ott. Mikor megmutattam az öregasszonynak és kérdeztem, hogy miféle pénz? előbb nem tudott szóhoz jutni, annyira megijedt, hogy a fiút meggyanúsította és a csendőröket fárasztotta. Azután beismerte, hogy ő régebben a papírpénzt a kiszolgálóasztal-fiók belső rekeszében szokta tartani és elfeledte, hogy azt a szekrény tetejére tette fel ideiglenesen és ottfeledte. Nevezett a gyanúsítottat kibékítette, a nyomozást pedig persze abbahagytam.

1930-ban egy kaposszentjakabi ember a toponári őrsön megjelent és panasolta, hogy eladta a lovát és annak árát, mintegy 4—500 pengőt ismeretlen tettes a szekrény fiókjából ellopta.

A pénzről, hogy hol tartotta, a szomszédja tudott, mert többször váltott neki pénzt. Az őrsparancsnok járőrt vezényelt ki az eset nyomozására. A járőr a szomszédnál mintegy 30—34 órát eredmény nélkül nyomozott.

Kelemen Károly tiszthelyettes, őrsparancsnok a járőr bevonulása után kivezenyelte magát egy csendőrrel a pótnyomozás megejtésére. Első dolga volt, hogy a sértettnél házkutatást tartott és ugyanabban a fiókban, de egy másik sarkában az elveszettnek hitt pénzt hiány nélkül megtalálta.

SZAKIRODALOM.

Kihágások kézikönyve.

Második átdolgozott és bővített kiadás. A m. kir. csendőrség részére írta Tusnádi Élthes Gyula dr., a belügyminisztériumban szervezett Kihágási Tanács büntetőbírája.

Legbiztosabb kritikája egy könyvnek az, hogy mennyi fogy el belőle. Élthes dr. három évvel ezelőtt adta ki a Kihágások Kézikönyvét s bár könyvét kifejezetten a csendőrség számára írta és azt a csendőrség állandó tanulmányi bizottságának kedvező bírálata után adta közre, hamarosan a közigazgatás és a rendőrség körében is oly közkedvelt lett, hogy az első kiadás egy év alatt teljesen elfogyott.

A könyvet a belügyminiszter úr 45.846/928. VI.-c. eln. sz. rendeletével a csendőrségnél segédlet gyanánt leendő terjesztésre alkalmasnak találta, a 3520/928. B.M. eln. sz. körrendelettel (a Belügyi Közlöny 1928. évf. 40. számában) az összes közigazgatási és rendészeti hatóságoknak és a községi előljáróságoknak, a 131.688—1928. VI.-b. sz. körrendeletével pedig a csendőrkerületi és az alárendelt parancsnokságoknak figyelmébe ajánlotta és annak beszerzését kívánatosnak tartotta.

A Csendőrségi Lapok Élthes dr. könyvét az 1928. évf. 22. számában részletesen ismertette. Már akkor megírtuk, hogy nagy lesz azoknak a száma, akik a kihágások útvesztőjének ezt a biztos, alapos, könnyen kezelhető kalauzát sietnek megszerezni. Szinte nélkülözhetetlen támasza lesz ez minden csendőrnek, aki a kihágások üldözése terén is biztos, tökéletes munkát akar végezni.

Hogy bírálatunk helyes volt, bizonyítja az, hogy Élthes dr. könyve éppen a csendőrség körében lett közkedvelt és teljesen megbízható kalauz. Az első kiadás hamarosan elfogyott és már hosszú idő óta hasztalan fordulnak hozzánk a gyakorlatban kitünően bevált teljesen tévedésmentes mű megküldése végett.

Könyvismertetésünkben annak idején megírtuk, hogy az örsökön meglévő, még 1907. évben összeállított, hivatalos törvényes rendelkezések gyűjteménye részben elavult, részben igen nagy terjedelme miatt nehezen kezelhető és sajátítható el. Ezzel szemben a Kihágások Kézikönyvének az a felbecsülhetetlen előnye, hogy rendszerbe és csoportokba szedve csak azt közli, amire a csendőrnek a szolgálatban valóban és feltétlenül szüksége van, vagyis azokat a rendőri rendelkezéseket és tilalmakat, amelyeknek megszegése kihágást képez és minden egyes fejezetnél szöveggel megjelölve azok a közigazgatási hatóságokat, amelyek a szóban lévő kihágások felett első-, másod- és harmadfokon bírászkodnak. Ezenkívül Élthes dr. igen sok gyakorlati felvilágosítást és magyarázatot fűzött az egyes fejezetekhez, ami a megértést és áttekintést könnyebbé tette.

Amint annak idején megírtuk, a könyv minden részén meglátszott, hogy külszolgálatot teljesítő, gyakorlati közigazgatási ember írta, aki mint szolgabíró és vármegyei jegyző a csendőrséggel hosszú időn át együttműködött.

Élthes dr. ezenkívül jól ismeri az ipari, kereskedelmi és gazdasági élet, ami egy ilyen könyv megírásánál igen fontos körülmény.

Most előttünk fekszik a Kihágások Kézikönyvének második, teljesen átdolgozott és lényegesen bővített kiadása. Az első háromszáz oldalas könyvből hatszáz oldalas könyv lett anélkül, hogy a terjedelem az áttekintést zavarná és a könnyű kezelhetőséget hátrányosan befolyásolná.

A szerző a törvények és a rendeletek kivonatos részeit legtöbb helyen az eredeti szöveggel cserélte fel és felvett számos régi és új törvényt, miniszteri rendeletet, amelyeket az első kiadásba részben költségkímélés szempontjából anyagi okok, részben az első kísérlet miatt nem vett fel, de amelyekre a csendőrnek a szolgálatban feltétlenül szüksége van. Ezenkívül fel vannak véve az új könyvbe a legutóbbi három év friss kihágásos törvényei és miniszteri rendeletei is egészen napjainkig.

Igy például teljesen új feldolgozásban és döntvényekkel kiegészítve tárgyalja a szerző az egész közlekedési rendszert. Új fejezetek a könyvben: A közhasználatú gépjárművek, A hivatásos zenészek működési engedélye, A trianoni békeszerződés katonai rendelkezései, A kézi lőfegyverek kötelező vizsgálata, A robbantószerkek és anyagok előállítás, tartása, használata, A cseppfolyós levegő, mint robbantóanyag használata, A robbanóanyagok gyártása, raktározása, forgalombahozatala, szállítása, Az ásványolajok tartása és szállítása, A ragadozó és kártékony állatok mérgezése, A rádióberendezésekkel elkövetett kihágások, A rádió útján közvetített istentiszteletek, szentbeszédok és vallási szertartások felvételének tilalma szórakozóhelyeken, A kocsmái hitel eltiltása, A hadirokkant, hadiözvegy, hadiárva stb. megjelölések használata, A vöröskereszt vagy genfi kereszt és jelkép használata, A zugírászat elkövetett kihágások, A vívásoktatás, A járdák seprési ideje, A hivatalos pecsétnyomókkal és bélyegzőkkel elkövethető visszaélések, A magánkutató (magándetektív)-irodák működésével kapcsolatos kihágások, Az egyesületi jelvények és formaruhák viselésével kapcsolatos kihágások, Az ország címerének használata, A zászlók és címerek használata, Az útlevevény, A külföldieknek az ország területén lakhatása, A be- és kijelentéssel kapcsolatos kihágások, A bejelentési kötelezettség, Az anyakönyvi bejelentések elmulasztásával elkövetett kihágások, A beköltözés ideiglenes megtiltása, A rendőri felügyelet alá helyezésével kapcsolatos kihágások, A sütőipari munka szabályozása, A húsipari munka szabályozása, A kizárólagos hétköznapi, szombati és vasárnapi zárórája, A kizárólagos pálinkamérések, valamint a bornak, bormustnak, gyümölcspálinkának és sörnek eladására berendezett nyílt árusítási üzletek köznapi zárórája, Az új katonai büntetőtörvénykönyvnek kihágásos rendelkezései (1930. évi III. t.-c. 82., 83. §.) stb.

Ismétljük azonban, hogy az olvasó a régi anyagot is teljesen átdolgozott és kibővített alakban találja, ezenkívül egészen új a könyvben az a sok felsőbbrendű döntvény, amelyeket a szerző a megfelelő fejezetekhez fűzött és amelyeknek a csendőr a gyakorlatban igen nagy hasznát fogja venni.

További értékes részét képezik a második kiadásnak a szerző eredeti magyarázatai, amelyek hasznos gyakorlati tanácsokat adnak a csendőrnek és könnyebbé teszik a törvények és rendeletek helyes értelmének felismerését. Ezek a döntvények és magyarázatok azért különösen értékesek és megbízhatók, mert szerző a Kihágási Tanács büntetőbírája lévén, kedvező helyzetében illetékes forrásból közölheti a kialakult joggyakorlatot és a belügyminisztérium hivatalos álláspontját. Eppen ezért ez a második kiadás az elsőnél sokkal gazdagabb és értékesebb tartalmával a csendőrnek igen megbízható kalauza lesz a kihágások birodalmában.

A mű bő betűrendes és számszoros tárgymutatóval van ellátva. A könyv fementes papírra van nyomva és kitűnő minőségű, tetszetős magyar gyártmányú, egész vászonba van kötve, amely minden tekintetben kiállja a versenyt a legjobb külföldi gyártmányokkal.

A hatszáz oldalas könyv ára a csendőrség tisztikara és legénységi tagjai részére, a 18 pengős bolti árral szemben, 10 pengő és 50 fillér, több darabnál 70 fillér postaköltség. Ez az összeg havi 2 pengős részletekben is fizethető, hogy a csendőrség minden tagja megszerezhesse a nagyértékű könyvet.

Ezt a könyvet megszerzésre azoknak a csendőröknek is melegen ajánljuk, akik Élthes dr.-nak első könyvét megvették, mert a második kiadás a közbiztonsági és igazgatási rendszert, szóval a személy- és vagyonbiztonság kö-

rebe eső összes kihágásokat, valamint a kihágási büntető-törvénykönyvet bő magyarázatokkal és döntvényekkel ellátva közli, úgy, hogy az a csendőr, aki Elthes dr. könyvét megszerzi, szolgálatának egész idejére szóló megbízható és állandó segédeszközt kap.

A mű megrendelhető a szerzőnél (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 35.), aki postai befizetési lapokat is küld.

Bokszolómérkőzésen.

Nagy respektussal és nem kisebb kíváncsisággal nézegettem mindig a sportárkereskedések kirakatában az otromba nagy boxolókesztyűket.

De meccset még nem láttam.

Ezért elhatároztam, hogy a mult vasárnapra hirdett III. magyar-olasz válogatott mérkőzést megnézem.

Mikor a jegy a zsebemben volt, találkoztam az utcán egyik ismerősömmel, aki életének igen tekintélyes hányadát tribünökön tölti és sokkal folyékonyabban tudja Magyarországot, Egyiptomot, vagy Argentína boxbajnokainak nevét bantam, pekely meg amilyen súlyban tetszik, mint egy stréber gimnazista az Árpád-házi királyokat.

„Megyek az olasz-magyarra”, — mondtam.

Ezekre a szavakra az én ismerősöm derűsen mosolygósra vált, karonfogott és azonmód magyarázni kezdte nekem az ökölvívás szépségeit, szabályait, érdekességeit, a mostani mérkőzés várható esélyeit s általában meggyőzött arról, hogy az ökölvívás a test és elme legnagyobb-szerűbb tornája — a sportok elitje.

Magyarázat közben egészen extázisba jött és a végén, amikor elbúcsúztam tőle, kezdtem magamat megvigasztalni, hogy no, nem is volt olyan drága az a jegy.

Megnéztem, hogy megvan-e. A pénztárcám külön rekeszébe tettem és este hét órára a Beketow-cirkuszban voltam, ahol a pénztárak körül tömegesen szorongtak az emberek, de jegyet csak a szerencsésebbek kaphattak. Dupla árért a jegysíberекnél. Ezek a jegysíberек talán az egyedüli siberkasztt, amely az 1920-as évekből megmaradt, a többire gyászos idők jöttek. Már nem lehet sibilni krumplit, patkószeget, selyemharisnyát, liptói túrót. Semmit. Amit lelkiismeretlen siberек műveltek a szerencsétlen fogyasztó zsebével és bőrével annakidején, azt ma már lelkiismeretes kartellek, trösztök, szindikátusok végzik. Elég az ahhoz, ezeknek a jegysíberекnek itt ma igen jó napjuk volt, mert kétszeres, sőt háromszoros áron adták túl a jegyeken, amelyeket sibilás céljaira a pénztárnál összevásároltak.

Hét óra.

A Beketow-cirkusz belsejében kigyulladnak az összes lámpák, a kissé kopottas, kissé megöregedett aréna fényárban úszik.

A Himnusz után a Giovenezza tüzes hangjai gyújtják evvívázó lelkesedésre a meccsen nagyszámban megje-

lent olaszokat, felsorakoznak az ökölvívóbajnokok és az ünnepélyes formák után ketten beszállnak a ringbe.

A „ring” négyszög alakú hely, melyet ruganyos kötélkerítés zár körül. A ring körül ideges, lázas munka folyik. Vizesvödröket cipelnek be, lepedőket, törülközőket készítenek elő, sósborszeszt, savanyú cukrot, szódavízes üvegeket, szivacsokat. Donnerwetter, mi lesz itt!? Csak éppen hogy a mentő- és tűzoltókocsi nem kanyarodik be a porondra. Ezek künn állnak készenlétben. Az egész olyanféle benyomást kelt, mint amikor a frontheadserég háta mögött az etapp felkészülődik a nagy offenzívára. Végre készen vannak.

A ringbe lép egy szmokingos úr, egymás mellé állítja az olasz és a magyar boxlót úgy, hogy szembeke-
rülnek a díszpáhollyal; az olasz fasiszta-üdvözléssel köszönti a közönséget. A magyar meghajol. Most kettőjük közé lép a szmokingos úr, felemeli először az egyik, majd a másik bajnoknak a karját és bemutatja őket:

Stella olasz — Erős magyar.

A nevek után bemondja a kilószámot is. Én bizony ezt nem jegyeztem meg magamnak. Ha most itt volna az a bizonyos tribünlakó ismerősöm — már t. i. ha most volna itt, amikor a cikket írom, mert a meccsen persze hogy ott volt — szóval, ha itt lenne, most bemon-
daná nekem a súlyt dekagrammnyi pontossággal.

Bemutatkozás után a magyar az egyik, az olasz a másik sarkába fut a ringnek, hátat fordítanak egymásnak, aztán elhangzik egy diszkrét gongütés, mire villámgyorsan szembefordul a két ellenfél és összeecsap.

És most ez a két fess, izmos fatalembert, anélkül, hogy a legcsekélyebb nézeteltérés lett volna közöttük, elkezd egymást csépelni, dögönyözni, a közönség pedig a világ folyására fontos vagy nem egészen nagyon fontos dolgokkal mitsem törődve, kezdi magánkívül ordítani, hogy: „Erős, ne hagyd magad!”, — „Csak a fejét!” — „Horgast aludról!” stb., stb. és a magyarul elvii kiabálás közé elég élesen és sűrűn hallik: „Stella! Stella! Avanti Itali!”

Úgy általában elmondhatni, hogy magát a mérkőzést, azaz azt az időt leszámítva, amikor agyba-főbeverik egymást — egészen szép egy ilyen meccs.

Jó hogy ez a verekezés nem tart tovább négy percnél. Akkor vége van egy „menet”-nek.

Mikor az ellenfelek az ádáz verekezésben már végkép nem tudják, hogy mit csináljanak, amikor már egymásba csimpaszkodva, öklözve, birkózva — elvértve harapva — már azt se tudják, hogy melyikük ki, akkor megszólal a diszkrét, kellemeshangú gong, a szmokingos úr, aki a vezetőbíró, szétválasztja a küzdőket, akiket egyik oldalról a tréner, másik oldalról a masször fog meg és odatámogatják őket a két sarokban felállított székhöz. A boxlók ebben a székben hanyatterpeszkednek, a mel-
liük úgy jár, hogy nem jó nézni.

Közben akcióba lépnek: a masször le a nyakcsigolyától az alsó lábszárakig; a tréner törülközővel legyez, szivaccsal törülget, szódavízet fecskendez s közben nem feledkezik meg arról, hogy utasításokat adjon, amelyeket ha betart a tanítványa, biztosan knokautolja a másikat.

A másik sarokban ugyanaz — olaszban.

Csak két közömbös arc van a ring közvetlen közelében. A pontozóbírók. Hosszú évek óta egyebet se csinálnak, mint Európa városait járják és pontoznak.

Látszik rajtuk, hogy szörnyen unják a dolgot. Nem csoda. Eckener kapitánynak se okoz annyi örömet, izgalmat egy 8—10 ezer kilométeres óceánrepülés, mint amennyi örömmel vegyes izgalommal én azon a bizonyos

Zeppelin-napon a Gellért-hegyet megmászta hogy a Zeppelint megláthassam.

A pontozóbírák megállapítják, hogy ki ütött többet és nagyobbat és valamilyen matematikai művelet alapján kiszámítják, hogy egy-egy menetben hány pontot tudott összehozni az egyik és hányat a másik.

Az újabb gongjelzésig annyira ki-generálják a boxolók emberi arculatját, hogy most már mégsem lehet őket olyan könnyen összetéveszteni Ingagival. A gyomor tájékán is kimasszírozzák a bekapott horogütések fájós tájékát, úgy hogy minden reménység megvan arra, hogy egy bizonyos kvantumot újra kibírják.

Második menet.

A boxolók intenek drukkereik felé s aztán kezdődik előlről. Zuhognak, puffognak az ütések, a közönség pedig tombolva követeli kedvencétől, hogy üsse ki az ellenfelét.

A kiütés — magyarul knokuttolás — a boxoló igazi győzelme. Ez annyit jelent, hogy valamelyik a kettő közül a pörölyszerű ütések alatt elkezdi támolyni, „grog” lesz, a földre kerül és akkor a közönségnek hátbizsergető, kéjes várakozása közben a bíró elkezdi számolni: egy, — kettő, — három, — egészen tízig. Ha a „tíz” után a grogira vert emberplatty nem tud feltápáskodni és tovább verekedni, akkor a másik knokuttal győzött.

Ilyenben — a közönség palástolhatatlan sajnálkozására — nem volt résziünk ezen mérkőzés alatt. A mérkőzés folyamán négy súlyban az olasz, négyben a magyar boxoló szerzett pontozásos győzelmet, úgy hogy végül is 8:8 arányban eldöntetlen lett az eredmény.

*

Ha most megkérdeznék a véleményemet, hogy szép volt-e, lelkesítő-e, megérte-e a pénzt ez a mérkőzés, azt mondanám, hogy, kérem, én nem merek egyenesen igenel felelni. Valamivel enyhébb volt ez a III. számú olasz-magyar, mint a III. számú Isonzó-csata, de a szépségéről azért mégse tudnék dicsérő ódákat zengeni. Ha elgondolja az ember, hogy ezek az erőtől duzzadó, fess gyerekek 30—35 éves korukban — sokan már előbb is — műszájpaddal és műfogakkal rágnak, egyik-másika a beakasztott horgot lépdaganattal, vándorvesével, gyomorvérzéssel, sőt olykor-olykor örökre knokuttolt szívvel fizeti meg, akkor bizony joggal megkérdőzhetné: Vajjon tényleg olyan egészséges, hasznos sport-e ez, hogy az extázisig lehetne érte lelkesedni?

*

Egyébként alig várom a reggelt, hogy az újságokban elolvassam, mit is láttam én tegnap.

Sz. B.

—O—

Dicséret. A m. kir. Belügyminiszter Úr f. évi március 16-án kelt 214.579—VI—c. 1931. számú rendeletével Bakonyi István, a debreceni kerület állományába tartozó őrmesternek egy különös szolgálat alkalmával nehéz viszonyok között tanúsított kiválóan leleményes, körültekintő és eredményt biztosító magatartásáért dicsérő elismerését fejezte ki és őt dicsérő okirattal is ellátta.

A m. kir. csendőrség Felügyelője Galló István szombathelyi kerület állományába tartozó nyug. áll. alhadnagynak 33. éven át járőrvezetői, őrs- és járásparancsnoki, majd 1921. december 23. óta szakaszparancsnoki minőségben nagy szorgalommal, szakértelemmel teljesített működéséért, alárendeltjeinek helyes neveléséért és vezetéséért dicsérő elismerését fejezte ki és őt dicsérő okirattal is ellátta. A szegedi kerület állományába tartozó Perényi Zsigmond alhadnagyot, mert őzv. Pataki Lajosné pusztaföldvári lakos sérelmére 1929. március 24-én elkövetett rablógyilkosság alkalmával 10 napig egyfolytában, nagy szorgalommal, szakértelemmel és igen nagy körültekintéssel nyomozott, az általa gyanúsított egyén ellen felmerült terhelő bizonyítékokat összegyűjtötte s az elrabolt pénzüsszeget — csekély hiány kivételével — megkerítette, a tettest Olasz

János személyében kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; Orosházán és környékén elkövetett sorozatos lopási esetek tettese után fáradságot nem ismerő szorgalommal és nagy körültekintéssel végrehajtott puhatolásai során, továbbá szakasza területén a gyanús egyének állandó megfigyelés és ellenőrzés alatt tartásával 1929. IV. 19. és a mintegy 2 éven át garázdálkodott Kurai Mihály, rákosfalvai lakost, mint 10 rendbeli — részben betöréses — lopás tettesét elfogta és a bűnjeleket biztosítva, az igazságszolgáltatás kezére juttatta, mely ténykedésével elérte azt, hogy egy rendkívül veszélyes közártalmú egyéntől Orosházát és környékét megszabadította, — dicsérő okirattal látta el.

A pécsi IV. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Szöcs István II. tiszthelyettest, mert mint újonnan kinevezett őrsparancsnok, az őrskörletében egy még 1918. november 4-én elkövetett szándékos emberölést 294 órán át teljesített, igen fárasztó szolgálat alatt kiderítette, a tettest elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; Mikus Pál törzsőrmestert, mert mint járőrvezető, egy még 1918. november 4-én elkövetett szándékos emberölés tettesének kiderítésénél és elfogásánál, 294 órán át teljesített igen fárasztó szolgálat alatt a nyomozást vezető őrsparancsnokát igen nagy szorgalommal, hathatósan és eredményesen támogatta; Fitos János tiszthelyettest, mert 1930. évben elkövetett többrendbeli lopás és orgazdaság eseteiben 192 órán át teljesített fárasztó szolgálat alatt a nyomozást igen nagy körültekintéssel, szakértelemmel vezette és irányította, a tetteseket kiderítette, elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; Részeg Antal törzsőrmestert, mert, mint járőrvezető, 1930. évben elkövetett többrendbeli lopás és orgazdaság tettesének kiderítésénél és elfogásánál 117 órán át teljesített fárasztó szolgálat alatt a nyomozást vezető előjáróját igen nagy szorgalommal, hathatósan és eredményesen támogatta. Nyilvánosan megdicsérte: Pomozi Lajos, Kundinger Károly, törzsőrmestereket és Buchhammer Ferenc őrmestert, mert egy még 1918. november 4-én elkövetett szándékos emberölés tettesének kiderítésénél és elfogásánál több napon át folytatott igen fárasztó nyomozás során, járőrvezetőjüket mindenben hathatósan és eredményesen támogatták.

A szegedi csendőrkörület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Szalkai Imre tiszthelyettest, mert 1929. év március 24-én Pusztaföldvár községben őzv. Pataki Lajosné sérelmére elkövetett rablógyilkosság alkalmával 10 napig egyfolytában, fáradságot nem ismerve, lankadatlanul, nagy szorgalommal, szakértelemmel s igen nagy körültekintéssel nyomozott, a gyanúsított egyén ellen felmerült terhelő bizonyítékokat összegyűjtötte s az elrabolt pénzüsszeget — csekély hiány kivételével — megkerítette és a tettest Olasz János személyében kiderítette s az igazságszolgáltatás kezére juttatta. Nyilvánosan megdicsérte: Takó Lajos törzsőrmestert, mert 1929. március 24-én Pusztaföldvár községben őzv. Pataki Lajosné sérelmére elkövetett rablógyilkosság tettesének 10 napon át, továbbá Kurai Mihály, rákócifalvai lakos által Orosháza és környékén elkövetett többrendbeli betöréses lopás tettesének fáradhatatlan szorgalommal, ügybuzgósággal és szakértelemmel történt kiderítése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül járőrvezetőjét kiváló buzgalommal és eredményesen támogatta.

A debreceni VI. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Köresdi Mihály és Szentimrey József tiszthelyetteseket, a kerületi segédtiszt irodában hosszú idő óta tartó alkalmaztatásukban minden körülmények között kifejtett ernyedetlen buzgalommal, nagy szakértelemmel és kitűnő eredménnyel teljesített tevékenységükért, alárendeltjeiknek kitűnő vezetése és neveléséért, nemkülönben példás, jó magaviseletükért; Sebestyén Antal, Lászlófi Mihály és Fazekas Mihály tiszthelyetteseket a kerületi segédtiszt irodában hosszabb idő óta tartó alkalmaztatásukban mindenkor kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, nemkülönben példás jó magaviseletükért; Máthé Ferenc, Ludmány Imre és Barna János tiszthelyetteseket a debreceni osztály állományában hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt különféle alkalmazásokban, a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjeiknek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; Kelmen Lajos tiszthelyettest a nyíregyházai osztály állományában hosszas csendőrségi szolgálati ide-

... egyedül a nagy természet törvényeit teljesítjük, ha a léleknek kifejtett gazdagságait tesszük boldogságunk alapjává, s nem az anyagnak oly hamar elhamvado kincseit. A legnagyobb műveltség legközelebb jár a természethez.

GR. SZÉCHENYI ISTVÁN.

je alatt különféle alkalmazásokban, a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Józsa Mihály* tiszthelyettest, a mátészalkai osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; vitéz *Béltelki Mihály* gazdasági tiszthelyettest, a mátészalkai osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági, mint irodai szolgálatban minden alkalommal kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Beke József* és *Kiss Antal* törzsörrmestereket, a mátészalkai osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért.

Nyilvánosan megdicsérte: Czikai Zsigmond tiszthelyettest a debreceni osztály állományában hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Mátrai Mihály* és *Székely Lajos* tiszthelyetteseket a nyíregyházi osztály állományában, hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjeiknek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Bertalan Antal* tiszthelyettest, a nyíregyházi osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért; *Balogh József III., Hegedűs Gyula* és *Szabó Károly* tiszthelyetteseket a mátészalkai osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt, a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjeiknek nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Erdélyi András* gazdasági tiszthelyettest a törzs állományában, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági, mint az irodai szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Varga Elemér, Beres József, Veres János* és *Tóth József* törzsörrmestereket, a debreceni osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Mónus Mihály* törzsörrmestert, a mátészalkai osztály állományában, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért.

A miskolci VII. csendőrkerület parancsnoka *Nagy Menyhért, Németh Károly* és *Burik Béla* próbacsendőroknak az 1931. évi sí-kiképzés folyamán tanúsított buzgó törekvésükért, mellyel lehetővé tették, hogy a Lillafüreden lezajlott teli sportverseny síszaímaiban a csendőrlegénység szép eredménnyel szerepelhessen, a szolgálat nevében elismerést fejezte ki és őket nyilvánosan megdicsérte.

Tízéves a Rendőrtiszti Atlétikai Club. A budapesti rendőrtisztviselők sportegyesületbe tömörülésének gondolatát dr. *Schröder Gyula* rendőrkapitány vetette fel, aki 1921. őszén megalakította a rendőrtisztviselői kar vívó- és tornaszakosztályának szervezőbizottságát. A szervezőbizottság fellívására szívesen bejelentették, hogy a rendőrségnek ebben a sporttömörülésében részt ohajtanak venni. Az alakuló ülés 1921. őszén tulajdonképpen már a RAC alakuló ülése volt, amelyet *Szeszlér Hugó* főkapitányhelyettes, az egész mozgalom lelkes támogatója és barátja nyitott meg s aki a RAC-nak első megválasztott elnöke is lett. Már az 1921. év végéig közel 100 rendőrtisztviselő lett tagja a klubnak, amely a következő tíz évben taglétszám, anyagi helyzet és sportsiker terén a legismertebb sportegyesületek egyikévé fejlődött. A főváros evezős-klubház és tennispálya céljaira ingyen telket adományozott s 1924-ben már teljesen készen állott a klubház is, amelyet 1924. szeptember 24-én dr. *Rakovszky Iván* belügyminiszter adott át rendeltetésének. A RAC agilis vezetősége a klubházat a tulajdonképpeni sportcélok mellett összejövetel és táncanfolyamok révén a bajtársi életnek is szolgálatába állította. A klub elnökségében tiszteletbeli helyet foglal el *Berti László* ny. ezredes, a kiváló vívóbajnok is, aki a RAC vívógárdájának oktatását vállalta és vitte számos és nagy sikerre tanítványait, hogy mást ne említsünk, pl. a 11. osztályú magyar kardcsapatbajnokság megnyerésére 1926-ban. De ebben az évben már a RAC evezősei is szép sikereket értek el. Ebben az évben mindenképpen nagy lendületet látszott venni a rendőrsport; kötelező lett a rendőri testnevelés, ami a RAC addigi, zártabb jellegű sportműködését tágabb értelemben vett rendőrségi testületi sporttá lett volna hivatott kifejleszteni, de az e téren remélt eredmények különböző okok miatt elmaradtak. A RAC-ban azonban az anyagi és más

természetű nehézségek ellenére is szívós kitartással folyt a munka, a sport minden komoly ágában megalakultak a külön szakosztályok, amelyek nemcsak hazai kapcsolatokban, hanem külföldi viszonylatokban is sikeres küzdelmeket folytattak. 1929-ben dr. *Scitovszky Béla* belügyminiszter a Club védnöke, dr. *Sztranyarszky Sándor* államtitkár pedig a Club tiszteletbeli elnöke lett. 1930-ban a belügyminiszter úr jelentékeny összeget folyósított a klubnak, hogy az időközben abbahagyott versenyevezést ismét felvirágoztassa s a klub vagyonát különböző adományaival a legnagyobb jóindulattal általánosságban is tekintélyesen gyarapította. A RAC-nak egyébként ma már 121 alapító, 337 rendes, 57 pártoló és 180 vendégtagja van, vagyona a múlt év végén a 100.000 pengő értéket meghaladta. A Club most adta ki tízéves beszámolóját s a 180 oldalas füzet minden lapja a sport- és társadalmi sikerek és győzelmi trofeák gazdag gyűjteménye. Talán példanélkül való eset, hogy egy évtized alatt mit képes produkálni az illetékesek gondoskodása, az érdekeltek szíves kitartása, nagyszerű adminisztrációja, leleményessége és lelkes sportszeretete.

A RAC tízéves fennállása alkalmából e hó 18-án a Gelért-szállodában fényes ünnepi vacsora volt, amelyen a rendőrtisztviselői karon kívül megjelent dr. *Scitovszky Béla* belügyminiszter, valamint a társadalmi- és sportélet számos előkelősége, melegen ünnepelve a jubiláló egyesületet. A valóban szép és imponáló sikerhez mi is őszintén gratulálunk.

Fegyverhasználat. A dombegyházi őrs állományába tartozó *Szabó István X.* őrmestert, mint napost f. hó 10-én őrsparancsnoka azzal a paranccsal küldte ki Magyardombegyház községbe, hogy az ott szolgálatot teljesítő járőrnek a kondorosi őrs által küldött szolgálati jegyet adja át, Must István ottani lakos kikérdezése végett. *Szabó X.* őrmestert a magyardombegyházi községhezánál Must István sógora, *Kohán Gábor* ottani lakos egy paddal a kezében megtámadta. *Szabó* őrmester a támadóval szemben kardfegyvert használt és azt bal alsókarján megsebesítette. Az ügyben a kivizsgálás megindult.

A háborús emlékérmét a Kormányzó Úr Öfömlétsége azzal a nemes szándékkal alapította, hogy látható jelvénnel ékesítse mindazokat, akik az 1914--18. évi világháború alatt a Haza érdekeit fegyverrel, vagy a mögöttes országrészben, bármely minőségben hűségesen és becsületesen szolgálták. A Háborús Emlékérem tehát kitüntetésszámba menő jelvénye a Hazánk legvirharosabb kiüldelmeiben kifejtett együttes és önfeláldozó munkálkodásnak. Viselje mindenki ezt a jelvényt büszkeséggel, mint valóban nagy idők tanuja, ki a magyar Haza érdekeit nehéz, küzdelmekkel terhes időkben hűséggel és becsülettel szolgálta. Az Országos Háborús Emlékérem Iroda Budapest, V., Mérleg-utca 2. félemelet (Tel. Aut. 812--66.) a Háborús Emlékérem elnyerésére vonatkozólag minden felvilágosítást készségesen megad. Levélbeni megkeresésnél válaszbélyegeket kér.

A honvédelmi miniszter elismerése a regőscsoport szervezőinek. A honvédelmi miniszter úr *Szabados Bélának*, a Zene-művészeti Főiskola tanárának, továbbá vitéz *Bodor Aladár* írónak, dr. *Kálnay Miklós* miniszteri tanácsosnak, dr. *Molnár Imrének*, a Zeneművészeti Főiskola tanárának, dr. *Nagy Barna* miniszteri osztálytanácsosnak, dr. *Papp Viktor* miniszteri osztálytanácsosnak és végül vitéz *Somogyváry Gyula* (Gyula diák) írónak a regős-csoport megszervezése körül szerzett kiválóan értékes tevékenységükért elismerését fejezte ki.

Lében volt komáromi ezredes halála. A komáromi kórházban meghalt Lében Ödön, a komáromi volt 12. közös gyalogezred ny. ezredese. Az ezredes Gyulafehérváron, tehát jelenleg román megszállott területen született. Innen még gyermekkorában elkerült. Élete javarészt Komáromban töltötte, itt élt családjával az államfordulat idején is és itt kapta már akkor katonai nyugdíját, amit a csehek 1926-ban beszüntettek. Lében ekkor hatóságtól hatósághoz futkosva, kereste állampolgárságát, amit a románok elutasítottak, a csehek pedig nem ismertek el. Így lett a hajdani derék katona hontalanná. Hogy mennyit szenvedett, azt csak a jó emberei tudták, akik tehetségük szerint segítették is őt. A múlt év őszén végre a csehek visszaadták állampolgárságát, a nyugdíját azonban még sem folyósították. Ellenkezőleg, 125.000 cseh korona felvett nyugdíját visszakövetelték tőle. Az emberfeletti küzdelemtől elerőtlenedve, végül a városi kórházba került, ahol a halál most megkönyörült rajta. Özvegye és egyetlen fia gyászolja.

Hindenburg katonai pályájának hatvanötödik évfordulója. Hindenburg birodalmi elnök most ünnepelte katonai pályafutásának hatvanötödik évét. Ebből az alkalomból a Német Birodalom minden részéből nagyon sokan keresték fel jókívánásaikkal a birodalmi elnököt.

Esküvő. Kőszegi Mayer László főhadnagy és Cziffer Klára úrhölgy április 12-én délből tartották esküvőjüket a tokaji r. kath. plébánia-templomban.

Őrsparancsnokká kineveztetett: A székesfehérvári közlekedési őrsre vitéz Kovács Dénes, a győri közlekedési őrsre Sipos István tiszthelyettes.

Ezrednap. A brassói volt cs. és kir. 2. gyalogezred bajtársi köre az idei ezrednapot május 10-én tartja a következő sorrenddel: 1. 9 órakor szentbeszéddel egybekötött kegyeletes istentisztelet és a hősi halott bajtársak emléktáblájának megkoszorúzása a helyőrségi Kapisztrán-templomban, I., Kapisztrán-tér (eddig Nándor-tér.) 2. Az istentisztelet után bajtársi értekezlet a honvédtisztek orsz. kaszinóegyesületének kis tanácstermében (IV., Váci-utca 38. I. em.) 3. 13 órakor bajtársi ebéd az előbb említett kaszinó földszinti külön éttermében (Posch-vendéglő). Étkezés étlap szerint. Az ebéden résztvevők szíveskedjenek szándékukat, maguk és családtagjaik nevében Leporisz János ny. őrnaggyal (Vörösmarty-utca 48.) felétlenül közölni. Az ezrednap megállapításánál a választmány tekintettel volt a nemzetközi vásárra (május 9—18), hogy az ezzel kapcsolatos utazási kedvezményt a vidéki bajtársak igénybe vehessék. Az ezred minden volt tagja tekintse kötelességének, hogy az évnek ezen az egy, a hősi halált halt bajtársak dicső emlékének szentelt napján, hálás kegyeletét le rója. A bajtársi kör havi összejöveteleit minden hó 2-án, ha ez ünnepnap, úgy a rákövetkező hétköznapon tartja a Spolarich-féle vendéglőben (Ferenciek-tere).

Figyelmeztetés. Egy bajtársunk beküldötte hozzánk a következő körlevelet:

„Írógépbemhozatali és Kereskedelmi Vállalat Budapest, V., Alkotmány-utca 12. Tel.: Aut. 222—77. Tisztelt Cím! A magyar királyi csendőrség testületétől az utóbbi időben oly nagyarányú érdeklődés nyilvánult meg cégünk iránt, amely arra késztet bennünket, hogy cégünkbe vetett bizalmat — dacára a mai nehéz gazdasági helyzetnek — azzal viszonyozzuk, hogy a testület tagjai által a mai naptól visszamenőleg számított hat hónapon belül és ezután vásárlandó írógépek vételárát vevőink egyikének visszaszolgáltatjuk. Ezért a cégünk a következő módot választotta a jutalom elnyerésére: Mindazon vevőnk, aki a fenti időpont alatt vagy ezentúl cégünkönél írógépet vásárolt, a vásárlás időrendjében sorszámozott kap. Ha ezen sorszám a 100 darabot eléri, úgy cégünk felkéri azon magyar királyi csendőrőrs i. t. parancsnokát a sorsolás megejtésére, mely őrsön a legtöbb gép adatott el a 100 darab gépből. A kisorsolt sorszám tulajdonosa a Csendőrségi Lapok útján lesz cégünk által értesítve és a jutalomban részesült ugyancsak a Csendőrségi Lapok útján tartozik igazolni a vételári összegnek cégünk által történt visszafizetését. Ezen sorsolási jutalom újabb 100 gép eladásánál automatikusan meg fog ismétlődni. Tájékoztatásul közöljük, hogy ezidőszent a legtöbb, cégünk által eladott gép (4 darab) a bácsalmási m. kir. csendőrőrsön van. Midőn tisztelettel kérjük fentieket t. bajtársainak szíves figyelmébe ajánlani, maradtunk hazafias üdvözléssel: Írógépbemhozatali és Kereskedelmi Vállalat, Budapest, V., Alkotmány-utca 12. Tel.: Aut. 222—77. Németh László s. k.”

Mult év december hó 6-án ugyanez a cég a következő körlevelet küldötte szét csendőrök címére:

„Tisztelt Cím! Ön által már ismeretes, hogy cégünk 99 vevője között sorsolás útján egy gépnek teljes vételárát jutalomképpen visszaszolgáltatja. E sorsolást legkésőbb karácsony ünnepe előtt szeretnők megejteni, azonban pillanatnyilag az a helyzet, hogy vevőink sorszáma 93-as számon áll. A szükséges 6 vevő megszerzésére egy egészen szokatlan kéréssel fordulunk Önhöz is, mint tudtunkkal megelégedett vevőnkhez. Tisztelettel felkérjük összes vevőinket arra, hogy 8 napon belül jelentsék be nálunk gépet venni szándékozó, komoly vevő bajtársaik címét és nevét, hogy ajánlatunkkal felkereshessük. Így biztosítani tudjuk a sorsolás karácsony ünnepe előtti megejtését. Minden ajánlott és megkötött üzlet szerzőjét cégünk egy értékes ajándékkal lepi meg karácsonyra.

Felkérjük tehát Önt is, hogy amennyiben tudomása van valamelyik bajtársának komoly gépvételi szándékáról, úgy azt velünk egy lev. lapon közölni szíveskedjen. Hiszen minden vevőnk érdeke, hogy a sorsolás még 24-e előtt megtörténjék, mert ennél szebb és értékesebb karácsonyi ajándékot, amely mindenkinek csak a legnagyobb

örömeire szolgál, senki sem várhat. Szíves figyelmét egyben felhívjuk azon körülményre is, hogy ne tévessze meg Önt sem volt utazónk új cégalapítása, aki címéhez feltűnően hasonlatos céget alapított s kinek ténykedéséért a mi cégünk semmiféle felelősséget nem vállalhat. Várjuk szíves ajánlásait és vagyunk viszontszolgálatára mindenkor a legnagyobb örömmel készen: hazafias tisztelettel: Írógépbemhozatali és Kereskedelmi Vállalat, Budapest, V., Alkotmány-utca 12. Tel.: Aut. 222—77. Németh László s. k.”

Felhívjuk olvasóink figyelmét a következőkre:

1. Az írógépbemhozatali és Kereskedelmi Vállalat nevében Németh László úr a fenti körlevelében tudunk és beleegyezésünk nélkül hivatkozott a Csendőrségi Lapokra, mint amely az általa megejtendő sorsolás eredményét és a nyertes nyilvános nyugtáját közölni fogja, mert lapunkat ilyenmő reklám szolgálatába nem állítjuk.

2. A sorsolást a cég a mai napig sem tartotta meg, jóllehet a megrendelők száma — állítása szerint — már a mult év december 6-án 93 volt. Egyébként a cégnek az a levele, amely szerint a sorsolásban „a mai naptól” vásárolt írógépek vesznek részt, nincsen keltezve s így nem lehet megállapítani, mit ért a körlevél „a mai naptól” kitétel alatt?

3. Aki írógépet vásárol, ne azt nézze, hogy az eladó cég milyen rekámtrükköt alkalmaz — és hogy egy gép árát száz bajtársa közül valamelyiknek visszatéríti-e vagy sem, hanem arra ügyeljen, hogy olcsón és jól vásároljon.

Felhívás a volt m. kir. 70. rohamzászlóalj tisztjeihez és tisztjelöltjeihez. Felkérjük a bajtársakat, hogy egy esetleges összejövetel végett címüket vagy az általuk ismert előljárók és bajtársak címét Szoleczky László vármőrszázadossal Püski (Moson megye), Király György számtanácsossal, Debrecen, Simonffy-u. 47. sz. vagy vitéz Ablonczy Ernő okl. vegyész-mérnökkel, Budapest, X., Kerepesi-út 96. sz. szíveskedjenek közölni.

Olasz-magyar katonai szótár. Dezséri Bachó László ny. őrnagy, a Ludovika Akadémia tanára, lapunk régi munkatársa, a honvédelmi miniszter úrtól engedélyt kapott olasz-magyar katonai szótár kiadására. A szótár a világháború alatt és után kialakult új olasz katonai nyelvet részletesen tárgyalja és 5—6000 katonai szót és katonai nyelvben használatos kifejezést tartalmaz. A könyv az olasz és magyar szabályzatok alapján készült és a következő tárgykörök szavaira terjed ki: harcászat, hadászat, a hét fegyvernem, gázügy, löveg, gépkocsügy, híradószolgálat, egészségügy, állategészségügy, katonai igazságszolgáltatás, gazdaság — közigazgatás, tereptan, fegyvertan, tüzérismeret és haditengerészet. Olaszul tanuló tisztek, különösen pedig a katonai tolmácsok és tolmácsvizsgára készülők számára ez a szótár nélkülözhetetlen segédkönyv, mert mindenki megtalálja benne nemcsak az általános katonai részt, hanem az őt érdeklő fegyvernemre vonatkozó részt is, amely semmiféle más szótárban meg nem található. A könyvet elegendő számú megrendelés esetén a Stádium Sajtóvállalat r.-t. nyomdája kb. 2—300 oldal terjedelemben, izléses kiállításban fogja előállítani. Az ára kb. 5—6 pengő lesz, semmiesetre sem több. A megrendeléseket a szerző címére (dezséri Bachó László ny. őrnagy, Budapest, Ludovika Akadémia) kell intézni, a könyv árát a szállításkor kell fizetni.

Az úszás és életmentés c. könyvét Reviczky Zsigmond százados rövidesen sajtó alá veszi. A könyv 29 jó és szép ábrával szemléltetve, az összes ismert és használatos úszásnemek oktatásának, elsajátításának a módját is erteti, kiegészítve ezt a vízbőlmentés ismertetésével és ebből a körből vett gyakorlati tanácsaival. Magának az úszásnak az oktatását is a gyakorlatból merített tapasztalatokra alapítja a szerző. Vitán felül áll, hogy úszni minden csendőrnek tudnia kell, nemcsak a maga érdekében, hanem azért is, hogy a szolgálat kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzeteiben soha ne juthasson félszeg, sőt talán veszélyes helyzetbe azzal, hogy — nem tud úszni, amihez pedig manapság már minden gyerek is ért. A világháborúnak az áldozatai közül is rengeteg ember élne ma, ha értett volna ahhoz, hogyan kell a vízben mozogni. Szóval mindenképpen azt ajánljuk bajtársainknak, hogy az úszás megtanulására komoly súlyt helyezzenek, ragadjanak meg minden alkalmat s mert ezen a téren a fentebb írt könyv is hasznos tanácsokat tud adni, őszintén ajánljuk olvasóink figyelmébe. Azok is hasznát veszik, akik egyáltalában nem értenek az úszáshoz, de talán még többet azok, akik már nem fulladnak ugyan bele a vízbe, de úszni még nem tudnak. A könyvet a belügyminiszter úr is jónak találta és tansegédle-

túl felhasználását engedélyezte. Ára a megrendelések számához mérten 1.50—2 pengő lesz. A megrendeléseket május végéig levelezőlapon *Reviczky Zsigmond* csendőrszázados (Szentendre) címére kell eljuttatni.

Hangosfilmek az angol katonák kiképzésének szolgálatában. Az angol hadsereg kiképzőszolgálatának vezetősége elhatározta a hangosfilmek nagyarányú alkalmazását kiképzési célokra. Felvonulásokról, csapatmozdulatokról, gyakorlatokról, műszaki és stratégiai előadásokról beszélőfilmeket vesznek fel, amelyek felbecsülhetetlen értékkel fognak birni különösen háború és mozgósítás idején, amikor nem áll elegendő kiképző a behívott tömegek oktatása végett rendelkezésre. A legtanulság sabb filmek közé tartoznak a puskák, gépfegyverek, ágyúk és tankok szerkezetét magyarázó lassított felvételek. Egy gépfegyver-mintaesapatról különösen sikerült felvételsorozatot készítenek a géppuskás kiképzés céljaira. Végül lövészeti gyakorlatok során egyes filmeket mozgó céltáblaként is használnak s a találatot külön mérések útján állapítják meg.

Amerika bűnügyi és baleset-statisztikája. Az Egyesült-Államokban 1930-ban 6525 személy halt meg erőszakos halállal. Ezek közül 498 gyilkosság, 1475 közlekedési baleset és 1471 öngyilkosság áldozata volt. 16 férfi ölte meg a feleségét és hat feleség a férjét; három személy fagyott meg, tizenkilenc halt meg a hőség következtében, 37-en ágyukból kiesve zuhtak magukat halálra, hatan fürdőkádjukba fulladtak, hármat az automata forgóajtók ütöttek agyon, egyet pedig a földalatti vasút csapóajtaja zúzott halálra.

Hatszáz olasz repülőgép hadgyakorlata. Az olaszok az idén nyáron tartják első légi hadgyakorlatukat. A tervek már készen vannak. Ezek szerint a hadgyakorlatokon 600 repülőgép vesz részt, amelyek a két tenger között fognak felvonulni. Különösen kidomborítják a légi védelem és az elhárítás keresztülvitelét. A gyakorlatok alkalmából egy hónapi időtartamra nagy csoport tartalékpilótát is behívnak.

Az Egyesült-Államok haditengerészetének új főparancsnoka. Shofield tengernagyot, az amerikai csatahajó-osztag parancsnokát, az Egyesült-Államok haditengerészetének főparancsnokává nevezték ki Pratt tengernagy utódjául.

Csendőrségi Közlöny 7. számából pótlólag közöljük, hogy a belügyminiszter *Vadászy István* őrnagyot Debrecenből Budapestre, a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez előadótisztként áthelyezte, *dr. vitéz Damasy Farkas* őrnagyot a nyomozóosztály parancsnokává, *Mátéffy István* századost a debreceni 2. szárny parancsnokává kinevezte és *Tihanyi Ferenc* őrnagyot a nyomozóosztály parancsnoki állása alól felmentette. — *Csendőrségi Közlöny 8. szám*: Személyes ügyek: *Mészáros János* őrmesternek és *Magdolna* nevű kiskorú gyermekének „*Mészáros*”-ra, *Havrilla Ferenc* tiszthelyettesnek „*Homos*”-ra való névváltoztatását a belügyminiszter megengedte. Szabályrendeletek: Zárt rendben való tüzelésnél az „Össztűz! Cél!” szavak helyett a következőket kell vezényelni: „Össztűz!” Célmegjelölés (pl. a tér jobboldalán levő csoport). „Célpont: az alakok közepe! Cél!” — Az anyakönyvi kivonatokban elferdített neveket (Szabó helyett Sabó, Szücs helyett Suciú, Mokány helyett Mocany stb.) az anyakönyvi lapokba az eredeti helyes alakjukban kell beírni, ha a család is ezt az eredeti nevet használja, tehát pl. a Suciúnak anyakönyvelt a Szücs nevet írja és használja. Ha az elferdítés lényeges, akkor az eredeti név mellé zárójelben az elferdített nevet is be kell írni. — Az örsök legénységének egészségügyi szolgálatát ellátó orvosok csendőregyénenként évi 5 P tiszteletdíjban részesülnek, ezzel a díjazással szemben azonban csak a legszükségesebb orvosi segélynyújtást, a megbetegedett csendőrök megvizsgálását, rövid ideig való gyógykezelést, kórházbautalást és az időszakos orvosi vizsgálatot lehet tőlük kívánni. — Állatvásárokon az alkuszok működését ellenőrizni kell, mert sok visszaélést követnek el és tolatkodóan avatkoznak bele adásvételi ügyletekbe. A tolatkodó magatartásaikat el kell távolítani a vásár területéről s a lakosság figyelmét általában fel kell hívni arra, hogy megbízás nélkül az alkuszok nem tarthatnak igényt közvetítési díjra, megbízás esetében is csak akkor — más megállapodás híján —, ha az ügylet tényleg létrejött.

Elöléptek: A székesfehérvári II. kerületben törzsőrmesterré: *Menyhárt Vendel*, *Ferenczy István II.*, *Burján Lajos* és *Papp József* őrmesterek; őrmesterré: *Horváth János*, *Lantai Dávid*, *Hári Lajos*, *Galabics Gyula* és *Nyakas Ferenc* csendőrök. A szombathelyi III. kerületben törzsőrmesterré: *Andó István*, *Horváth Gyula I.*, *Egyed László*, *Vincze István II.*, *Gasparics Lajos* és *Horváth József VII.* őrmesterek; őrmesterré: *Németh Kálmán II.*, *Kupovics Kálmán*, *Lakat Vendel*, *Kiss István III.*, *Nárdai József*, *Bazsó Lajos*, *Stukits József*, *Peresztegi Antal*, *Tóth Kálmán*, *Tóth Sándor II.*, *Rádl János*

Nemzetközi csillagtúra 1931.

Az egyetlen szólómotorkerékpár, mely az előírt limiten belül beérkezett

PUCH type 250

Nemzeti csillagtúra 1931.

A legjobb eredményt elért szólómotorkerékpár

PUCH type 250

Magyar Grand Prix 1931.

Kategóriagyőztes rekordidővel

PUCH type 250

Második helyezett

PUCH type 250

Eredményeink bizonyítják, hogy

PUCH type 250

a legtokéletesebb

A motorkerékpár, melyre Önnek szüksége van:

PUCH type 250

Gyári fiók: Budapest, Liszt Ferenc-tér 9

I. Németh Géza, Kusztos Ferenc és Balázs Imre csendőrök. A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Puruczki Sándor, Csernák Pál, Baglyás János, Király József, Gál Ferenc I., Horváth János III., Jónás János, Stimmel János, Pusztai Antal, Csordás Béla, Zsádón Géza, Kiss Jenő Árpád, Nánási János, B. Tóth Lajos, Korcsok György, Marusák József, Tapodi Antal, Süli János, Hégyes Lajos és Gombos János őrmesterek; őrmesterré: Tóth János V., Kuruczleki József, Szabó Antal IV., Bognár Károly és Schütz József csendőrök. A debreceni VI. kerületben törzsőrmesterré: Mátha Béla, Veres Sándor, Major Mátyás, Varga József I., Baczoni Jenő, Kocsis Gábor, Szabó Imre I., Marsi Tamás, Tóth Béla, Bujdosó László, Vida Antal, Nemes Jenő, Jumbor Ferenc, Moldvai István, Nagy András, Sándor Lajos, Kovács János I., Barát György, Szabó Gyula II., Szücs János II., Linzenbold Mihály, Czibere Gábor, Sívány Elek, Király Gábor, Kövesdi Gyula, Farkas Ferenc, Kepics Antal, Bendzsák János, Balla Bernát és Buchhammer Ferenc őrmesterek; őrmesterekké: Vénysige Vince és Marton Mihály csendőrök. A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Borbély Tamás, Kiss Lajos, Koczó József, Széplaki János, Major István, Szép Lajos, Zrinyi Zsigmond, Fürjes József és Balázs András őrmesterek; őrmesterré: Árvai Bernát, Molnár András I., Szalay József, Kollár Albert, Balogh István, Koncz Lajos, Illés Dániel, Kajor István, Barát Sándor, Biró Lajos és Lőrincz József csendőrök.

Házasságot kötöttek: a székesfehérvári II. kerületben Rácz József tiszthelyettes Vajda Máriával Nádasdladányon, a szegedi V. kerületben Vasadi László törzsőrmester Bálint Lidiával Hódmezővásárhelyen; a debreceni VI. kerületben Kocsis Gábor törzsőrmester G. Nagy Rózával Derecskén, Cs. Simon János törzsőrmester Tárnok Erzsébettel Geszten és Csépké György törzsőrmester Garancsi Máriával Nyiregyházán.

Vértesi Gáspár volt csendőr címét keresi Kardos Mihály ny. csendőrtörzsőrmester (Hajdúhadház). Akik tudnak róla, közöljék vele levélben.

Örsfőzőnői alkalmazást keres özv. Simon Mihályné (Szeged, Fodor-u. 18.), iskolához is elmenne főzőnőnek. Ilyen alkalmazásokból kitűnő bizonyítványai vannak, teljesen képzett szakácsnő. Középkorú.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémluvós hangszer. Harmonikákat csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán). Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés, kedvezmény

A SZENT IMRE JUBILEUMI ÉVRŐL

visszamaradt lepedőkből **2-2.50 P-ért**,
úgyszintén a takarókból **5.20 P-ért** még nagyobb
mennyiség kapható a szállítónál

Azonkívül ágynemű creton	1.20 P
Kanavász	1.— P
Törülköző	1.— P

Továbbá a legjobb gyártmányú vásznak,
damasztok, zsebkendők, zefírek, paplanok és
törlőruhák részletfizetésre is vásárolhatók!

KISS ENDRE
Gróf Tisza István-u. 16

CSENDŐRSEGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség
régóta elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	17.—
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	18.50
Ugyanaz extra finomban	22.50-25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforrák kkal együtt	7.60

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes
szakképzett vezetésem mellett működik.

megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr lekszlakon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

tudja igazolni, hogy a felveendő összeggel biztos egzisztenciát tud magának teremteni. A kérvényhez csatolni kell az erre vonatkozó adatokat, amelyeket a községi előjárósággal előbb hitelesíttetni is szükséges, csatolni kell továbbá hatósági orvosi bizonyítványt az egészségi állapotáról és a további valószínű élettartamról. A legjobb esetben is legfeljebb 2—3 évi nyugdíjának az összegét kapná meg. Nem ajánljuk.

B. J. cs., Rajka. A csendőrség tagjai és a nem katonailag szervezett őrtestületek (rendőrség, pénzügyőrség, fogházőrség) között fegyelmi vonatkozásban az a különbség, hogy a csendőrség tagjai katonai fegyverrel (Szolgálati Szabályzat I. Rész, és Ktbt.) alatt állanak, míg a nem katonailag szervezett őrtestületeknek külön-külön, nem katonai fegyelmi szabályzatuk van, bűnvádi ügyekben pedig a polgári Btk. hatálya alá tartoznak. Személyi vonatkozásban a különbség az, hogy a csendőrség és a katonailag szervezett őrtestületek tagjainak egymáshoz való viszonyát (alárendeltség, magatartás, stb.) a Szolgálati Szabályzat szabja meg, míg a csendőrség és a nem katonailag szervezett őrtestületek között személyi viszonyt külön szabályzat nem határoz meg. Ebben a tekintetben az összes magyar állampolgárokra vonatkozó szabályok és az illetékes előírásai az irányadók. Szolgálati vonatkozásban a különbség az, hogy a csendőrség a közbiztonsági szolgálatot látja el és pedig a külterületeken, a rendőrség ugyanezt a szolgálatot végzi a belterületeken (városokban), a fogházőrség a foglyok őrzését végzi, vagyis mindegyik testület azt a feladatot látja el, aminek a betöltése végett az állam fenntartja. Ebbe a vonatkozásba a katonai és nem katonai szervezetséget belekeverni nem lehet, mert a szolgálati feladatok szempontjából egyre megy, hogy a célt katonai szervezetséggel, vagy anélkül érik-e el az egyes állami szervek. A mi feladatunk betöltéséhez pl. katonai szervezetségre van szükség, a rendőrségnél, a pénzügyőrségnél viszont erre nemcsak, hogy szükség nincsen, de éppen a szolgálati cél érdekében nem is volna kívánatos a katonai szervezet.

Verecke. Rejtvénye dícséretes munka, de tulságos nagy s így nem használhatjuk. Ha újat készít, legfeljebb 20x20 nagyságú legyen.

Debrecen. Azt nem mondhatták, hogy két éven belül nem lesz felvétel, mert lesz. A legutolsó felvétel már a 'folyó évi III. t.-c. 19. §-a alapján történt, amelyik kimondja, hogy a csendőrség (és rendőrség) legénységi állományába csak katonai kiképzést nyert egyének vehetők fel, így történnek már most a további felvételek is. Jelentkezzék újból s kérje, hogy vegyék előjegyzésbe. Valószínű, hogy a nyáron újabb felvételek lesznek.

K. M. A közalkalmazottak lakásépítési kölcsönét a népjóléti miniszter úr folyósítja. Levélben kérjen a minisztériumtól (III. emelet 35.) tájékoztatót, válaszbélyeget is csatoljon. A tájékoztatóban a feltételeket megtalálja. 2. Közljük.

333. Szép és helyes dolog, hogy a testület összességének érdekeit a szíven viseli. Minden csendőrnek így kell tennie: az összetartás elsősorban abban nyilvánuljon meg, hogy a testület közös érdekeit minden egyéb fölé helyezzük, állandóan gondolunk rá, törődünk vele s szívesen készek vagyunk bármilyen csekély mértékben is hasznára lenni. Ha kedvezőtlen véleményt hallunk itt-ott a testületről vagy annak valamelyik szervéről, azt azonnal jelenteni kell, nem azért, hogy nekimenjünk annak, aki a kedvezőtlen véleményt nyilvánította, hanem, hogy az okát azonnal megszüntethessük. Egyébként úgy látjuk, hogy Ön egy kissé sötétebben látja a dolgokat, mint amilyenek. A mi dolgainkba való illetéktelen beleszólással nem kell törődni, haladjunk csak a megkezdett úton előre, végén csattan az ostor. Olyat pedig ne mondjon, hogy a civilruhának nagyobb tekintélye van nálunk, mint az egyenruhának, mert kinevetik. Alig van ország, amelyben az egyenruhát jobban megbecsülnék, mint éppen Magyarországon és azután higgye el nekünk: az ember a fontos egyenruhában is, civilben is. A felismerést úgy lehet elkerülni, hogy az ember magát semmi körülmények között el nem árulja, megelégszik a megfigyeléssel és az adatok szolgáltatásával, de nem akarja az esetet mindenáron egyedül kideríteni. Ez különben ismételt is el van rendelve, főként éppen azok miatt az okok miatt, amiket Ön is említett.

Cs. L., Zenta. Teljes nyugdíját a belügyminiszter úr engedélyével megválthatja, de külön a lakbért sem előleg, sem végkielégítés, sem megváltás formájában nem kaphatja meg. Ha a nyugdíját (amiben a lakbér is benne van) szeretné megváltani, ezt a gazdasági hivatal útján a belügyminiszter úrhoz (VI. b osztály) felterjesztendő kérvényben kérje, de csak abban az esetben lesz a kérelemnek eredménye, ha be

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Téli kabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhaszövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámba
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és műselymek méterszámba
Vászonárak, sifon stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlongtakarók, díspárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895—41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

P. I. örm., Várpalota. Használja szorgalommal és eredménnyel.

Varga törzsőrmester és Harmat őrmester, Biharnagybajom. Ez év végéig rendezték az előfizetésüket.

Balaton. Levélben is kérhet a csehszlovák követségtől (Budapest, VI., Rózsa-utca 61. sz.) úrlapokat, amelyeket ki kell töltenie és vissza kell a követséghez küldenie, hogy vizumot kaphasson. Természetesen személyesen is elintézheti az ügyet, egyenruhában is meg lehet jelenni a követségen. A vizumért 40 fillért kell fizetni. Ha levélben intézi az ügyet, akkor válaszbélyeges borítékot is mellékeljen a saját címével ellátva. A külföldi szabadságot körülbelül hat héttel korábban kérje, szolgálati úton a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály.)

555 orgona. Semmiesetre sem magyar. Lehet lengyel, de inkább cseh, feltétlenül szláv. Almás lehetne belőle, a leveleiben említettek nem kapja meg.

Ujjas vállgallér. Az ujjas vállgallérnak „vállra vetett” viselése nem azt jelenti, hogy a csendőr az ujjas vállgallért úgy akaszhatja a vállára, mint amikor pl. a köpönyegét a vállára veti, ha hideg folyóson át egyik szobából a másikba megy át. Az ujjas vállgallért nem ilyen értelemben vetheti a vállára a csendőr, hanem a hordszalagokkal megerősítve hátra vetve kell azt viselnie. A vállgallért tehát a hordszalagok tartják s a vállat csak annyira takarhatja ilyenkor, amennyire ez ebből a viselési módból természetesen következik. A csendőr tehát vagy teljesen felölti a vállgallért, vagy pedig a hordszalagon függve viseli. Panyókára vetve nem szabad viselni, de ha szabad lenne se viselné senki, annyira csúnya így.

Dunamenti. A lovascsendőr a karabélyt, kardot és a szelvényt az ujjas vállgallér fölé nem veheti magára, mert csupa ránc és rendetlenség volna a megjelenése. A hátracsatolt karabélyra is fel lehet öltetni az ujjas vállgallért. Igaz, hogy egy kicsit púpos lesz tőle a csendőr és a vállgallért sem tudja begombolni. De eléggé takar a vállgallér így is. Bizonyos, hogy ez nem a legtökéletesebb megoldás sem a szolgálati érdekek, sem a csinosság szempontjából, mert a vállgallér alá csatolt karabélyhoz még nehezebben juthat hozzá a csendőr, ha azt használni kell, mint vállgallér nélkül, a csinos megjelenésnek pedig a karabélyozta púpok ártanak. Jobb megoldás híján azonban ehhez kell alkalmazkodni.

Oros. A levelében említett cégnél nem árusítanak távolsági térképet, ellenben a kereskedelemügyi minisztérium térképtárában 1:75.000-es távolsági térképet kaphat. Ezen a térképen a községek, majorok, tanyák távolságai is fel vannak tüntetve. Forduljon a megrendelésével levélben közvetlenül a kereskedelemügyi minisztérium térképtárához (Budapest, Lánchíd-utca 1—3. sz.). Írja meg, hogy melyik vidékről kívánja a térképet s levelezőlapon értesítést kap, hogy mennyi pénzt kell beküldenie. Szelvényenkint 80 fillér a térkép ára s ha több szelvényt kell becsomagolni, a tok ára külön 80 fillér.

Tavaszi. A Szut. 178. pont 4. bekezdése csak a korlátlan kimaradási kedvezmény elvonása tekintetében intézkedik s nem érinti a 2. bekezdésben foglalt azt az általános jogot, hogy a csendőr a takarodón túl még két óra hosszáig kimaradhat. Ez a jog tehát azokat is megilleti, akiktől a korlátlan kimaradás kedvezményét elvették.

K. J. cs. 1. A nőtlen legénység kórházi ápolási díját az 1929. évi 22. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 137.669/VI. b. 1929. számú B. M. körrendelet szabályozza, a múlt évben behozott illetményrendszerre azonban ez a körrendelet teljesen nem alkalmazható. A rendelet értelmében a közigazdálkodásnak juttatandó közigazdálkodási segély ugyanis ebben a formájában megszűnt. A gyakorlat egyelőre az, hogy a közigazdálkodások semmit sem kapnak, ha a nőtlen csendőr kórházba megy. Ez a gyakorlat azonban nem fedi a rendelet alap gondolatát, hogy t. i. abban az esetben, ha a közigazdálkodás egyik tagja kórházban van s emiatt a néhány főből álló közigazdálkodást kár éri, kárpótlásban részesüljön. A most követett gyakorlat csak azon a formai tényen alapul, hogy a közigazdálkodási segély, mint illetmény, megszűnt, holott ez a megszűnés csak alaki dolog, mert hiszen a csendőr illetményei semmivel sem lettek kisebbek. Rövidesen megjelenik egy belügyminiszteri rendelet, amelyik a kérdést úgy szabályozza, hogy a nőtlenek a kórházban meghatározott összeget fizetnek naponta, ennek nagyobb része a kórházé, kisebb része pedig az érdekelt közigazdálkodásé lesz. Amíg ez a rendelet meg nem jelenik, addig a kórházba utalt nőtlen csendőr csak a havi zsoldját kapja kézhez, a csendőrségi pótdíját és az ételmezési pénzátalányt levonják tőle. Legokosabb különben, ha csak akkor megy a csendőr kórházba, ha ez már elkerülhetetlenül szükséges, mert a folytonos kórházba szaladgálás árt a szolgálatnak, meg a bajtársak érdekeinek is. 2. Választ a Lexikon rovatban kap.

Sárvár. Ártatlan kérdés, mégsem adhatunk választ, mert elvünk, hogy aláíratlan levélre nem válaszolunk.

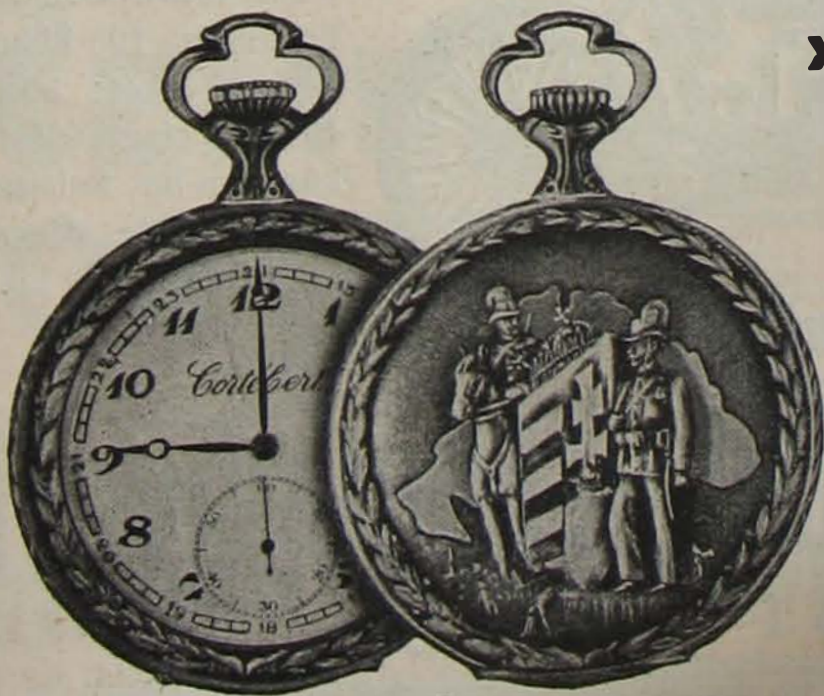
Simonné, Szeged. Örsfőzőnői alkalmazást kereső közleményeket díjtalanul közlünk. A levelében talált 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Enyingi András sorsáról annyit sikerült megtudnunk, hogy 1915 szeptember 1—16. között tűnt el Gontowánál. A jogilag érdekelt hozzátartozó a 28.000/1919. sz. igazságügyminiszteri rendelet értelmében a holtanyilvántárási eljárást az illetékes kir. járásbírósnál folyamatba teheti.

KÉZIRATOK:

S. S. Beküldött kézírata nem üti meg a mértéket. Nagyon helyesen és lelkiismeretesen járt el, ez elismerésre méltó, de azt viszont minden jó csendőrtől meg is követelik. „Tanulságos nyomozás”-nak csupán azokat az eseteket tekinthetjük, melyeknél a nyomozó valami rendkívüli leleményességgel, megfigyeléssel levont éles következtetésnek, az átlagot nem haladó, tervszerű nyomozó munkának stb. köszönhetette a sikert. — Nem közöljük.

Hidverő. Mind a kettő jó. Várjuk az ígért harmadikat is, de közölni persze, csak sorjában tudjuk, kellő közökkel.

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R O N O S Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac-utca 69.

Mindennemű arany- és ékszertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengő részletfizetésre.

Kiváncra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

Ó Dráva. Elég szomorú, hogy az őrök annak idején nem ejtette meg a nyomozást. Ennek az eljárásnak ellenkezőjére fényes példákat olvashat mostanában lapunkban. A pótnyomozás során való kiderítés sem tartalmaz figyelemreméltó tanulságot, már pedig nekünk éppen erre volna szükségünk. Nem közöljük.

K. J. ny. g. th., Szeged. Lehet, hogy alaposan megrövidítve közölni fogjuk, de várnia kell, mert nagyon sok a kéziratunk.

Bálványosi. A leírás jó, a történet gyenge. Voltaképpen nyomozás lenne, de annak túl egyszerű, inkább csak bőbeszédűen van leírva. A főalak sem sikerült úgy, mint a multkor. Úgy látjuk, Önnek inkább a témahiány a baj, mert íráskészsége jó. Próbálkozzék meg talán valami más, az őrök életéből vett aprósággal. Esetleg küldje be néhány témának a vázlatát, majd mi megmondjuk, hogy melyiket érdemes kidolgoznia.

Lidérc. Igénytelen kis téma s nem is domborodik ki eléggé. Elvész a túlság s éppen ezért itt-ott már untató leírásban. Frissebb, élénkebb, érdekesebb témát kérünk, de nem kitalált bűnesetet vagy nyomozást, mert ilyet bőségesen szállít az Élet eredetben. Egyébként jó tollal megírt tárcsát hisszük, kapunk onnan még nekünkvalót is.

F. J. alhdgy., Toponár. A három, valóban tanulságos esetet közöljük. A hozzájuk fűzött kissé hosszadalmas oktatás jó az őrökön, de lapba nem való.

Balán. Jó, jönni fog, de a bevezetés kissé túlhosszúra sikerült s nincs is szoros összefüggésben a tárggyal. Megrövidítjük.

V. N. Közismert elemi dolgok. A daktiloszkópia ma már a próbacsendőr-iskolákban is kötelező tantárgy, sokkal nagyobb terjedelemben, mint amennyit a közlemény felölel. Laikus és távol áll attól, hogy közölhető lenne.

Z. J. cs., Gamás. Mint írja, a levél az említett élcslapban már megjelent, miért közölnök hát mi most le még egyszer? De nem is látjuk indokát, hogy miért közöljük. Ha ilyesmit akarnánk közölni, nem is kellene olyan messzire visszamenni érte, kapunk ma is bőségesen.

Tinta. Azonos tárgyú cikksorozat ügyében már régebbi idő óta folytatunk tárgyalást egy országosan ismert szakemberrel. A beküldött közlemény igen jó s nekünk meg is felelne, de ha a fentebb említett sorozatot megkapjuk, kénytelenek leszünk azt — már csak az időrendi elsőbbsége miatt is — előnyben részesíteni. Addig is függőben tartjuk az ügyet.

Tavaszi. Modern verséhez gratulálunk, nagyszerűen sikerült. Egy kukkot sem értettünk meg belőle.

Aki kétszer halt meg. Sajnáljuk, de ez sem nekünk való. Csendőröknek, katonáknak írunk s ezt semmiféle írásban nem szabad a szem elől téveszteni. Egyébként a történet erosen valószínűtlen.

K. M. örm., Berzence. Nem éppen a legrosszabbak közül való, de azért a közölhetőség mértékét még nem üti meg.

B. J. szds. M.-óvár. Jó és praktikus. Jönni fog. Kérjük a folytatást is.

Sz. J. th. „Március 15.” „Mindenki eljön”. Egyik sem jó.

Pünkösdi. „Lélek nélküli muzsikás”. Banális történet, felkelti, de nem elégti ki az érdeklődést. Az első rész után többet vár az ember, mint amit kap. „Mária boldog”. Gyenge téma, a csendőrök szerepe pedig erőltetett. „Pünkösdi.” Az első részét mindenki tudja a vallástól, a második zavaros, az összefüggés mesterkélt. Egyik sem közölhető ugyan, de úgy látjuk, Önnek megvan a képessége ahhoz, hogy jobbkat is írjon. Stílusa elég jó, helyenként határozottan szép. Próbálkozzék meg talán először a csendőrelételeiből vett történettel, aprósággal. Igyekezzen minél természetesebben írni, kerülje a mesterkéltiséget. Küldjön be még egy-két írást, szívesen megbíráljuk s megmondjuk, érdemes-e folytatnia vagy sem. Újabb cikkeinek beküldésénél hivatkozzék erre az üzenetünkre.

Sz. J. „A magyar csendőr őse.” Naív fogás, csak a gyanúsított naívabb, aki beugrott. Ahhoz semmi esetre sem elég, hogy a harcshabajúszó éjjeliőrt a magyar csendőr őseinek lehetne tekinteni. Nem közölhető.

Nagypénteki dráma. Nagyon rossz vers. Kéziratát a válaszbörítékben visszaküldöttük.

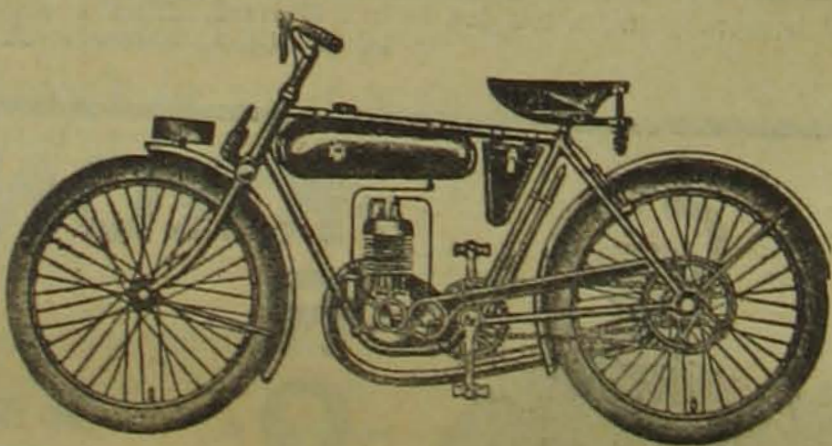
MOTORÉ A JÖVŐ!

AZ 1931. ÉV UJDONSÁGA A

MOTORÉ A JÖVŐ!

„CSEPEL” SEGÉDMOTOROS KERÉKPÁR

A különlegesen rugózott első villa, vázba beépített 1 $\frac{3}{4}$ lóerős motor, Bosch-gyújtás, különleges és igen bőre méretezett kapcsoló (Kupplung), amely megengedi, hogy a motor a kerékpár állóhelyzetében is tovább működjön, lánchajtás, párnázott nyereg,

motorballongumi, mind garancia a nyugodt és üzembiztos motorozásra. Hengerűrtartalom 100 köbcm. Hengerfurat-löket: 50x50. 15 $\frac{1}{2}$ -os emelkedést a motor könnyen bír. Sebessége cca. 50 kilométer. Üzemköltség kilométerenként kb. 1 fillér.

Kapható minden Csepel kerékpár- és varrógéplerakathál

Weiss Manfréd Acél- és Fémművei Rt.

BUDAPEST—CSEPEL

Jászsági. A nyomozó járőr igen helyesen és körültekintően járt el, de különösebb tanulságot nem lehet levonni az esetből. Nem közölhetjük.

B. M. th. „Tyúklopás tetteinek leleplezése husvét napján” c. nyomozását nem közölhetjük. A cigányok felügyelete és ellenőrzése a Szut. értelmében állandó kötelessége a csendőrségnek, azt tehát nemcsak olyankor kell foganatosítani, ha bűncselekmény fordul elő. Ennek a kötelességnek erélyes megelőző gyakorlása valószínűleg a lopásokat is megakadályozta volna.

B. J. Jó, közöljük.

Jákó. Nem közölhetjük. A gyanús egyének igazoltatása, foglyok gondos és szabályszerű őrzése a Szut.-ban előírt kötelesség. Csak olyan nyomozást közlünk, amelyből tanulságot lehet levonni, ebből pedig nem lehet. Ami persze még távolról sem jelenti azt, hogy a járőr eljárása nem volt helyes.

Tavaszi lesz. Eljárása igen helyes volt, de tanulság szempontjából nem üti meg a mértéket. Nem közölhető.

Marosmenti. Nyomozása tényleg tanulságos, de csak az elkövetett hibák és mulasztások szempontjából. Különösen az első nyomozása mintaképe a hozzá nem értésnek és a felületességnek. Nem közölhető.

Drégelyvár. Helyesen és ügyesen járt el, az eset azonban nem nyomozás, nem közölhetjük. Mint fegyverhasználat sem tartalmaz különösebb tanulságot, annyira tiszta és önként értendő.

Ipolyság. Csak az eset érdekes, a kinyomozása sablónos. A kettős házasság felfedezésére kizáróan a véletlen vezetett. A hozzáfűzött tanulság az esetből nem mind következik. Nem közölhető.

L. J. th. Az eset itt is igen érdekes, tanulságot azonban legfeljebb az első nyomozás példátlan felületessége nyújthatna. A kiderítés maga sem tervszerű nyomozómunka, hanem csak ösztönsugallta nekirohanás, ezt azonban nem állíthatjuk oda követendő példaként. Nem közölhető.

Tiszazug. Hézagos leírás, a lényeg nem domborodik ki. Nem közölhető.

Burkus öccse nősül

(Pályázat.)

Édes Öcsém!

Leveled megkaptam. Szóval nősülni akarsz. No, ne ijedj meg, hogy minden bevezetés nélkül leveled legfőbb pontját érintem s nehogy azt hidd, hogy szándékozlak le akarlak beszélni. A világért sem akarlak lebeszélni, hisz egyelőre még csak előkészületi cselekményről van szó: azaz udvarolsz. Mint írod, már hónapok óta áll közöttetek a harc. A lány csinos, kissé kacér, nehezen megy a meghódítása s hogy mitévő légy, hozzám fordulsz.

Hát, Édes Öcsém, először is jegyezd meg magadnak, hogy az ilyenfajta harcban csak az vezet sikerre, ami természetes és egyszerű. Ha nagy feneket kerítesz a dolognak a lány, pláne ha kissé kacér, bátortalanságnak veszi magatartásodat ez pedig olyan az udvarlásban, mint a gyávaság a háborúban. A gyávaságnak háborúban agyonlövésssel végrehajtandó halál a büntetése, az udvarlásban pedig kósár. Egyszóval bátorság, vitézség a fő, öcsém. Hiszen magyar ember vagy! A vitézség pedig nemzeti jellemvonása a magyarnak és hagyományos, őseitől örökölt kötelessége minden magyar nemzedéknek. A bátorság magával hozza a támadó szellemet, a támadó szellemet aztán minden eszközzel ápolni és fejleszteni kell. Ez azonban egyedül nem elég. Szükséges a céltudatosság. Sőt! A céltudatosságon kívül a tervszerűség az, ami biztosítja az eredményt.

Ha azonban ezek sem biztosítanak az eredményt s a leány, — hogy úgy mondjam — szokatlan harci eszközökkel védekeznek, Édes Öcsém, ne essél kétségbe. Szokatlan harci eszközökkel szemben fő a hidegvér megőrzése.

Ezekkel, Édes Öcsém, ha csak nagy vonásokban is, megadtam a feladat végrehajtásához szükséges eszközöket, a végrehajtásban való alkalmazásukat azonban Rád kell bíznom. Egyet azonban sohasem tévessz szem elől. Folytonosan tevékenykedned kell a leány körül. Ez a fő. Feltétlenül hibás csak az ingadozás és a habozás, végzetes a csúfos télenség.

A csendőrségnél
legelterjedtebb!
Legjobban bevált!
Kevés helyet foglal el!
Bárhová
könnyen szállítható a

REMINGTON PORTABLE ÍRÓGÉP

Díjtanul bemutatjuk országszerte vételkötelezettség nélkül. — Minden kérdésre készségesen szolgálunk felvilágosítással.

REMINGTON ÍRÓGÉP RT. Budapest, VI, Andrásy-út 12
Telefon: Automata 212-84, 212-85, 218-09

18 havi
részlet-
fizetésre
szállítjuk.

Különben ezt talán mondanom se kellett volna Neked, hisz tudom, hogy minden tekintetben mennyire tevékeny ember vagy s ha tán egy kicsit megtorpannál is a szép lány előtt, levelem visszaadja önbizalmadat s szándékodat sikerül ködben, esőben, vagy hóvivatarban is a leghelyesebben érvényre juttatnod, amihez sok szerencsét kíván szerető bátyád
Burkus csendőr.

*

Burkus csendőr annyira ismeri a szabályzatokat, hogy még magánlevelezésben sem tud szabadulni tőlük. E levelebe is sokat vett valahonnan. Rá kell mutatni azokra a mondatokra, amelyeket kissé átalakítva, levelében felhasznál s meg kell jelölni a szabályzatnak stb. azt a pontját is, ahonnan vette.

A pályázatban csak a csendőrség legénységi egyénei vehetnek részt. A helyes megfejtők között Azbej Imre festőművésznek „A gyanúsított” című, ízlésesen bekeretezett képét sorsoljuk ki. (Közöltük multévi 36. számunk 1115. oldalán.) Határidő: május 10. Az eredményt a május 20-iki számunkban fogjuk közölni.

Takarékossági pályázatunk eredménye.

A folyó évi 9. számunkban közölt „Ki a legtakarékosabb?” pályázatunkra 294 levelet kaptunk. Megvalljuk, hogy ennyi pályázatra magunk sem számítottunk, viszont azzal tisztában vagyunk, hogy a megtakarított pénzzel rendelkező bajtársainknak így is csak egy kis töredéke jelentkezett a felszólításunkra. A legtöbben talán álszeméremből és hasonló okokból csendben őrizgetik a takarékkönyvecskéjüket anélkül, hogy a nyilvánosság elé lépnének vele. Szóval örömmel állapítjuk meg, hogy több csendőrnél van megtakarított pénze, mint amennyire mi gondoltunk. Nem helyteleníthetjük azoknak az álláspontját, akik nem pályáztak, de annál inkább helyeseljük és dícséretesnek minősítjük azoknak a nyíltságát, akik nem csináltak titkot a takarékoságukból, hanem idesiettek hozzánk az adataikkal, hogy példát mutassanak azoknak a bajtársaiknak, akik még mindig ott tartanak, hogy a hónapokat adóssággal kezdik meg. A takarékoság nem rejtegetni való szenvedély, hanem egyike a legszebb emberi erényeknek, sőt, nem is erény a mai viszonyok között, hanem minden magyar ember legelemibb kötelessége. A pályázók leveleiben sok érdekes, szép gondolattal és megnyilvánulással találkoztunk, ezekre még visszatérünk. Csupa derű, önbizalom, életkedv és hit csendül ki ezekből a sorokból, öröm őket olvasni. S mindezeknek alapja a — pénz, illetve nem is a pénz, hanem a pénznek, a pénzadta biztonságának tudata faragott ezekből a levélírókból ilyen életerős embereket.

A pályázatokat pontos számítások alapján bíráltuk el. Figyelembe vettük a szolgálati időt, ezen belül a rendfokozat szerint való haladást és ennek megfelelően számítottuk ki, hogy ki mennyi pénzt vett fel illetmények címén, ebből az összegből mennyit takarított meg s így havonta átlag milyen összegből tudott megélni. De még ilyen pontos számításokkal is nehéz volt dönteni, mert több pályázat között egészen jelentéktelen eltérések voltak. A nők pályázatait külön választottuk a nőtlenekétől, mert a nő és nőtlen csendőr életkörülményei, megélhetési lehetőségei egymástól annyira különböznek, hogy ezeket egymással szembeállítani a pályázat eldöntéséhez szükséges részletességgel nem lehet. Amint egyébként a pályázat kiírásakor megmondottuk, a nőktől

tulajdonképpen nem is vártunk pályázatokat, mert a nők ma akkor is takarékosak, ha az illetményeikből adósságcsinálás nélkül, tisztességesen eltartják a családjukat és felnevelik a gyermekeiket. Hogy mégis akadt 23 nő pályázó, annak különösen örülünk s elhatároztuk, hogy a kitűzött jutalmat megkészszerezzük: 50 P-t kap a legtakarékosabb nő és 50 P-t a legtakarékosabb nőtlen.

A nők díját Gáspár Sándor tiszthelyettes (Kecskemét) nyerte el. Öt családtagot tart el, négy gyermeket iskoláztat az illetményeiből s mégis megtakarított 5400 P-t, amiből Kecskeméten házat vett. A nők között kiemelkedik Horváth István tiszthelyettes, kübekházi őrsparancsnok takarékosága, akinek Gáspár tiszthelyettesnél is több megtakarított pénze van, de mert nem négy, hanem csak két gyermeket nevel, a jutalmat nem adhattuk neki. A többi nő pályázók aránylag kisebb összegekkel szerepelnek, de az ezer pengőn felül is van néhány.

A nőtlen csendőrök jutalma Lakó Vilmos törzsőrmesteré (Kisszállás), aki 1922 március 10 óta csendőr s bár a pénz értékének a megszilárdulását csak 1924 júliusától számítva, takarékoskodni csak attól kezdve lehetett komolyan, bankbetétje: 6449 P. (Nem dohányzik és szeszes italt nem iszik.) Számításaink szerint Lakó törzsőrmester felvett illetményeinek az összege 12.600 P s ennek a felénél is többet takarított meg. Havonta átlag 146 P-t vett fel, ebből 75 P-t félretett s így havonta 71 P-ből élt meg. (A vezénylési pótdíjat figyelmen kívül hagytuk, mert azt szolgálatban élelmezésre kell fordítani.) Iskolapéldája lehet annak, hogy szűkös viszonyok között az igényeket meddig lehet leszállítani. Nagyon közel jár hozzá Lökös Bálint őrmester (Nagykát), aki átlagos havi 129 P-ből 53 P-t tett félre. Lépést tart vele Tóth József IV. őrmester (Kisveje), aki havi 134 P átlagból megtakarított 55 P-t s ma 4266 P megtakarított, komoly tőkéje van. Az előbbieket mellett halad közvetlenül Csap Mihály őrmester (Szeghalom) 3600 P, aki havi átlagos 134 P-ből 47 P-t takarított meg. Ki kell még emelnünk Korács György tiszthelyettest (Kiskörös) 3700 P, Juhász Sándor őrmestert (Tiszaluc) 4000 P, Szakál Elemér törzsőrmestert (Parád), 3 év alatt 2000 pengőt, ebből az utóbbi 1 év alatt 1000 pengőt, az egészen fiatal csendőrök közül Cséke Zsigmond csendőrt (Kisvárd) 850 pengőt, és Balogh János csendőrt (Domoszló) 656 pengő 91 filér. A felsoroltakon kívül számos pályázó megtakarított pénzének az összege mozog a 600—700 P között, de vannak aztán egészen szerény, ötvenes, százas, kétháromszázas megtakarítások, sőt van egy 27 pengős is. Ennek is nagyon örülünk, mert látszik a pályázón, aki még próbacsendőr, hogy a 27 pengőt, sőt az annál kevesebbet is értékelni tudja, a takarékoságnak pedig itt van a gyökere.

A pályázók túlnyomó részének neveit és az általuk megtakarított összegeket nem említhetjük fel, mert nem hatalmaztak fel rá, sőt a legtöbben kifejezetten is diszkréciót kértek.

Az 50—50 pengőt Gáspár Sándor tiszthelyettesnek (Kecskemét) és Lakó Vilmos törzsőrmesternek (Kisszállás) elküldöttük.

A pályázat sikere és a takarékoság nagy hordereje arra ösztönöz bennünket, hogy hasonló pályázatot időnként újból hirdessünk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS
KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ ALAPÍTVA 1895 KOLOZSVAR
BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek
kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2

BÚTOR

leghosszabb részleire
Nemzeti Bútorház
Dohány-u. 46., Klauzál-u. sarok

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletek
felvételre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.